

BIBLIOGRAFIA HISPÀNICA DE CIÈNCIES HISTÒRICO-ECCLESIASTIQUES

Any 1930

Dirigida i redactada pel

R. DR. JOSEP VIVES, Prev.

Bibliotecari de la BIBLIOTECA BALMES

Col·laboradors: **R. DR. JOSEP CASANELLES**, de l'«Obra del Sant Evangeli»

R. DR. JOSEP PLA I ADELL

R. P. MANUEL QUERA, S. J.

R. DR. JOSEP RIUS, de la Biblioteca Vaticana

Aquesta bibliografia vol ressenyar:

A) Tots els treballs (llibres, fulletons i articles de revista) publicats a Espanya i que reunixin aquestes tres condicions: *tema religiós o eclesiàstic, científics o d'investigació, de fons històric.*

B) Els principals treballs publicats a l'estranger que reunixin les esmentades condicions i a més siguin de temes hispànics.

Per això, en general, havem exclòs d'aquesta bibliografia els treballs de divulgació, encara que siguin importants, així com també els purament especulatiu o pràctics.

INDICACIONS

Els noms dels autors van davant de tot. Segueix el títol del treball en *cursiva* i després el nom de la revista en la qual està publicat (amb indicació del volum, any i pàgines), tot entre [...]; o bé el lloc de l'edició, any i pàgines, si es tracta de llibres.

En paràgraf a part segueix, el més sovint, el resum del treball, de caràcter objectiu i no pas crític.

Els resums redactats per algun dels col·laboradors porten el nom d'aquest al costat del número d'ordre. Els altres han estat redactats pel Dr. Josep Vives, | ex: serveix per indicar que nosaltres no havem vist el treball original. sinó que la notícia està presa de la revista que segueix (1).

(1) En aquest cas, com es comprèn, ens havem d'acontentar amb reproduir les indicacions bibliogràfiques, no sempre completes, com desitjariem, sinó tal com les trobem en les cites. Vegeu a la fi la llista de les revistes citades.

SUMARI

	Pàgs.
AUTORS.	307*
<p>Aetheria. — Agreda. — Sant Agustí. — Alfons X. — Arnau de Vilarova. — Arxiprest d'Hita. — Arxiprest de Talavera. — Argensola. — Auriol. — Balmes. — Beat de Liébara. — Sant Belarmí. — Berceo. — Bernard de Trilla. — Bernardí de Laredo. — Calderón. — Sant Pere Canisi. — Comellas. — Sant Damas. — Eiximenis. — F. Ferrer. — Ferrarius Catalanus. — González de Rosende. — Gracián. — Sant Gregori. — Gregori de València. — Hernando de Santiago. — Sant Ignasi. — Isidor. — Joan XXI. — Juan de los Angeles. — Joan de Sant Tomàs. — Sant Joan de la Creu. — Sor Juana Inés de la Cruz. Julià de Toledo. — Laurentius Hispanus. — Fr. Lope de Barrientos. — Lope de Vega. — Lucà. — Luis de Granada. — Luis de León. — Luis de Puente. — Lull. — Malón de Chaide. — Mariana. — Medina. — Menéndez y Pelayo. — Mercier. — Minuci Fèlix. — Morales. — Noguerras. — Osuna. — Sant Pacià. — Sant Pere d'Alcàntara. — Sant Pirmini. — Prudenci. — Quevedo. — Fra Rubió. — Sabunde. — Sánchez de Arévalo. — Sendin. — Solorzano Pereira. — Soto. — Suárez. — Theocrenus. — Santa Teresa. — Guiu Terré. — Sant Tomàs. — Torquemada. — Valdés. — Vargas. — Sant Vicens Ferrer. — Vicentius Hispanus. — Vitória. — Lluís Vives. — Grups. — Arabs i jueus hispànics. — Anònims. — Cròniques. — Història literària, vària. — Cultura hispànica. Núms. 2074-2375.</p>	
TREBALL DE BIBLIOTEQUES I ARXIUS	340*
<p>Bibliografia. — Velles edicions. — Documents. . . . Núms. 2376-2454.</p>	
HISTÒRIA ECLESIASTICA	348*
<p>Espanya a les Indies. — Història civil. — Història eclesiàstica. — Ordes religiosos. — Missions. — Universitats, collegis. — Vària. . Núms. 2455-2661.</p>	
ARQUEOLOGIA, ART.	370*
<p>Obres generals, arquitectura. — Romà. — Aràbic. — Romànic. — Ciutats, monuments. — Escultura, pintura (des del segle XIII). — Arts menors. — Miniatura Núms. 2662-2810.</p>	
HAGIOGRAFIA, LITÚRGIA	385*
<p>Maria, santuaris. — Litúrgia. — Vària. — Música. . . Núms. 2811-2895.</p>	
FILOSOFIA, TEOLOGIA, DRET.	393*
<p>Filosofia.—Dogmàtica, apologètica.—Ascètica.—Moral, Dret. Núms. 2896-3000.</p>	
BÍBLICA	Núms. 3001-3038 402*

AUTORS

Aetheria

Heraeus, W. *Silviae vel potius Aetheriae peregrinatio ad loca sancta* (Itinerarium Egeriae) ed. per W. Heraeus, 3.ª ed. Heidelberg 1929, VIII-52 pàgs. (Sammlung vulgärlateinische Texte, 1).

Fa alguna addició a l'edició anterior en les pàgs. 5.7.8. Adopta la forma Egeria | ex: Rech. Théol. anc. med. 2 (1930) 465. [2074

Jarecki, C. *Silvaniae (Aetheriae) Itinerarium appellé "Peregrinatio ad loca sancta"* [Eos 32 (1929) 43-70] | ex: Bib. phil. clàssica 56 (1929) 1412. [2075

Bihlmeyer, P. *Aetherias Pilgerreise ins heilige Land* [Ben. Monatschrift 12 (1930) 143-44].

Breus notes sobre les funcions litúrgiques descrites en el famós itinerari d'Etèria, tenint especialment en compte el llibre de Bludau. [2076

Haida, R. *Die Wortstellung in der Peregrinatio ad loca sancta*. Diss. Breslau 1928, 230 p. | ex: Bib. phil. class. 56 (1929) 1411. [2077

Van Corde, W. *Lexicon Aetherianum*, Amsterdam-Paris 1929, 219 p. (diss.) | ex: Theol. Revue 29 (1930) 520. [2078

Agreda

Royo Campos, Z. *Agredistas y Antea-gredistas*, Totana-Múrcia, Tip. de S. Buenaventura, 1929, 8.º, 471 pàgs.

Partidarios de la doctrina expuesta en la *Mística Ciudad de Dios*: de Sor María de Jesús de Agreda y enemigos de la misma. | ex: Arch. Ibero-Amer. 33 (1930) 329. [2079

Sant Agustí

Possidi *Vida de Sant Aureli Agustí, bisbe d'Hipona* [Bon Pastor 8 (1930) 124-139; 209-234].

Traducció catalana de G. Claveras de la biografia de Sant Agustí, escrita pel seu deixeble el bisbe de Calama, Possidi. [2080

Miquel d'Esplugues, P. *L'Església Catòlica i el seu Doctor Sant Agustí* [Est. Franciscans 42 (1930) 290-304].

És positiu que l'Església sosté els seus doctors. Sota aquest punt de vista estudia quant Sant Agustí deu a l'Església en la doctrina, en l'afinament essencial de l'ortodòxia, en la fixesa d'actitud filosòfica i teològica. Justament anomenat: *doctor doctorum* i també *malleus haereticorum*, cal fer-se càrrec de les circumstàncies del seu temps per a comprendre aquests dos títols. [21a 2081

Negrete, J. *San Agustín, doctor y Padre de la Iglesia* (Separata de "Vida Sobrenatural"). Salamanca, Edit. "Fides" (1930), 37 p. | ex: Rel. y Cultura 11 (1930) 462. [2082

Guilloux, P. *El alma de San Agustín*, trad. de I. Núñez. Barcelona. Lib. Cat. Luis Gili, 330 p. | ex: Rev. eclesiástica 2 (1930) 638. [2083

Martínez Vélez, D. *San Agustín. Valor humano de la obra de naturaleza y la gracia en los años de su juventud* (discurso) Madrid 1930. Imp. Helénica 172 p. | ex: Rel. y Cultura 10 (1930) 466. [2084]

Colunga, A. *La armonía del Antiguo y del Nuevo Testamento según San Agustín* [Est. Bíblicos 1 (1930) 186-199; 249-263].

Los maniqueos establecían un antagonismo entre el Antiguo y el Nuevo Testamento. Obras de San Agustín contra ellos defendiendo la armonía. Valor de la doctrina agustiniana para el estudio de la ley. [2085]

Colunga, A. *Algunos principios exegeticos de San Agustín* [Est. Bíblicos 1 (1930) 101-112].

En el estudio de la Escritura el fin que se ha de buscar es la caridad. Sentidos propio y figurado. Textos especialmente sacados de *De Doctrina Christiana*, obras contra los maniqueos. *Quaestiones in Heptateuchum* y *De consensu Evangelistarum*. [2086]

Ribó, A. M. *La gracia en la conversión de Sant Pau segons Sant Agustí* [Bon Pastor 8 (1930) 100-107].

Sant Agustí és nomenat el *Doctor de la Gràcia*, car en la gràcia expressà la doctrina de l'Església. Són subscrites les conclusions de Suárez. Sant Pau es convertí per l'eficàcia de la gràcia i subsistint la llibertat, d'on el mèrit. La concòrdia de la llibertat amb la gràcia no s'ha de discutir segons l'escolàstica del segle XVII. En lloc de premoció física. congruisme... hi trobarem voluptat i delectació, mots més adients al parlar de l'Escritura: *delectationes tuae, voluptas Domini, gustate et videte quam dulcia... super mel ori meo*. La delectació correspon als actes deliberats. Enclou llibertat. El consentiment o dissentiment depenen de com Déu crida.

[Casanelles 2087]

Iriarte, M. de *La Eucaristía y la unidad de la Iglesia según San Agustín* [Razón y Fe 91 (1930) 220-228].

Textos de las obras del santo doctor, especialmente los referentes a Pentecostés. [2088]

Jerôme de Paris, P. *La nature de l'ange et de l'âme humaine d'après saint Agustín* [Est. Franciscans 42 (1930) 305-340; 445-454].

Sant Agustí tractà dels esperits creats en vàries de les seves obres. L'autor proposa quatre proposicions: 1.ª Són els àngels i l'ànima humana éssers creats? — 2.ª Són substàncies espirituals? — 3.ª Afirmada la seva espiritualitat, són necessàriament ordenades a un cos formant amb ell un tot, accidentalment o substancialment? — 4.ª Són substàncies espirituals compostes de matèria i forma o bé formes simples? Totes elles naturalment dintre el pensar de Sant Agustí. A la primera i segona hom respon afirmativament. Referent a la tercera la doctrina de Sant Agustí és indecisa. Últimament l'autor afirma que Sant Agustí mai no ha aplicat la tesi hyleformista als éssers espirituals creats. [Pla 2089]

Thomas Villanova a Zeil, P. *Influxus sancti Agustini in Doctorem Seraphicum* [Est. Franciscans 42 (1930) 379-381].

Sant Bonaventura ni fou ni volgué ésser original. Es fonamenta en la tradició i es mostra preferidor de Sant Agustí, citant-lo sovint, lloant-lo i seguint-lo en moltes qüestions: la noció i efectes del pecat, mediació de Crist, etc. [Pla 2090]

Teixidor, L. *La libertad humana en San Agustín* [Est. Ecles. 9 (1930) 433-461].

Explicació de dos textos de Sant Agustí (*De Libero Arbitrio*, l. 3. c. 3 i *De Civitate Dei*, l. 5. c. 10), dels quals abusà janseni, en pretendre demostrar que per tal que hi hagi llibertat indispensable al mèrit o desmèrit, basta excloure la

necessitat de coacció. Per bé que d'un primer cop d'ull aquests textos semblin afavorir a Jansení, no és així, perquè en el primer text les paraules no tenen el sentit que els donà el cap dels jansenistes. Quant al segon text, Teixidor fa veure que la ideologia de tot el tractat de Sant Agustí palesament adversa al sentit pretès del text allegat per Jansení. Com que aquest volgué recolzar també en tres textos de Sant Tomàs, Teixidor demostra que tampoc el doctor Angèlic fa costat a una tal concepció de la llibertat. [Quera 2091]

Colina, J. M. de la *San Agustín. Valor apologetic en su vida y en sus obras* [Razón y Fe 91 (1930) 400-412, 92 (1930) 39-49].

Grandeza excepcional de San Agustín: a) carácter general y puesto en la historia del genio de San Agustín; b) sus cualidades; c) su labor literaria; d) su influencia universal. [Quera 2092]

Vélez, M. *La filosofía de San Agustín* [Asociación Esp. Progreso Ciencias. Congreso de Barcelona 8 (1929) 139-152].

El número en San Agustín: El número agustiniano en general; el número en las cosas, en el alma y en Dios. [2093]

Capánaga V. *Notas del ideario Agustiniano* [Rel. y Cultura 12 (1930) 95-100].

Comentari a la qüestió 32 del llibre: *De diversis quaestionibus octoginta tribus*, com prova de l'existència de Déu fonamentada en el coneixement de les coses. [Pla 2094]

Capánaga, V. *En torno a la filosofía Agustiniana* [Rel. y Cultura 11 (1930) 161-180].

Estudia la dialèctica agustiniana establiment, com una doctrina fonamental de Sant Agustí, el fet de la il·luminació divina, aclarint-ne el concepte en el possible. [Pla 2095]

Marcos del Río, F. *El compuesto humano según San Agustín* [Rel. y Cultura, 9 (1930) 17-37, 191-210, 356-366; 10 (1930) 31-40, 202-214; 11 (1930) 42-51, 191-205, 321-340; 12 (1930) 48-58].

L'autor es proposa defensar Sant Agustí de la imputació que li fan alguns escriptors d'admetre la doctrina platònica, referent a la naturalesa humana, de que l'ànima i el cos conserven la seva pròpia substancialitat. [Pla 2096]

Pérez, Q. *San Agustín, preceptista de elocuencia* [Razón y Fe 91 (1930) 97-120].

Agustín abre c'ase de retórica en Cartago. Pasa a Roma. Unas fiebres le ponen en trance de muerte. Restablecido pasa a Milán a abrir cátedra de elocuencia. Oye la predicación de San Ambrosio. Se retira a la quinta de Verecundo. Célebre homilia de San Basilio sobre el uso de los clásicos. Testimonio de San Juan Crisóstomo. El libro IV *De Doctrina Christiana* de San Agustín es el manual más antiguo de retórica cristiana basada en la clásica. [Quera 2097]

Rodríguez, C. *El alma virgiliana de San Agustín* [Rel. y Cultura 11 (1930) 62-78, 248-264; 12 (1930) 379-396].

Avinentesa de la coincidència del bimilenari del naixement de Virgili amb el centenari de la mort de Sant Agustí per a comparar la influència — un sol aspecte del Sant — de Virgili sobre l'àliga d'Hipona, retraient textos que la recorden. [Rius 2098]

Álvarez, L. *San Agustín y la ley del Trabajo* [Rel. y Cultura 11 (1930) 224-238].

Pensaments de Sant Agustí sobre el treball; abans i després del pecat original, i com ell va aplicar aquesta doctrina en el seu tractat: *Del treball dels monjos*. [Pla 2099]

Álvarez, L. *Doctrina Social de San*

Agustín [Rel. y Cultura 12 (1930) 196-207, 321-342].

Textos de les obres de Sant Agustí referents a la dignitat del treball, la seva retribució, el descans dominical, negocis comercials, robatori i restitució. [Pla 2100]

Seipel, J. *San Agustín y la Sociedad de las Naciones* [Arch. Agust. 34 (1930) 321-338].

Traducció del discurs de l'ex-cancel·ler d'Àustria pronunciat l'any 1930 en l'església de Nôtre Dame de Ginebra en inaugurar l'Assemblea anual de la Societat de les Nacions. [Rius 2101]

Llobera, J. M. *Triptic Agustinià* [Reseña ecles. 22 (1930) 129-146].

Traducció de l'epíst. 21, del sermó 214 i de l'epíst. 213 del bisbe d'Hipona. [2102]

Vélez, M. *La Ciudad de Dios de San Agustín* [Rel. y Cultura 9 (1930) 447-452].

Notes, consideracions i esmenes a la traducció de "La Ciutat de Déu" del doctor Josep Gaetà Díaz de Beyral, revisada pels PP. de la Companyia i editada per l'Apostolat de la Premsa l'any 1929. [Rius 2103]

Vega, A. C. *En torno a un enigma de las Confesiones* [Rel. y Cultura 10 (1930) 260-265].

Se trata del pasaje lib. 8, cap. 2 n. 3 "qui (Victorinus) statuum... populiosiam..." Esta palabra debe ser sin duda *Populonia* mucho más fácil de explicar paleográficamente que todas las otras lecciones propuestas. [2104]

Fueyo, A. del *Sermones de San Agustín*, tomo 7 (*De Diversis*) Madrid (1930) 4.º, 496 págs. | ex: Rel. y Cultura 12 (1930) 311 [2105]

Pérez, Q. *San Agustín: Breve guía de su sermulario* [Est. Ecles. 9 (1930) 531-538]. [2106]

Alfons X

Sánchez Pérez, J. A. *Alfonso x el Sabio y el Astrólogo* [Inv. y Progr. 4 (1930) 60-61].

Disposiciones de Alfonso x sobre adivinos, según sus libros. [2107]

Solalinde, A. G. El "Physiologus" en la "General Estoria" de Alfonso x [Melanges Badensperger, París (1930) vol. 2 págs. 251-254].

En la *General Estoria* libro xx se citan y traducen cuatro versos del *Physiologus* o tratado de los animales, del cual no se conoce una edición española. [2108]

Gil Salguero, L. *Las Cántigas de Santa María*. Conferencia (Publicaciones del Centro Gallego) Montevideo (1930). | ex: Bol. r. Acad. Esp. 17 (1930) 459. [2109]

Margelli, A. *Las Cántigas de Alfonso X el Sabio: Su notación en colores* [Ritmo (1930) ns. agosto-octubre] | ex: Rev. Filol. Esp. 17 (1930) 301-303. [2110]

Arnau de Vilanova

Alòs R. de *El text de la "Informatio Beguinorum vel Lectio Narbonae" d'Arnau de Vilanova* [Festgabe Finke (1925) 187-199].

Es troba aquest text en un ms. de l'arxiu arxiprestal de Morella. Una traducció italiana existeix en un ms. de la Biblioteca Nacional de Florència. En el ms. porta per títol: "Sermó del Mestre Arnau de Vilanova" però no és altra cosa que la *Informatio* condemnada pels Inquisidors de Tarragona. Text del sermó. La seva llengua és molt viva i popular i ve a enriquir la literatura teològica en llengua catalana. [2111]

Arxiprest d'Hlta

Kane, F. K. *The personal appearance of Juan Ruiz* [Modern Lang. Notes 45

(1930) n. 2] | ex: Euphorion 31 (1930) 219. [2112

Saldoval M. de *Los pretendidos endecasílabos del Arcipreste de Hita* [Bol. I. Acad. Esp. 17 (1930) 659-663].

Es cosa corriente el decir que el Arcipreste de Hita empleó por primera vez el verso endecasílabo en lengua castellana al principio de sus *Cánticas de Goces de Nuestra Señora*.

Quiero seguir / a tí flor de las flores,
siempre desir / cantar de tus loores,
non me partir / de te servir, /
mejor ée los mejores.

Sandoval cree es un error. Los versos se han de partir tal como indican las rayas /. [2113

Arciprest de Talavera

Arcipreste de Talavera *Libro nomado Reprobación del amor mundano o Corbacho*. Estudio preliminar de J. Rogerio Sánchez. Madrid, 44c págs. (Bibl. clásica, n. 258 | ex: Leonardo (Milano) I (1930) 714. [2114

Argensola

Greer, O. H. *The life and works of Lupericio Leonardo de Argensola*. Diss. Philadelphia (1927) 203 p. | ex: List. Amer. doct. Diss., Washington (1927) n. 209. [2115

Auriol

Pelster, F. *Estudios sobre la transmisión manuscrita de algunas obras de Pedro Aureoli, O. F. M.* (1322) [Est. Ecles. 9 (1930) 452-479].

Es tracta de l'existència d'un comentari del primer llibre de les Sentències, que és divers de l'imprès atribuït a Pere Auriol. Es conté en tres manuscrits que Pelster descriu, que són l'un de la Biblioteca de Sant Antoni de Pàdua, l'altre de la Biblioteca Nacional de Berlín, i el tercer és el Cod. Vat. Borghesianus 123. És un *Reportarium* curiosament elaborat, que reproduceix una

prelecció d'Auriol a París. La "*Edició*" impresa, per bé que servi alguna semblança amb el *Reportatum*, és una obra a part. A continuació índex de les qüestions del primer llibre del comentari de les sentències d'Auriol.

[Quera 2116

Balmes

Miquel d'Esplugues *La Vocació política de Balmes* [Est. Franciscans, 42 (1930) 33-48].

Prenent sortida de la publicació de "*Balmes, la Libertat y la Constitució*," de Josep M. Ruiz, estudia la vocació política de Balmes, el qual li recorda la dita de Sant Pacià "Cristià és el meu nom, catòic el meu cognom".

Dels tres grans atributs de Balmes: Balmes filòsof, Balmes apòlogista i Balmes polític, creu aquest el més mancat i això perquè: No governà mai ni tenia ambició de governar. [Pla 2117

Bertini, G. M. *Balmes sul'originalità* [Convivium (1930) 495-511].

Dóna la traducció italiana del discurs llegit per Balmes en la R. Acad. de Bones Lletres de Barcelona l'11 de juny de 1842, amb una curta nota preliminar. [2118

Beat de Liébana

Sanders, H. A. *Beati in Apocalipsim libri duodecim*. Roma (1930) xxiv-660 p. (Papers and Monographs at the American Academy in Rome, vol. 7).

Edició crítica i introducció de la famosa obra del Beat de Liébana. Ha vist tots els 20 ms. existents i estudiat detingudament els més importants. Al final un *index locorum* o sia referències als textos de la Bíblia i autors antics. [2119

Sant Belarml

Ogara, F. *San Roberto Belarmino, defensor de la Iglesia y del Papa* [Razón y Fe 92 (1930) 244-258].

Relevant figura de San Roberto

Belarmino en sus controversias en favor de la Iglesia y de los derechos y fueros del Pontífice. Belarmino frente a Jacobo I de Inglaterra. El libro "*De Potestate Summi Pontificis in temporalibus*" condenado inicualemente por el Parlamento de París. La rémora del proceso de las virtudes heroicas de Belarmino, introducido seis años después de su muerte y terminado ahora, es para él un título de gloria. [Quera 2120]

Leite S. *A actualidade de Belarmino* [Brotéria 11 (1930) 201-213].

Transcendència de les "Controvèrsies" de Belarmí. El poder espiritual del Papa: examen de la constitució de l'Església, funcions del Papa, infalibilitat, jurisdicció universal, perpetuïtat del Primat. El poder temporal del Papa: en els propis Estats té una potestat directa i damunt els altres Estats una potestat indirecta. Aquesta és la doctrina que l'Església ha adoptat.

[Quera 2121]

Izaga, L. *Ideas políticas de San Roberto Belarmino* [Razón y Fe 93 (1930) 12-28, 118-137].

El libro de San Belarmino "*De officio Principis Christiani*". Ciertos capítulos de las "Controversias" estudian la autoridad civil y las formas de gobierno. La autoridad en abstracto viene de Dios, y el sujeto primordial de la soberanía es la sociedad. Los Príncipes tienen la autoridad que los pueblos les otorgan dentro de su fin temporal. Opinan lo contrario Taparelli y el Cardenal Zigliara. Mas no se opone la Iglesia a los que difienden la sentencia de Belarmino, que es la Tradicional. La transmisión de poderes que hace la sociedad en el que recibe el gobierno no es una mera designación de personas, ni una simple delegación de poderes, ni es necesario que siempre se lleve a cabo por elección. Formas de gobierno. Cual prefriere Belarmino. Puede la sociedad deponer al tirano. Las ideas de

mocráticas modernas originariamente no proceden de la revolución, sino de Belarmino y otros teólogos y juristas católicos. La constitución norteamericana y Belarmino. [Quera 2122]

Segarra, F. *San Roberto Belarmino y el Primado del Romano Pontífice* [Razón y Fe 92 (1930) 5-21].

Reproducción con brevísimos comentarios de unas páginas con las que el santo encabeza su grandioso tratado "*De Summo Pontífice*". Primera introducción: a) grandeza y utilidad de la cuestión sobre el Romano Pontífice; b) adversarios de esta institución divina. Belarmino con toda justicia podría ser apellidado "Doctor Romano y Pontífice". [Quera 2123]

Berceo

Maden, Ch. C. Berceo's "*Martirio de San Lorenzo*" from an unpublished ms. [Pub. Modern Lang. Ass. America 45 (1930) juny] | ex: Lit-blatt Germ. Rom. Philol. 51 (1930) 388.

[2124]

Pérez de Urbel, J. *Manuscrito de Berceo en el Archivo de Silos* [Bull. Hisp. 32 (1930) 5-15].

Notas sobre copias del s. XVIII de obras de Berceo, hechas sobre muy antiguos manuscritos, algunos con correcciones muy importantes. [2125]

Marden, C. "*Fijo*" or "*fixo*" in *Berceos Vida de Santa Oria* [Modern Phil. 27 (1929-30) 441-443].

El text de la *Vida de Santa Oria*, publicat per Sánchez usa freqüentment la forma *fixo*, *fixa* = *filius*, *filia*. Probablement no tragué aquesta forma dels mss. originals sinó d'una còpia de Sarmiento qui tenia predilecció per aquesta grafia. La grafia de Berceo era *fijo*, *fija*. [2126]

Pérez de Urbel, J. *Manuscrito de Berceo en el Archivo de Silos* [Bull. Hisp. 32 (1930) 5-15].

Notas sobre las copias modernas conservadas en Silos de los manuscritos de Berceo, algunos poco estudiados y otros del todo desconocidos. Transcripción de un himno latino *Salve, mater Salvatoris* con variantes diferentes de las ediciones conocidas. [2127]

Bernard de Trilla

Koch, J. *Le mémoire justificatif de Bernard de Trilla* [Rev. Sc. phil. théol. 19 (1930) 464-468].

Comentant l'article del P. Glorieux publicat en la mateixa revista (1928, 405-426) fa aquestes consideracions: 1.ª Bernat de Trilla escriu la *Memòria justificativa* com batxiller. — 2.ª L'estudi de Glorieux sobre el *Quodlibet* 7 reposa sobre un supost erroni. — 3.ª El mateix s'ha de dir de la cronologia. Però la *Memòria* s'ha d'atribuir, és veritat a Bernard de Trilla i el *Quodlibet* 7 a Pierre de Tarentaise. [2128]

Glorieux, P. *Bernard de Trilla? ou Jean de Paris?* [Rev. Sc. phil. théol. 19 (1930) 465-474].

Responent a la crítica de Koch (cf. n. anterior) torna a estudiar la qüestió i creu que la *Memòria* no s'ha d'atribuir a Bernard de Trilla sinó al seu deixeble Joan de París. A aquest s'ha d'atribuir també el comentari del ms. de la Mararina 889. A B. de Trilla li queden tres *quodlibets* i potser les qüestions 7-14 del recull de Nicolau de Bar. [2129]

Bernardí de Laredo

Foronda, B. *Fray Bernardino de Laredo: Su vida, sus escritos y su doctrina teológica ascético-mística* [Arch. Ibero-Amér. 33 (1930) 213-250].

Argumentos que hay para demostrar que Fr. Laredo es autor de: *Subida del monte Sión por la vía contemplativa*, publicado en Sevilla en 1535 como anónimo, estudios que se

han hecho acerca de su vida (nació en Sevilla el 1482 † 1540) y fuentes para trazar su bio-bibliografía. [Rius 2130]

Calderón

Polo Benito, J. *Un Auto de Calderón de la Barca en la Catedral de Toledo* [Rev. ecles. 2 (1930) 694-702].

En los claustros de la catedral de Toledo se representó hace poco un auto de Calderón sobre Nuestra Señora la Virgen del Sagrario. Notas sobre la representación de los *autos* en tiempos pasados. [2131]

Gürster, E. *Calderón in deutsche Sprache* [Hochland 24 (1927, 2) 311-316].

Notes literàries sobre les traduccions calderonianes de A. W. Schlegel (imitació de la mètrica de l'original). J. Dietrich Gries (1815-1826), baró de Malburg (6 volums, Leipzig 1818-1825), Eichendorf, F. Lorinsers i traduccions recents. [2132]

Steinmetz, B. M. *Das Nachtmahl des Balthasar*. Auto sacramental de Calderón arranjat per a l'escena, per B. M. Steinmetz.

Paderborn, 4.ª ed., (1930) 35 pàgs. | ex: Lit. Zentralblatt Deutschland 81 (1930) 1581. [2133]

Wulf, G. *Studien zur Schlegelschen Calderón-Ubersetzung* Diss.

Münster (1926) 88 p. | ex: Jahresbericht neur. deuts. Lit. 1930 (1926-27) 201. [2134]

Guignard, R. *Calderón dans le "Frauentaschenbuch"* [Rev. Lit. comparée 10 (1930) 733-746].

Notes sobre la predilecció que gaudí a Alemanya en el primer quart del segle XIX Calderón entre els redactors de l'*almanac* esmentat. Notícies de les obres calderonianes incloses en dit *almanac* aquells anys i reproducció de cartes referents a l'assumpte. [2135]

Ninck, M. *Eichendorfs Calderonsübersetzungen* [Schweiz. Monatsh. Pol. Kult. 6 (1926) 228-34].

Eichendorf, als darrers anys de la seva vida, traduí *autos* de Calderón, publicats en dos volums en 1846, 1853, traduccions verament clàssiques. Havia començat les traduccions hispàniques per *El Conde Lucanor*, seguí amb alguns trossos de Cervantes, per a dedicar-se després als *autos sacramentales*. Notes literàries sobre l'obra calderoniana. [2136]

Sant Pere Canisí

Iriarte, M. de *Tendencia ideológica del apostolado de Canisio, dirigida eminentemente al apostolado de la pluma*, Bilbao (1928) 30 pàgs.

Notas sobre San Pedro Canisio; 1.ª Jesuítia modelo. — 2.ª Propulsor de los estudios, catequista. — 3.ª Apóstol de la prensa. — 4.ª El estilo y la tipografía. — 5.ª El colegio de escritores, o institución oficial y permanente en la Compañía de Jesús del ministerio de escritor; mas aun, un cuerpo o colegio de escritores. — 6.ª Elogio del libro. [2137]

Comellas

Les Directrius filosòfiques d'Antoni Comellas i Cluet, Prev. [Criterion 6 (1930) 397-402].

Estudi de la personalitat filosòfica d'aquest catedràtic del seminari de Solsona. [Pla 2138]

Sant Damas

Merkle, G. *Eine Damasushandschrift* [Hist. Jahrbuch 49 (1929) 446-447].

Schanz i Bardenhewer atribueixen a Damas un *liber de vitis* recolzant-se en un antic catàleg. És una equivocació. Es tracta sens dubte del *liber de vitis pontificum* o *liber pontificalis* atribuït per molt de temps a Damas | ex: Rev. Ben. 42 (1930) [36]. [2139]

Eiximenis

Eiximenis, F. *Terç del Crestià*, vol II, Barcelona. Ed. Barcino (1930) 4.º, 302 p.

Continuació d'aquesta edició (Cfr. n. 1432), capítols 110 a 227 d'aquesta obra. [2140]

F. Ferrer

Ivars, A. *Francesc Ferrer, poeta valencià del segle xv* [Anales Cent. Cult. Valenciana 3 (1930) 133-155].

Obres d'aquest poeta y notes literàries. [2141]

Ferrarius Catalanus

Grabmann, M. *Quaestiones tres Fratris Ferrarii Catalani O. P. doctrinam S. Agustini illustrantes ex Codice Parisiensi editae* [Est. Franciscans 42 (1930) 382-390].

Fa referència de tres qüestions del *Quodlibetum* de Ferrarius Catalanus en les quals es tracta de la doctrina de les idees segons Plató, de si la distinció de les idees impideix que una pugui predicar-se d'una altra, de si la *intelligentia abdiia* de què perla Agusti sigui el mateix que l'*intellectus agens*. [Pla 2142]

González de Rosende

Pérez Goyena, A. *Un jansenista español desconocido* [Razón y Fe 90 (1930) 24-40].

Se trata del P. Antonio González de Rosende, clérigo regular menor, profesor un tiempo de teología en la Universidad de Alcalá, cuya obra jansenista sobre la Justicia Original se le pasó por alto a Menéndez y Pelayo en su "Historia de los heterodoxos". Pérez Goyena apunta sus datos biográficos y sus relaciones con los jansenistas de Bélgica. Describe el t. I de sus *Disputationes Theologicae... De Justitia Originale*, y a continuación narra la agria polémica que despertó de anónimos dirigidos contra él, el juicio ad-

verso que dieron de esta obra distinguidos teólogos españoles, la cual mereció además ser condenada por las dos Inquisiciones, de España y de Roma, y la tardía e inoportuna defensa que de ella hizo el P. Mamachi O. P. Al fin viene enumerada la restante labor literaria de Rosende. [Quera 2143]

Gracián

Allison Peers, E. *Jerónimo Gracián* [Dublin Rev. 94 (1930) 270-280].

Jerónimo Gracián, deixeble i confessor de Santa Teresa, nasqué a Valladolid en 1545, entrà en l'Orde dels Carmelites descalços en 1569, prenent gran part en la reforma de l'Orde del qual, però, fou expulsat en 1593; el papa Climent VIII el féu entrar altra vegada en l'orde dels Carmelites calçats. Ullada general sobre l'home i la seva obra i nota especial sota l'aspecte del gran místic. [2144]

Sant Gregori

Gregorio Magno, *San Regla Pastoral*. Traducida del latin por D. Gonzalo San Martín, Pbro, con introducción del R. P. Ricardo Arconada, S. J. Barcelona, Lib. y T.p. Católica (1930) 8.º XXVII-227 [2145]

Gregori de València

Hentrich, W. *Gregor von Valencia und die Erneuerung der deutschen Scholastik im 16. Jahrhundert* [Philosophia Perennis I, p. 291-307].

Gregori de València passà a Alemanya en 1573 i ensenyà teologia dos anys a Dillingen i vint-i-dos a Ingolstadt, tornant a Roma en 1598 i morint a Nàpols en 1603. La filosofia de Gregori de València, el seu coneixement dels autors de les diverses escoles i temps i la seva influència a Alemanya. Deixebles seus foren Gretfer i Tomner. Es pot dir amb raó que ell renovà l'escolàstica alemanya al s. XVI. [2146]

Hernando de Santiago

Pérez, Q. *Fray Hernando de Santiago (Los grandes Maestros de la predicación)* Santander, Edit. "Sal Terrae" 1929, 8.º, 382 p.

Introducción y sermones de este orador sagrado del tiempo del Rey prudente | ex: Razón y Fe 91 (1930) 370-371. [2147]

Sant Ignasi

Casanovas, I. *Sant Ignasi de Loyola, autor dels Exercicis Espirituals, Fundador de la Companyia de Jesús* (Bibl. d'Exercicis, 1) Barcelona, Foment de Pietat (1930) xxx-42 p. [2148]

Casanovas, I. *San Ignacio de Loyola, Fundador de la Compañia de Jesús* Obra escrita en catalán por I. Casanovas y traducida al castellano por A. Viladell. S. J. Madrid. Edit. Razón y Fe, 8.º 304 p. (Cfr. n. anterior) | ex: Estrella del Mar 11 (1930) 590. [2149]

Grandmaison, G. de *Saint Ignace de Loyola* Paris, H. Laurens (1930) 62 p. 41 ilustracions (Collecció "L'art et les saints").

De les 62 pàgines, 41 són omplertes per ilustracions. El text és un resum breu de la vida del Sant i de la seva iconografia | ex: Rev. des Lectures 17 (1930) 834. [2150]

Martindale, C. *Saint Ignace de Loyola* (Traduit de l'anglais par Abel Dechéne) Paris, Lethielleux ed. (1930) 8.º 172 p. | ex: Religión y Cultura 10 (1930) 298. [2151]

Dyke, P. van *Ignatius Loyola* New York (1926), més de 350 p.

Biografia de Sant Ignasi. Vindica el fundador de la Companyia de Jesús als ulls dels protestants. [2152]

Crehan, J. *Papin's appreciation of St. Ignatius Loyola* [The Month 155 (1930) 137-144] | ex: Rev. Asc. Myst. 11 (1930) 223. [2153]

Francés, L. *Los diarios íntimos como fuente histórica de los grandes personajes* Asociación Esp. Progreso Ciencias. Congreso de Barcelona, 8.º (1929) 153-162.

Notas críticas a base del libro de Jorge Lomer, *San Ignacio de Loyola, de erótico a Sanio* (trad. cast. Madrid (1923). [2154

Dudon, P. *Simple note sur l'iconographie de Saint Ignace* [Études 202 (1930) 446-450].

Sobre la gravetat o auseritat que ressurte en quasi tots els retrats del Sant. Pintura anònima de l'exposició internacional de Barcelona, representant Sant Ignasi ferit a Pamplona. [2155

Leturia, P. *Datos inéditos sobre la acción militar de Iñigo de Loyola en Pamplona* [Rev. int. Est. Vascos 21 (1930) 431-440].

Son dos textos del P. Jerónimo Nadal sacados de su *Apología de doctores parisienses*, escrita en 1557, y de sus *Diálogos contra los protestantes y protestizantes de Alemania* escritos en Colonia en 1562-63 que dan mucha mayor importancia a la intervención de Ignacio en el episodio guerrero de Pamplona. [2156

Coster, A. *Juan de Anchieta et la famille de Loyola* (precedit d'una biografia d'A. Coster (1868-1930) [Rev. Hisp. 79 (1930) 1-322].

En el primer capítol parla de les llacunes en la biografia de St. Ignasi i creu s'ha de refer sobre bases noves. Ell ho fa especialment pels primers anys abans d'establir-se a Roma. Detallada exposició de les lluites originades a Aspetitia per l'establiment d'un convent de beates. Preponderància de la família d'Anchieta. Joventut, conversió i activitat d'Ignasi de Loyola. [2157

Tenneson, A. *L'obéissance à l'Église d'après Saint Ignace* [Rev. apol. 47 (1928) 552-562].

Examina: les regles 1, 9, 10 i 13 que dona Sant Ignasi al final dels exercicis; un fragment inacabat sobre la infal·libilitat pontificia, comentari de Math. 18, 15; la carta als Jesuïtes portuguesos de 1553; i algun altre text. [2158

Lavaud, B. *L'obéissance religieuse d'après Saint Ignace de Loyola* [Vie Spirituelle 21 (1929) 82-114].

Dóna la traducció francesa feta directament sobre l'original castellà de la important lletra de Sant Ignasi als Jesuïtes portuguesos sobre l'obediència. Precedeix un examen d'altres lletres anteriors del sant (cartes 112, 136, 150, 292) en les quals ja hi són exposats alguns pensaments del Sant sobre l'obediència, i també de la traduïda, la més important i definitiva sobre aquesta matèria. [2159

Isidor

Sofer, J. *Lexicalische Untersuchungen zu den Etymologien des Isidor von Sevilla* [Glotta 16 (1927) 1-47].

Estudi d'una cinquantena de mots de les *Etimologiae* de San: Isidor interessants per a la filologia romànica. [2160

Sofer, J. *Die vulgarismen in den Etimologiae des Isidors von Sevilla* [Glotta 17 (1928) 1-47].

Estudi d'altres mots de les *Etimologies* en relació especialment amb expressions vulgars. [2161

Sofer, J. *Lateinisches und Romanisches aus Etimologiae des Isidors von Sevilla*. Göttingen (1930) XII-190 pàgs.

Investigació sobre el llatí i romànic en l'obra d'Isidor. Recull dels dos treballs anteriors i altre publicat en Glotta 18 (1929) 112-131 amb algunes addicions i modificacions i tres índexs: de matèries, de llenguatge i de mots, aquest darrer el més important. [2162

Sttetter, Th. *Cassiodors Encyclope-*

die eine Quelle Isidors [Philologus 82 (1927) 241-242].

Era admès que Isidor aprofità en els seus *Origines* l'obra de Cassiodor; però Usener en 1877 suposà que més aviat ambdós autors depenien d'altra font comuna. Sttetter comprova definitivament que era certa la primera hipòtesi. En varis dels mss. de Cassiodor hi ha una llacuna en el text i precisament en el lloc corresponent d'Isidor hi ha una glossa inintelligible, el que prova que Isidor tindria a la vista un d'aquells mss. mancos. [2163]

Sudhoff, K. *Die verse Isidors von Sevilla auf dem Schrank der medizinischen Werke seiner Bibliothek* [Archiv-Gesch. Medizin 21 (1929) 23-27].

Dels versos que estaven escrits en els armaris de la biblioteca de Sant Isidor, ja publicats, estudia els de medicina: Damia. Ypocrat. Gallien.

Quos claros orbe celebrat medicina magistros
Hos presens pictos signat imago viros. [2164]

Joan XXI

Egas Moniz *O Papa João XXI* (separata de rev. "Biblos") Lisboa, Ventura Abrantes (1930) 24 pàgs.

Notes sobre les obres del papa portugués | ex: Brotéria II (1930) 62. [2165]

Juan de los Angeles

Juan de los Angeles *Lucha espiritual y amorosa entre Dios y el alma* Madrid, Razón y Fe (1930) 8.º, 200 p. | ex: Rev. Ascet. Myst. II (1930) 327. [2166]

Joan de Sant Tomàs

Reisser, B. *Iohannis a Sancto Thoma O. P., Cursus Philosophicus Thomisticus*, t. I: *Ars Logica seu de Forma et Materia ratiocinando*. Nova editio a B. R. exarata, Taurini, Marietti (1930) xxvi-839 p.

Joan de Sant Tomàs (1589-1544) ves-

ti l'hàbit dominicà a Madrid en 1612 i ensenyà durant 30 anys a Alcalà. Acurada edició de la seva obra en la qual segueix la doctrina de Sant Tomàs de tal manera que es fa sovint acèrrim contradictor dels que ell creia adversaris del doctor Angèlic, com Vázquez i Suárez. [2167]

Sant Joan de la Creu

Bruno de Jesús María *Saint Jean de la Croix*. Préface de Jacques Maritain Paris, Plon (1930) 24-480 p. 21 gravats fora de text i el facsimil.

Desembulla l'engranatge complicat de conflictes entre Carmelites calçats i descalços, mostra la missió essencial del St. en la reforma del Carmel i enquadra la vida en el seu temps. Refuta la part teòrica del llibre de Baruzi. Un centenar de pàgines plenes de notes i referències, índex alfabètic de tots els noms propis | ex: Rev. des Lectures 17 (1930) 587-88. [2168]

Athanase de St. Paul, Fr. *Saint Jean de la Croix* [Anal. Ord. Carm. disc. 4 (1930) 232-238].

Recensió de l'obra del P. Bruno de Jesus Marie (Cfr. n. anterior). L'autor ha reeixit en dibuixar l'ambient intel·lectual i social de Salamanca en temps de Sant Joan. [Rius 2169]

Garrigou-Lagrange, Rég. *Une nouvelle vie de Saint Jean de la Croix* [Vie Spirituelle 25 (1930) 306-313].

Anotacions sobre les parts més noves i importants de l'obra del P. Bruno de Jesus Marie. [2170]

Eugenius S. Joseph *Pro doctoratu S. Joannis a Cruce* (fin) [Anal. Ord. Carm. disc. 4 (1930) 124-128 | ex: Rev. Ascet. Myst. II (1930) 111. [2171]

Gautier *Saint Jean de la Croix, docteur mystique* [Rev. apol, 44 (1927) 165-179]. [2172]

Bell. A. F. G. *Saint John of Cross:*

a *portrait* [Bull. Spanish Studies 7 (1930) 13-21].

Semblança de Sant Joan de la Creu. Traducció anglesa de *Noche oscura* i part del *Cántico espiritual*. [2173]

Garrigou-Lagrange, Rég. *Saint Thomas et Saint Jean de la Croix* [Vie Spirituelle 25 (1930) 16-37].

A propòsit del llibre *Saint Jean de la Croix* del P. Bruno, C. D. (Cfr. 2168) i de la crítica que en fa al *Bull. Thomiste* de 1930 (p. 85-95) el P. Hugner, Garrigou-Lagrange fa observacions sobre aquests tres punts: 1. la necessitat des purifications passives. — 2. Comment Saint Jean de la Croix at-il connu la doctrine de Saint Thomas?. — 3. Saint Jean de la Croix aurait-il soutenu que le don de crainte est le don suprême, et celui de sagesse le moins élevé? [2174]

Roupain, E. *Le Docteur mystique, Saint Jean de la Croix*. Toulouse. Apostolat de la Prière (1930) 96 pàgs.

El resum de la doctrina espiritual del Sant i l'originalitat de les seves fórmules. Algunes consideracions sobre l'actualitat de la seva obra | ex: Rev. des Lectures 18 (1930) 1467. [2175]

Kronseider, F. *Der hi. Johannes von Kreuz* (Introducció i alguns textos) Regensburg (1927) | ex: Hochland 25 (1927-28, 1) 328. [2176]

Bruno de Jesús Marie *La mort de Saint Jean de la Croix* [Vie Spirituelle 21 (1929) 160-169].

Extret de la *Vie de Saint Jean de la Croix* que apareixerà en la col·lecció *Roseau d'or*. [2177]

Richstaetter, K. *Der Kirchenlehrer der Mystik* [Stimmen der Zeit 119 (1930) 189-209].

Sobre la mística de Sant Joan de la Creu, amb especial referència a la moderna teoria de Bremond. [2178]

Eugenio de S. José *El desposorio espiritual en la mística de San Juan de la Cruz* [Mens. Sta. Teresa 7 (1930) 309-320] | ex: Rev. Ascet Myst 11 (1930) 111. [2179]

Caramit, A. *L'impeccabilité dans l'état d'union transformante d'après Saint Jean de la Croix* [Vie Spirituelle 21 (1929) 57-76].

Segons Sant Joan de la Creu i Santa Teresa des que plau a Déu d'introduir una ànima en l'estat suprem de maridatge espiritual, ja no en surt més. Però, d'aquest estat d'unió se'n pot concloure que aquella ànima és impecable? La revelació no ofereix prou elements per a resoldre aquesta pregunta. S'ha d'acudir a l'experiència dels sants. Testimonis de Santa Teresa i de Sant Joan de la Creu. [2180]

Saudreau, A. *Saint Jean de la Croix et la contemplation infuse* [Vie Spirituelle 25 (1930) 39-43].

Comentari a dos punts principals de l'obra de Crisògono de Jesús Sacramentado: *San Juan de la Cruz*, sobre la contemplació infusa. Saudreau creu que la teoria que el P. Crisògono suposa d'escola moderna ja és exposada pel P. Josep de J. M. Quiroga, i adueix textos d'aquest escriptor i defensa que Sant Joan de la Creu, en parlar de contemplació, entén la contemplació infusa, que és el sentir de l'escola moderna o dels redactors de la "Vie Spirituelle". [2181]

Cavallera, F. *Le Père Joseph de Jésus Marie et Monsieur le chanoine Saudreau* [Rev. Asc. Myst. 11 (1930) 407-414].

En la controvèrsia sobre si Sant Joan de la Creu admetia dues menes de contemplació, la infusa i l'adquirida, Saudreau qui no admet aquesta distinció, adueix a favor seu el testimoni del deixeble de Sant Joan, P. Josep de Jesús Maria; però les cites que fa de la

seva obra són incompletes, i, per tant, inexactes. [2182]

Giovanni della Croce *Opere*. Tradotte in italiano a cura dell'Ordine dei Carmelitani scalci. Vol II: *Nocte oscura; cantico spirituale* Milano (1928), 369 p. | ex: Bib. Bleiblat. theol. Lit. 9 (1930) n. 8139. [2183]

Dom Chevalier *Le cantique spirituel de Saint Jean de la Croix docteur de l'Église*. Notes historiques, texte critique, version française. Paris-Bruges, Desclée de Brouwer, éd. 1930, 772 p.

Ninguna de las seis ediciones españolas del "Cántico espiritual" puede llamarse verdaderamente crítica. Las dos más modernas de 1924 y 1928 reproducen cada una un solo manuscrito. Dom Chevalier llena este vacío. Importante estudio introductorio. El texto se reproduce sin ninguna puntuación que se puede adivinar, sin embargo, por la traducción francesa de las páginas pares. Las variantes de los manuscritos, muy abundantes, al pie de las páginas. [2184]

Chevalier, Ph. *Deux strophes du "Cantique Spirituel"* [Vie Spirituelle 25 (1930) 274-293].

Extret del llibre a punt de sortir sobre el càntic espiritual de Sant Joan de la Creu, edició crítica, traducció i llarga introducció doctrinal i tècnica (Cf. n. anterior). [2185]

Chevalier, Ph. *Le cantique Spirituel interpolé* [Vie Spirituelle 22 (1930) 1-11; 80-90 cont. de íd. íd. janvier (1927) p. 69-109 i (1929) juillet-août p. 109-162].

Estudi fet a base d'un examen calligràfic del manuscrit (del Càntic Espiritual de Sant Joan de la Creu) de Sanlúcar de Barrameda o *borrador* amb les notes i correccions, de la carta de Madrid i d'altres autògrafs del místic. Col·lecció minuciosa de les diverses lliçons de tots els manuscrits i antigues edicions de l'esmentat càntic. [2186]

Macdonald, I. *The two versions of the "Cántico espiritual"* [Modern Lang. Rev. 25 (1930) 165-184].

Defensa l'autenticitat de la versió més llarga del "Cántico espiritual" donada pel ms. de Jaén. Compara espiritualment la doctrina exposada en el càntic amb la *De decem gradibus amoris* de l'opuscle *De dilectione Dei et proximi* de Tant Tomàs. El càntic fou construït, en línies generals, seguint el progrés descrit en el *De decem gradibus*. Les alteracions de la segona versió s'adapten a l'esquema místic d'aquest tractat i coincideixen amb el de la vida mística de Sant Joan de la Creu. És, doncs, probable que aquella versió sigui la definitiva. [2187]

Hernández, E. *El número de los místicos según San Juan de la Cruz* [Razón y Fe 90 (1930) 41-50, 341-360].

Con textos de San Juan de la Cruz, se va probando como de los que se dan de veras a la vida espiritual, menos de la mitad huellan los umbrales del palacio místico, y de estos son muchos menos los que llegan a la Noche del sentido, y todavía menos los que experimentan la Noche del espíritu. En cada tramo va disminuyendo el número de los que suben por la escala mística, de suerte que apenas se halla alma que llegue a tocar el trono del Altísimo. Causas que da de tales hechos San Juan de la Cruz: a que no responde el alma a la gracia que recibe, a que Dios no lleva a las alturas de la mística, y a que la vocación está a veces pendiente de condiciones externas al alma que no se cumplen. Sobre todo se entretiene el autor en probar, con textos del Santo Doctor, que a la mayoría de las almas traídas por la gracia a vida espiritual intensa no las llama Dios a la vía mística. [2188]

Eugenio de S. José *La Subida del Monte Carmelo (suite)* [Monte Carmelo 31 (1930) 68-76] | ex: Rev. Ascet. Myst. 11 (1930) 223. [2189]

Florencio del Niño Jesús *Un autógrafo de S. Juan de la Cruz* [Mens. Santa Teresa 7 (1930) 352-355]. | ex: Rex. Ascet. Myst. II (1930) 223. [2190]

Claudio de Jesús Crucificado *Conclusions du Congrès ascético-mystique en l'honneur de Saint Jean de la Croix* Madrid, 1926 [Rev. Asc. Myst. II (1930) 313-319].

Conclusions referents als 12 temes desenrotllats en el Congrés. [2191]

Sor Juana Inés de la Cruz

Schors, D. *Some obscure points in the life of Sor Juana Inés de la Cruz* [Modern Phil. 24 (1926-27) 141-162].

Estudia alguns punts obscurs de la biografia de la poetessa hispano-mexicana: les causes d'haver deixat la vida de societat per entrar al convent; l'explicació dels varis noms seus, d'Asbaje nom del pare i Ramírez nom de la mare; per què renuncià a la seva fama d'escriptora i es dedicà a la penitència. [2192]

Julià de Toledo

Boas, M. *Cato und Julianus von Toledo* [Rhein. Museum i. Phil. 79 (1930) 183-196].

Entre els fragments incerts (*Fragmenta Poetarum latinorum* de Baehrens, nova edició de Morel, 1927) hi ha aquest vers: "in quis error inest nec spes est certa laborum" (PL. 6, 1886) que Morel considera sospitós. Si fos així la falta s'hauria d'atribuir a l'obra d'on és tret, o sia *Pars gramatica* de Julià de Toledo (642-690). Consideracions sobre les edicions (alguna introbable) i manuscrits d'aquesta obra. La cita és dels *Distica Catonis*, IV, 7, amb la lliçó *laboris* i no *laborum*. Altres cites de Cató en Julià de Toledo. L'autor fa notar la difusió de l'obra de Cató en els antics autors espanyols (Eugení de Toledo). Encara avui el llibre de les primeres lletres és anomenat *Catón*. [2193]

Laurentius Hispanus

Gillmann, F. *Lanfrankus oder Laurentius* [Archiv kath. Kirchenrecht 109 (1929) 596-641; 110 (1930) 157-186].

En la mateixa revista 109 (1929) 598-641, l'autor havia defensat la tesi que en els mss. la sigla *L=la=Lau=laur=Laurentius Hispanus* i no *Lanfrancus* com volen altres. Llarga sèrie de cites especialment dels *apparatus* de les obres de *Tancredo* per a corroborar definitivament aquesta tesi. [2194]

Gillman, F. *Das Ehehindernis der gesetzlichen Verwandtschaft nach den Glossatoren Richardus Anglikus, Alanus, Laurentius Hispanus, Vincentius Hispanus und Tancred* [Archiv kath. Kirchenrecht 106 (1926) 175-179].

Laurentius Hispanus distingeix tres classes d'afinitat legal: paternitas, fraternitas et affinitas legalis. La primera i tercera eren impediments per sempre, la segona només mentre durava la fraternitas. Vincentius hispanus també diu que el fill no pot contraure matrimoni amb la germana adoptiva mentre dura l'adopció, i el pare, mai. [2195]

Fr. Lope de Barrientos

Getino, L. G. A. *Annales Salmantinos* Vol. I: *Vida y obras de Fr. Lope de Barrientos* Salamanca, Calatrava (1927) xcvi-245 p. | ex: Divus Thomas 8 (1930) n. 2637. [2196]

Lope de Vega

Carayon, M. *Lope de Vega* Paris (1929) 88 pàgs. i 60 làmines (Maîtres des Littératures, 3) | ex: Deutsche Lit. zeitung 5 (1930) 586. [2197]

Montesinos, J. F. *Lope de Vega, Poesías líricas*. Edit., prol. y notas. (Clásicos castellanos) Madrid, Edic. de La Lectura (:1926 y 1927) 2 vols. 296 y 300 p. | ex: Rev. Hist. ecles. 26 (1930) 239*. [2198]

Lucà

Schlayer, C. *Spurens Lukans in der spanischen Dichtung* Heidelberg (1928).

Influència e imitació de Lucà en Juan de Mena, Ercilla, Cervantes (en la tragèdia Numància), Carvajal, Hurtado de Toledo, Góngora, Juan de Jáuregui i altres | ex: Jahresb. Altertumswis. 230 (1931) 3 Abt. 60-61. [2199]

Luis de Granada

Buck, J. M. de *La bibliographie de Louis de Granade* [Rev. Asc. Myst. 11 (1930) 296-304].

Notes crítiques dels volums del P. Llana "Bibliografía del Fray Luis de Granada". Al final afegeix una llista amb 39 números d'edicions de Lluís de Granada no mencionades en l'obra del P. Llana. [2200]

Granada, L. de *Guía de pecadores*. Prol. y notas de M. Martínez de Burgos. (Clásicos castellanos, Fasc. 97) Madrid, La Lectura (1929) 16.º, 303 p. [2201]

Luis de León

Lugan A. *Le Grand poète-moine du siècle d'or espagnol Luis de León* (1528-1591) París, "Les Belles Lettres" (1930) 8.º, 192 p. | ex: Rev. Filol. Esp. 17 (1930) 22180. [2202]

Pfandl, L. *Fray Luis de Leon* [Hochland 24 (1927, 2) 494].

Notes biogràfiques i literàries sobre Fray Luis de León, especialment sobre *Los Nombres de Cristo*; *La Perfecta Casada*, i la lírica. Traducció d'una poesia "Conceptos del amor de Dios". [2203]

Diego, G. *Actualidad poética de Fr. Luis* (conf.) Publ. del Centro Gallego de Montevideo | ex: Rev. Filol. Esp. 17 (1930) 22181. [2204]

León, L. de *L'Ode à Francisco Salinas* Essai de traduction rythmique par

M. Carayon [Rev. Ens. Langues viv. 47 (1930) 206-207] | ex: Rev. Filol. Esp. 17 (1930) 22179. [2205]

Llobera, J. *Proyecto de una edición crítica de las versiones poéticas de Fr. Luis de León* [Rel. y Cultura 9 (1930) 400-414; 10 (1930) 41-50, 231-241, 391-411; 11 (1930) 52-61, 239-247; 12 (1930) 81-94, 224-241].

Precedides d'una introducció general i acompanyades de nombroses notes aclaratòries, van les diverses traduccions poètiques de Fr. Lluís de León. [Pla 2206]

Vélez, P. M. *Algunas observaciones al libro de Aubrey F. G. Bell sobre Fray Luis de León* [Rel. y Cultura 10 (1930) 65-87; 11 (1930) 265-278, 392-408; 12 (1930) 101-109, 361-378].

Continua l'estudi sobre les obres i vida de Fra Lluís de León tot resseguint l'obra d'Aubrey F. G. Bell que aclareix en molts llocs. [Pla 2207]

Luis de la Puente

Betrachtungen über die vorzüglichsten Geheimnisse unseres Glaubens Regensburg (1930) 2 vols. de 524 i 388 p.

Nova traducció alemanya de les meditacions del P. La Puente per M. Schmid | ex: Deutsche Nationalbibl. (1931, 3) n. 74. [2208]

Lull

Gaiffier, B. de *Vita Beati Raimundi Lulli* [Analecta Bollandiana 48 (1930) 130-178].

Publica una edició crítica de la *Vita beati R. Lulli* ja publicada varies vegades, però no prou acuradament. Notes preliminars sobre els deu manuscrits existents i sobre les edicions. En l'edició en general segueix el ms. lat. 15450 de la Bib. Nat. de París de començaments del segle XIV, còdex deixat en testament a la Sorbona pel canonge Tomàs le Misier, deixeble de Lull. [2209]

Avinyó, J. *La ideologia agustiniana "Alma mater" del sistema científic lullianà* [Est. Franciscans, 42 (1930) 357-378].

Mestre Ramon, amb el seu descens de l'enteniment, sistematitzà l'argument anomenat de congruència que el bisbe d'Hippona ja deixà sobradament entreveure en diverses de les seves obres, derivant, per tant, tot el que constitueix el moll de la doctrina científica lulliana de la ideologia del gran doctor.

[Pla 2210

Fajarnés, E. *Trabajos en España contra la ciencia y doctrina de R. Lull* [Rev. Menorca 25 (1930) 273-282].

Transcripción de varios documentos de 1774, 1777, 1786, 1795 referentes a cuestiones promovidas por el culto tributado el beato R. Lull.

[2211

Fajarnés, E. *Desacato a Raimundo Lulio en la iglesia de Valldemosa* [Rev. Menorca 25 (1930) 65-74].

Transcripción de varios documentos de 1773 referentes a este suceso. El 25 de enero, día que se celebraba la fiesta de R. Lulio una devota mujer de Valldemosa encendió unos cirios delante la imagen de Lulio que había en aquella iglesia. El párroco se indignó y los apagó, diciendo que Lulio no era santo. La Universidad de Palma protestó ante el obispo defendiendo el culto inmemorial del beato mallorquino.

[2212

Lull, R. *Libre de Demostracions qui es una branca de la Art d'atobar Veritat, escrit a Mallorca devers l'any MCCLXXV.* — Transcripció directa amb facsímils, proemi i variants per mossèn Galmés, Palma de Mallorca, 1930, 4.º, xviii-608 (Obres de Ramon Lull, vol. 15).

[2213

Ottaviano, C. *L'Ars Compendiosa de R. Lull, avec une étude sur la bibliographie et le fond ambrosien de Lulle* Paris, lib. J. Vrin (1930) 164 pàgs.

(Études de Philosophie Médiévale, vol. 12).

Descripció detallada dels 51 còdexs de l'Ambrosiana amb obres de Lull; fons d'impresos de les obres de Lull a la mateixa biblioteca (40 números); taula cronològica de les obres lullianes, 241 obres; obres dubtoses 38; obres apòcrifes 123. D'aquestes obres 102 encara són inèdites. Edició crítica de l'*Ars Compendiosa*.

[2214

Samuel d'Algaida, P. *Un sermó inèdit del beat Ramon Lull sobre Sani Agustí* [Est. Franciscans 42 (1930) 493-496].

Tret del còdex n. 31 de la Biblioteca Provincial de Palma de Mallorca. Va precedit d'una curta nota sobre *Ars Magna praedicationis* i alguns dels seus manuscrits.

[Pla 2215

Malón de Chaide

Allué Salvador, M. *Fray Pedro Malón de Chaide y su obra "La conversión de la Magdalena"* (1530-1930) [Universidad 7 (1930) 1005-1068].

Apuntes biográficos, producció literaria de este autor y especialmente estudio detallado de la obra citada con transcripció de algunos fragmentos. Malón de Chaide prosista, versificador, sus ideas estéticas; su técnica literaria. Malón de Chaide ascético o místico.

[2216

Mariana

Laures, J. *The Political Economy of Juan de Mariana*. Prefaci de R. A. Seligman. New York, Fordham University Press (1928) 8.º xiv-321 p.

Estudi de la doctrina econòmicopolítica de Mariana en el seu llibre "De rege et regis institutione". L'absolutisme, intervenció de l'Estat en l'agricultura i en la política social, comerç, treball, abolició de la prostitució, impostos, moneda, etc. Comparació amb les doctrines de Suárez, Molina, De Lugo | ex: Scholastik 5 (1930) 137-138.

[2217

Medina

Blic, J. de *Barthélemy de Medina et les origines du probabilisme*. [Eph. théol. Lov. 7 (1930) 46-83, 264-291, 480-482].

El P. Gorce havia publicat al *Dict. de Theol. Catholique* (t. 10, col. 481-85) un article sobre Medina, defensant que la part d'aquest autor en la teoria del probabilisme era nul·la, i que al seu temps encara no estava en vies de formació. El que Medina hagi estat considerat com el pare del probabilisme és degut a haver donat al mot *probable*, que ell usa, un sentit que no tenia llavors. Per Medina volia dir "certain en matière contingente". Blic per examinar a fons aquesta tesi no sols reproduïx els textos discutits de Medina sinó també alguns dels seus immediats antecessors (Sylvestre de Priero, 1516; Cajetà, 1536; Victòria, 1539; Cano, 1545; D. Soto, 1556; Sotomayor, 1560; T. Mercado, 1519) i alguns dels seus primers lectors (anònim de 1580; L. López, 1585). En el segon article estudia i compara aquests textos deduint-ne que, efectivament, Medina era probabilista i que el problema del probabilisme ja estava abans en vies de formació. En el tercer article el P. Gorce contesta breument a Blic i aquest fa una curta rèplica. [2218]

Ternus, J. *Zur Vorgeschichte der Moralsysteme von Vitoria bis Medina*. (Forschungen zur christl. Lit. und Dogmengeschichte, 16 Bd. 3 Heft) Paderborn, Schöningh (1930) 8.º, 116 p.

Prehistòria del probabilisme des de F. de Vitoria (1526-1546) fins a Medina (1576-1580). Curtes notes sobre la doctrina de Vitoria, Cano, Pedro de Sotomayor, Juan Mancio de Corpore Christi. Estudi aprofundit de la teoria de D. Soto no sols en les seves obres impreses sinó en un fragment, fins ara inèdit, d'un ms. de la Bib. de Medina — c 1 m 28 110 — comentari a la *Prima Secundae* del qual en publica un llarg fragment.

Exposició de la doctrina de Medina comparada amb la de Soto. Controvèrsia Gardeil-Richard-Menéndez Reigada sobre l'explicació a donar a les frases probabilistes de Medina. Aquest donà certament un gran avenç a la teoria del probabilisme, però no es pot dir que fos el primer a ordenar i sistematitzar les normes irregulars dels casuistes i canonistes anteriors, puix el sistema i l'ordre ja es troba en Soto. [2219]

Menéndez y Pelayo

Artigas, M. *Menéndez y Pelayo* Madrid, ed. Voluntad (1927) 310 p.

Antología con fragmentos y escritos cortos de las diferentes épocas de la vida de M. P. i en apéndice la Bibliografía del eminente polígrafo. [2220]

Mercier

Zaragüeta, J. *El concepto católico de la vida según el Cardenal Mercier* Madrid-Barcelona, Espasa-Calpe (1930) 2 vols. 414-495 págs., 16 × 24 cms.

Ideario de Mercier sobre estos puntos: el orden natural y racional, como fundamento de toda cultura humana; la restauración de la naturaleza caída y su elevación histórica al orden de la gracia y de fe; la regeneración sobrenatural de la humanidad. Precede una biografía del gran cardenal | ex: Rev. ecles. 2 (1930) 617-623. [2221]

Minuci Fèlix

M. Minuci Fèlix, *Octavi*, trad. del P. Xavier d'Olot. Barcelona (1931) Bib. Sant Pacià, vol. 1, págs. 141-256.

Versió catalana amb notes i introducció de l'obra esmentada. [2222]

Morales

Rodríguez Moñino, A. *Ascensio de Morales, cronista de Badajoz*. Notas bibliográficas [Rev. Centro Est. Extremeños 4 (1930) 121-136].

Instrucciones que se dieron a Morales en 1750 para su visita a los archivos

eclesiàsticos. Hizo informes sobre los de Palencia, Valladolid, León, Astorga, Santiago, Tuy, Lugo, Orense, Burgos y Oviedo. Notas bibliográficas de los manuscritos de Morales existentes en la Bib. Nacional y en algunas librerías particulares. Entre ellos hay un ms. con 36 diseños de lápidas romanas. [2223]

Nogueras

Pérez Goyena, A. *Un teólogo español en tierras extranjeras* [Est. ecles. 9 (1930) 351-366].

Es parla aquí de l'Ihm. Jaume Gilbert Nogueras, bisbe d'Alife, en el regne de Nàpols. Biografia d'aquest teòleg aragonès. Les seves obres impreses i manuscrites. Diverses intervencions del Dr. Nogueras en la tercera indicció del concili Tridentí. [Quera 2224]

Osuna

Fidèle, Fr. *François d'Osuna et la science* [Orient 14 (1930) 179-188] | ex: Rev. Asc. Myst. II (1930) 329. [2225]

Osuna, F. d' *Le troisième Abécédaire spirituel* (suite) [Orient 14 (1930) 260-271] | ex: Rev. Asc. Myst. II (1930) 327. [2226]

Osuna, F. d' *L'abecedario spirituale usato di Santa Teresa di Gesu*. Parte II: *Della guardia del cuore e della cella monastica*. Trad. ital. de D. M. Carrozi Torino, Marietti (1929), 155 p. | ex: Bib. Bleiblat. theol. Lit. 9 (1930) n. 8310. [2227]

Sant Pacià

Sant Pacià. *Obres*, trad. de Ll. Ribes, Barcelona (1931) Biblioteca Sant Pacià, vol. I pàgs. 7-140.

Traducció catalana amb breu introducció i notes de les epístoles i els tractats de baptisme i de penitència. [2228]

Wohleb, L. *Bischof Pacianus von Barcelona und sein Gegner der Novatianer Sympronianus* [Span. Forschungen

d. Görresgesellschaft 2 (1930) 25-35].

Estudi de la personalitat i doctrina de l'heterodox Simpronià basat en les cites que d'ell fa el seu impugnador Sant Pacià. Recull (en apèndix) de 31 fragments extrets de les epístoles del Sant bisbe referents a Simpronià. [2229]

Sant Pere d'Alcàntara

Editions connues du Traité de l'Oraison de St. Pierre d'Alcantara (xvi siècle) [Orient 14 (1930) 62-82] | ex: Rev. Asc. Myst. II (1930) 320. [2230]

Editions connues du Traité de l'Oraison de St. Pierre d'Alcantara (xvii s.) Orient 14 (1930) 239-259 | ex: Rev. Asc. Myst. (1930) 329. [2231]

Michel-Ange *Le centenaire du Traité de St. Pierre d'Alcantara. Deux livres, deux auteurs* [Orient 14 (1930) 24-61; 239-259] | Rev. Asc. Myst. II (1930) 223. [2232]

Sant Pirmini

Sant Pirmini, fundador de Reichenau, era català? [Est. Franciscans 42 (1930) 101].

Opinions sobre la pàtria de Sant Pirmini (o Primini) fins a la de Dom Jecker que el fa de les rostres terres, fonamentant-se en un anàlisi del "Dicta Pirminii". [Pla 2233]

Jecker, G. *Studien zum Scarapsus des hl. Pirmin*. Dissert. Friburg de Suïssa (1927) 59 pàgs. | ex: Bib. Bleiblat. theol. Lit. 9 (1930) n. 7788. [2234]

Jecker, J. *Die Pirminsmönche und das alte bayerische Volksrecht* [Z. f. Schweiz. Kirchengeschichte 24 (1930) 29-250].

Nota sobre els treballs recentment publicats referents a la *lex baiuvariorum* en bona part d'origen hispànic (lex euriciàna, Isidor, concilis hispànics). Aquests elements portats a Baviera per mitjà de Pirmin. [2235]

Fehrle, E. *Imwieweit können die Predigtanweisungen des hl. Pirmin als Quelle für alemannischen und fränkischen Volksglauben angesehen werden?* [Oberdeutsche Zeitschrift für Volkskunde I (1927) 97-109] | ex: Rev. Ben. 41 (1930) 343*. [2236]

Prudenci

Cugini, A. *La poesia di Aurelio Prudenzio Clemente* [Scuola catt. 15 (1930) 278-296].

Caràcter i grandesa del poeta i de les seves variades obres. A la pregunta ¿per què Prudenci no ha tingut la fama que sembla mereixer ni el consentiment unànime dels crítics? respon que la seva riquesa traspasa sovint la sobrietat, causa fadiga, que ja és obra d'un poeta de més de 50 anys, entre altres raons.

[2237]

Nairne *Prudentius* [Church. quart. Rev. 106 (1928) 301-318] | ex: Bib. Bleiblatt. theol. Lit. 9 (1930) n. 7640.

[2238]

Guidaldi, L. *Prudenzio. Inni scelti de le corone*. Padova (1927) 66 p. | ex: Bull. d. Pubblic. italiane (1927) n. 996.

[2239]

Rötter, B. *De Hamartigeniae, carminis Prudentiani, auctoribus christianis*. Dissert. Berlín (1927) III-124 p. | ex: Jahresb. germ. Philol. 48-49 (1930) Bibliographie (1926-27) p. 468. [2240]

Quevedo

Bouvier, R. *Quevedo "homme du diable, homme de Dieu"* París, Champion (1930) 369. p.

Varis fragments de Quevedo. En la segona part "Les plus belles pages de Quevedo" | ex: Rev. des Lect. 18 (1930) 467. [2241]

Fra Rubió

Rubert, C. *Fr. Guillermo Rubió, O. F. M.* (continuació) [Arch. Ibero-Amer. 33 (1930) 5-42].

Idees de Rubió sobre la fe — adquirida i infusa —, necessitat d'ella i límits dels camps de la fe i dels de la Teologia. [Rius 2242]

Sabunde

Coppin, J. *Montaigne, traducteur de Raymond Sebon*. Lille, 1926, 272 p. (Mémoires et travaux pub. par les prof. des Facultés catholiques de Lille, fasc. 31).

Montaigne en 1569, dos o tres anys abans d'escriure els seus *Essais*, traduït i féu imprimir el *Liber creaturarum* de Raymond Sebon (Sabunde). L'autor estudia la difusió d'aquest llibre a França al s. XVI; com anà a mans de Montaigne; com i per què el traduït. Qualitats de la traducció, en què aquest treball pogué preparar Montaigne a escriure els *Essais* les reminiscències del qual es troben en aquest. Estudi detallat comparatiu.

[2243]

Sánchez de Arévalo

Keniston, H. *A fifteenth century treatise on Education, by bishop Rodericus Zamorensis* [Bull. Hisp 32 (1930) 193-217].

Transcripció del tractat de Sánchez de Arévalo: *De arte, disciplina et modo alendi et erudiendo filios, pueros et iuvenes* amb notes literàries i de llengua.

El tractat és important, puix és anterior de 50 anys al primer tractat hispànic d'educació "De liberis educandis" de Nebrija. [2244]

Sendin

Farré, L. M.ª P. *Juan Sendin Calderón, teólogo franciscano del siglo XVII* [Arch. Ibero-Amer. 33 (1930) 271-303].

Sendin nasqué a Yepes (Toledo) l'any 1629. Estudiant a Alcalà pel 1644 entrà franciscà, i dos anys després era lector de l'orde, essent jubilat l'any 1667. Morí a Madrid el 3 de gener de 1676. Deixeble d'Escot, l'A. dona la bibliografia de les seves obres teològiques, místiques, etc. [Rius 2245]

Solorzano Pereira

Torre Revello, J. *Ensayo biográfico sobre Juan Solorzano Pereira*. Buenos Aires, 1929, 4.º, 24 + LII + II pàgs.

Biografia y obras del oidor de la Audiencia de Lima, nacido en Salamanca en 1575. Su obra capital *De Indiarum iure*. [2246]

Soto

Carro, V. D. *Domingo de Soto y el derecho de gentes. Los colaboradores de Vitoria*. Madrid, Bruno del Amo, 1930, 204 pàgs. [2247]

Suàrez

Domínguez, D. *¿Es censurable el eclecticismo filosófico suareziano?* [Est. ecles. 9 (1930) 213-238].

És fals que Suàrez rebés censure dels seus superiors per emprar un eclecticisme que contravenia les ordres de l'Institut de la Companyia de Jesús. L'eclecticisme prudent i moderat del Doctor Eximi és l'únic mètode racional i progressiu de filosofia. Es prova per l'autoritat de diversos filòsofs i teòlegs, i fins per les paraules de Lleó XIII, i no s'oposen a aquest parer les declaracions de Pius X i Benet XV, ans el confirma del tot l'enciclica de Pius XI sobre Sant Tomàs. Les 2 tesis tomistes no són sinó normes directives. Cloenda (cfr. n. 549).

[Quera 2248]

Breuer, A. *Der Gottesbeweis bei Thomas und Suarez. Ein wissenschaftliche Gottesbeweis auf der Grundlage von Potenz und Aktverhältnis oder Abhängigkeitsverhältnis*. Friburg (Suïssa) 1930, 8.º, VIII-88 p.

Conté aquests capítols: — 1. La prova de l'existència de Déu en Sant Tomàs i en Suàrez. — 2. L'ontologia de Sant Tomàs. — 3. L'ontologia de Suàrez. — 4. Conclusió. La part de diferenciació entre les proves de Sant Tomàs i Suàrez és la noció d'*ésser*. Suàrez parteix de la falsa

unitat de la idea d'*ésser*, que donaria motiu a una solució en sentit monístic o panteista. Amb la teoria de Potència-Acte Sant Tomàs dona la clau per a la seva intel·ligència de l'*ens creatum* | ex: Phil. Jahrbuch 43 (1930) 421-22. [2249]

Kempf *Die natürliche Glückseligkeit der Menschen nach Franz Suarez S. J.* [Phil. Jahrbuch 43 (1930) 488-498].

El P. Elter escriví un article *De naturali hominis beatitudine ad mentem scholae antiquioris* [Greg. 9 (1928) 269-306] en què fa notar la diferència entre l'antiga i nova Escolàstica sobre la beatitud natural. Kempf estudia la doctrina de Suàrez sobre aquest punt. D'ell se'n dedueix que Suàrez en aquesta qüestió es troba més aviat al costat de l'opinió de l'antiga Escolàstica. Per ell, com pels antics, només es dona una perfecta felicitat quan l'home pot contemplar el Creador; tota altra felicitat és limitada i imperfecta com l'home mateix. [2250]

Recasens, L. *La filosofía del derecho de Francisco Suárez*. Madrid, 1927, 168 pàgs.

Després d'una ullada general sobre la filosofia del dret en la literatura patristica i tomística, exposa especialment la de Suàrez | ex: Theol. Quartalschrift 108 (1928) 438-439. [2251]

Yaben, H. *Una pequeña rectificación de la doctrina suarista sobre el sujeto inmediato de la soberanía* [Rev. ecles. 2 (1930) 513-524].

Suàrez reconoce el origen divino del Estado en abstracto, pero en concreto ese origen no puede estar sino en el consentimiento implícito o explícito de los que lo forman. La determinación de las atribuciones del supremo imperante es un acto de verdadera soberanía y supone que ésta reside inmediatamente en la sociedad, que la comunica luego, con ciertas restricciones, a determinada persona. [2252]

Schuster, J. B. *Bemerkungen zur Kriegslehre von Fr. Suarez* [Scholastik 5 (1930) 387-392].

Les remarques sobre la doctrina de Suàrez referent a la guerra són sobre aquests dos punts: 1. Causa justa de la guerra que és, *gravis injuria proportionat damni belli*. — 2. Quina seguretat és d'exigir per a la causa de la guerra. [2253]

Farrell, W. *The natural Moral Law according to St. Thomas and Suarez* Ditchling, 1930 | ex: Ciencia Tomista 42 (1930) 426. [2254]

Blic, J. de *Le volontarisme juridique chez Suarez* [Rev. de Phil. 40 (1930) 213-230].

El P. Delos en dos capítols del seu llibre *La société internationale et les principes du Droit public* (Paris 1929) dedicats a Vitòria i Suàrez creu trobar en Suàrez símptomes del voluntarisme que a través de Rousseau i Kant ha aguditzat la filisofia jurídica del segle darrer. Segons ell el triomf en el Dret internacional de l'individualisme i voluntarisme es deu en gran part a Suàrez. Blic defensa Suàrez d'aquestes acusacions, examinant els diversos textos adduïts i creu, com Rommen, que Suàrez en aquest punt està infinitament més a prop de Sant Tomàs que no pas de Rousseau i de Kant. [2255]

Fossati, L. *Conoscenza e volontà nel Suarez* [Riv. Fil. 21 (1930) 29-57] | ex: Divus Thomas 8 (1930) n. 2647. [2256]

Theocrenus

Plattard, J. *L'humaniste Théocrenus en Espagne* [Rev. seizième siècle 16 (1929) 68-76].

Theocrenus era el preceptor dels fills del rei de França en 1526 i aquest any a causa del tractat de Madrid foren enviats aquests fills en rehenes a Espanya amb gran acompanyament i també amb el preceptor a Villapando, prop de Pa-

lència. Després passaren a presoners. Theocrenus intentà posar-se al servei de Carles V. [2557]

Santa Teresa

Legendre, M. *Sainte Thérèse d'Avila* Marseille, Publiroc et Bruges, Desclée 1929, 8.º, 218 p. et pl. | ex: Rev. Hist. ecles. 26 (1930) 60.* [2258]

Mullani, K. F. *Teresa of Avila, the woman; a study*. New York, 1929, 124 p. retrat | ex: Bib, Bleibblatt theol. Lit 9 (1930) 8309. [2259]

Santa Teresa de Jesús *Su vida*. Madrid, Espasa-Calpe, 1927, 2 t. de 233 y 239 págs. [2260]

Baeza, J. *Teresa de Jesús*. Barcelona, 1929, 160 págs., 9 láms. | ex: Bib. Bleibblatt theol. Lit. 9 (1930) n. 8307. [2261]

Chacel, R. *Teresa* [Rev. de Occidente 7 (1929) 77] | ex: Universidad 7 (1930) 222. [2262]

Van Hove, L. *La joie chez Sainte Thérèse d'Avila*. Bruxelles. A. Dervit, 1930, 8.º, 477 págs. | ex: Anal. Bollandiana 48 (1930) 468. [2263]

Back, A. *Das mystique Erlebnis der Gottesnähe bei der hl. Theresia von Jesus*. Würzburg, 1930, 112 págs. (Abh. z. Philos. u. Psychol. d. Relig. H. 24) | ex: Lit. Zentralblatt Deutschland 81 (1930) 1474. [2264]

Risco, Al. *Los dos primeros jesuitas que trataron con Santa Teresa* (cont.) [Estrella del Mar 11 (1930) 82-84]. Continuación del n. 1557. [2265]

Teresa, Santa *Camino de perfección*. I. Introducción y reproducción, por J. M.º Aguado (Clás. Castellanos, 96). Madrid, Ediciones de "La Lectura", 1929, 8.º, XLVIII-105 págs.

En esta edición se confrontan los dos conocidos autógrafos escurialense y va-

lloiletano | ex: Razón y Fe 90 (1930) 467. [2266]

Santa Teresa di Avila *Il cammino della perfezione. Le stazioni spirituali o castello interiore*, a cura de G. M. Bertini. Torino, 1929, 312 pàgs. | ex: Bib. Bleiblatte theol. Lit. 9 (1930) n. 8154. [2267]

Thérèse de Jesús, Ste. *Relations spirituelles. Le chemin de la perfection*. Opuscles, t. III, IV et V de la traduction nouvelle, par le P. Grégoire de St. Joseph. Paris, éditions de la *Vie Spirituelle* (Desclée) in-24, 225, 390 et 346 pages | ex: Rev. Asc. Myst. II (1930) 109. [2268]

Gulu Terré

Xiberta, B. *Guin Terrena i Sant Tomàs sobre l'analogia de l'ésser* [Criterion 6 (1930) 11-34].

Revisió de ço que l'autor escriví sobre aquest mateix tema a l'*Anuari de la Societat Catalana de Filosofia* (1923), tenint en compte les crítiques de mossèn C. Montserrat a *Reseña Eclesiástica* (1924), p. 223, i del P. Pau Geny a *Gregorianum* (1925), p. 117.

[Pla 2269]

Sant Tomàs

Gorce, M. M. *St. Thomas métaphysicien, psychologue et moraliste* [Criterion 6 (1930) 235-240].

Defensa de la personalitat científica de Sant Tomàs sota aquests tres aspectes. [Pla 2270]

Romero Otazo, F. *Sentido democrático de la doctrina política de Santo Tomás* (Pub. n. 11 de "Est. políticos, sociales y económicos"). Madrid, 1930, 8.º, 22 pàgs.

Naturaleza, fin y poder del Estado según Santo Tomás | ex: Rev. eclesiástica 2 (1930) 612-617. [2271]

Basili de Rubí *La quarta via de Sant Tomàs en ordre a provar l'existència de Déu: la seva índole agustiniana* [Est. Franciscans 42 (1930) 341-356].

Analitzada la quarta de les cinc vies de Sant Tomàs en ordre a provar l'existència de Déu i comparada amb les altres quatre, l'autor fa remarcar el seu caràcter agustinia i en desenrotlla el principi *Quod est maxime tale in unoquoque genere, est causa caeterorum*.

[Pla 2272]

Torquemada

Garrastachu, J. M.* *Los manuscritos del cardenal Torquemada en la Biblioteca Vaticana* [Cienc. Tomista 41 (1930) 188-217; 291-322].

Noticia detallada de 65 còdices de la Biblioteca Vaticana (de los siglos xv-xvi) con obras de Fray Juan de Torquemada (1388-1468), tío del primer inquisidor General español. Al final (páginas 318-320) tabla resumen de los manuscritos que contienen 40 obras diferentes de Torquemada. Algunos de estos manuscritos son autógrafos o al menos corregidos y anotados de puño y letra del autor. [2273]

Valdés

Stern, E. *Juan de Valdés* [Bull. Soc. hist. prot. Franc. 26 (1927) 390-397] | ex: Bib. Bleiblatte theol. Lit. 9 (1930) 8311. [2274]

Alfonso de Valdés *Diálogo de las cosas ocurridas en Roma*. Edición y notas de J. F. Montesinos. (Clásicos castellanos, n. 89). Madrid, 1928, 235 pàgs. | ex: Leonardo (Milano) 1 (1930) 642. [2275]

Boehmer, J. *Juan Valdés und sein Dialogo* [Z. Kirchengesch. 49 (1930) 45-48].

Notes sobre el *Diálogo* de Valdés, heterodox que no està influenciat pels escrits de Luter (encara que ja en 1519 un llibrer de Basilea havia enviat cap a Espanya i França 600 exemplars d'obres llatines del reformador), sinó per les escoles místiques (il·luminades) d'Espanya. [2276]

Vargas

Kürzinger, J. *Alfonsus Vargas Tolletanus und seine theologische Einleitungslehre*. Münster i. W., Aschendorf, 1930, xvi-230 pàgs. (Beiträge z. Gesch. d. Phil. u. Theol. des Mittelalters, v. 22, fasc. 5-6).

Dades biogràfiques i activitat literària de l'autor. Els seus Comentaris a Aristòtil i al llibre de les Sentències. Estudi especial, segons el criteri d'A. Vargas, de les qüestions referents a l'harmonia entre les veritats revelades i la ciència. Història dels textos de Vargas, temps de la seva composició. Fonts i cites de Vargas. Al final, índex de persones. [2277]

Sant Vicens Ferrer

Finke, H. *Die Quaresma. Predigten des heiligen Vicente Ferrer 1413*. Festchrift G. Schnürer, Paderborn, 1930, p. 24-38.

Comentaris i notes interessants sobre el fons dels sermons publicats per Sanchis Sivera (*Quaresma de Sant Vicens Ferrer*) referents principalment a la data i fets històrics esmentats en ells, a les cites o referències a la Bíblia, llegenda àuria, etc.; a l'estil realista, a la descripció dels costums de la clerecia, als jueus. En apèndix la traducció alemanya de quatre sermons de l'edició de Sanchis Sivera. [2278]

Vincentius Hispanus

Gillman, F. *Die Ablasslere des Vincentius Hispanus* [Archiv kath. Kirchenrecht 106 (1926) 179-183].

Textos de Vincentius Hispanus sobre les indulgències. Hi cita un *cantor compostelanus* i un *Johannes Garsia*, comentaristes hispànics inconneguts de Gillman. [2279]

Gillman, F. *Das Kommentar des Vincentius Hispanus zu den Kannonen des vierten Laterankonzils 1215* [Arch. kath. Kirchenrecht 109 (1929) 223-274].

El còdex del segle XIII de Bamberg, can. 20, conté els 70 cànons del Concili Laterà IV. Als marges hi ha diverses glosses de mà diferent, però també del segle XIII. Moltes de les glosses porten la sigla de l'esmentat Vicens. Examen d'aquestes glosses i comentari detallat de les més interessants. Aquestes glosses formen l'obra de *Vincentius Hispanus*, conservada en aquest manuscrit. [2280]

Vitòria

Getino, L. G. A. *El maestro Fray Francisco de Vitoria. Su vida, su doctrina e influencia*. Madrid, 1930, x-573 pàginas | ex: Divus Thomas 8 (1930) n. 2629. [2281]

Beltrán de Heredia, V. *La patria del maestro Fray Francisco de Vitoria a la luz de la crítica moderna*. Vitoria, 1930. | [2282]

Fray Francisco de Vitoria era de Vitoria. Artículos publicados en *Heraldo Alavés*, Vitoria, 1929.

Artículos de Gonzalo de la Lastra y Javier de Landáburu sobre la patria de Vitoria. Según los datos que poseemos el ilustre dominico era natural de esta ciudad ex: *Ciencia Tomista* 41 (1930) 424. [2283]

Diez de la Lastra y Díaz-Guemes, G. *El burgalés Fray Francisco de Vitoria*. Réplica al folleto de Fr. J. de Landáburu. Burgos, Imp. Aldecoa, 1930, 8.º, 115 pàgs. | ex: *Rev. Hist. ecles.* 26 (1930) 370*. [2284]

Beuve-Méry, H. *La théorie des pouvoirs publics d'après François de Vitoria, et ses rapports avec le Droit contemporain*. Paris, Spes, 1928, 8.º, 116 p.

En la primera part exposa les idees de Vitòria sobre l'origen, el fi i la naturalesa del poder públic i en la segona tracta de les idees sobre la comunitat internacional o sia sobre el dret inter-

nacional i sobre el de l'Estat i el poder de l'Església en el domini polític. | ex: Scholastik 5 (1930) 444. [2285

Beltrán de Heredia, V. *Ideas del maestro Fray Francisco de Vitoria anteriores a las elecciones "De Indis" acerca de la colonización de América según documentos inéditos* [Ciencia Tomista 41 (1930) 145-165].

En la doctrina de Vitoria debemos distinguir tres períodos o fases, comprobados por los documentos inéditos. El primero, hasta el año 1534, de reserva y comedimiento ante el público, contentándose de desahogar en privado su enojo contra el procedimiento de conquista seguido en Indias. En el segundo ya propone públicamente para los indios un sistema de gobierno (1537-1538), pero sus palabras causaron tal efecto en la opinión que creyó conveniente retirarlas para afrontar de nuevo el problema en toda su amplitud y en forma más moderada en la elección *De Indis* y *De jure belli* (1539). Publica una respuesta inédita del año 1534 sobre la legitimidad de las riquezas recogidas por los conquistadores en la conquista del Perú. Noticia de un fragmento de la elección *De temperantia* que el mismo Vitoria retiraría de la circulación. [2286

Lluís Vives

Bonilla y San Martín, A. *Luis Vives y la filosofía del Renacimiento*. Vol. I: *El hombre y la época*. Vol. II: *Las doctrinas*. Vol. III: *Notas, apéndices, bibliografía*. Madrid, Espasa-Calpe, 1929, 12 x 18 cm., 289, 350 y 241 págs. | ex: Arch. Ibero-Americano 33 (1930) 317.

Estudio de conjunto de los escritos y vida de Luis Vives en relación con la filosofía del Renacimiento. [2287

Alventosa, J. *Bibliografía vivista* [Annales L. Vives (1930) 1-27].

Conferència donada als Amics de

Ll. Vives, en la qual estudia a Vives com a pedagog i enfeinat en la publicació de les seves obres. [Pla 2288

Torró, A. *El pensamiento pedagógico de Luis Vives* [Annales L. Vives (1930) 37-47. [2289

Vocht, H. de *Litterae Virorum Eruditorum ad Franciscum Cronqveldium* (1522-1528). Louvain, 1928, xcix-775 pàgs amb il·lustracions.

Col·lecció de lletres originals amb notes i comentaris d'H. de V. En ell hi ha 45 lletres inèdites de Lluís Vives. [2290

Bataillon, M. *Du nouveau sur J. L. Vives* [Bull. Hisp. 32 (1930) 97-113].

Notes sobre Lluís Vives amb comentaris del llibre de M. de Vocht, *Litterae Virorum eruditorum*. [2291

Llanos y Torriglia, F. de *Catalina de Aragón y Luis Vives* [Annales L. Vives (1930) 48-71]

Relacions intel·lectuals entre aquesta reina d'Anglaterra i Lluís Vives, el qual fou professor de la seva filla, la princesa Maria, junt amb unes notes sobre la vida de la reina. [Pla 2292

Grups

Dauids, J. A. *De Orosio et S. Augustino Priscillianistarum adversariis. Commentatio historica et philologica*. Hagae Comitit, 1930, 4.º, 302 pàgs. | ex: Rev. crit. Hist. Lit. 64 (1930) 541-543.

Llarg estudi preliminar sobre Orosi i vida i doctrines de Priscillià. Posició d'Orosi respecte Priscillià en el *Commonitorium*, el qual conté un fragment de lletra (controvertit per alguns autors) de l'heretge. Agustí (qui esmenta per primera vegada Priscillià en 396) en la resposta al *Commonitorium*, *De Anima*, *Contra Mendacium*, *De haeresibus* tracta de les doctrines de Priscillià i les considera emparentades amb el mani-

queisme i l'agnosticisme. Aquests testimonis són, doncs, contraris a l'ortodòxia de Priscil·lià. [2293]

Anspach, E. *Taionis et Isidori nova fragmenta et opera*. Madrid, Centro de Est. Hist., 1930, 184 p. (Textos latinos de la Edad Media española, sec. 3.ª, vol. 1).

Transcriu els capítols 24-25 del llibre I i els 33-35 del llibre V de l'obra de Taïón; dels quals capítols manquen fragments en els manuscrits aprofitats pels editors anteriors; els títols inicials de la divisió de les *Etimologiae* d'Isidor tal com aquest els envià a Braulio. A més dóna notícia d'una part d'obres fins ara desconegudes de Sant Isidor, que li atribueix una biografia del segle VII, i per fi recorda l'activitat del gran doctor en el camp litúrgic i la seva participació en el *Liber glossarum* d'Ansilèubi, qui visqué al nord d'Espanya o sur de França a mitjans del segle VIII [2294]

Trend, J. B. *Alfonso the Sage and the other spanish Essays*. Londres, 1926

Curtes notes sobre Alfons el Savi, la reina Isabel la Catòlica, Vives a Londres, Lluís de León, la Inquisició a la Universitat, Espanya mística | ex: Rev. historique 154 (1927) 278. [2295]

Carrión, A. *Los maestros Vitoria, Báñez y Ledesma hablan sobre la conquista y evangelización de las Indias* [Ciencia Tomista 42 (1930) 34-58].

Exposició de las Ideas de Vitoria sobre el tema indicado, sacados de las reelecciones *De potestate civili, De potestate Ecclesiae, De Indiis insularis*. Idem de Báñez, aprovechando el tratado *De fide, spe et charitate* (Salamanca, 1584) que recoge especialmente las ideas de Vitoria. Idem de Ledesma. [2296]

Pérez Llamazares, J. *Los albigenses y la teología española en los albores del*

siglo XIII [Rev. eclesiástica 2 (1930) 385-403].

Extracte de l'obra de Lluç de Tui, *De altera vita, fideique controversiis adversus albigensium errores libri III*, la doctrina que propagaven per terres de León els albigencs, mitjans de què es valien, bisbes i altres personatges, entre ells el mateix Lluç i Sant Ferran, que combatien l'heretgia, i prodigis que va obrar Déu per exterminar-la.

[Rius 2297]

Ehrle, F. *Los manuscritos vaticanos de los teólogos salmantinos del siglo XVI*: Juan Gallo, Juan Vicente, Domingo de Guzmán, Alfonso de Luna, Domingo Báñez, Juan de Guevara, Luis de León, Pedro de Uceda Guerrero, Juan de Medina. *Cuestiones quodlibéticas. Conclusión y vista de conjunto* [Est. ecles. 9 (1930) 145-187].

Fineix una sèrie d'articles publicats en aquesta revista (Cfr. n. 1590), que després han sortit en una obra a part (Biblioteca de *Estudios eclesiásticos*, serie de opúsculos, 1, Madrid, 1930, 130 pàgines). Es descriuen les vides d'aquests teòlegs segons les dades fins ara conegudes, i les seves obres en gran part manuscrites que resten en els còdexs vaticans, pertanyents en gran part a la col·lecció *Ottoboniana*.

[Quera 2298]

Beltrán de Heredia, V. *Los manuscritos de los teólogos de la escuela salmantina* [Ciencia Tomista 42 (1930) 327-349].

Adiciones y algunas correcciones al estudio del cardenal Ehrle *Los manuscritos vaticanos de los teólogos salmantinos del siglo XVI* (Cfr. n. anterior). Los manuscritos se dividen en académicos debidos a escolares universitarios. i extra-académicos de copistas ajenos a la Universidad. Se dan noticias sobre manuscritos de Francisco de Vitoria (dos nuevos ms.), Domingo de Soto, Melchor Cano, Juan Gil de Nava, Die-

go de Chaves. Domingo de las Cuevas. Ambrosio de Salazar, Pedro de Sotomayor, Vicente Barrón, Juan de la Peña, Mancio de Corpus Christi, Bartolomé de Medina, Gregorio y Juan Gallo, Domingo de Guzmán, Juan de Guevara, Pedro de Aragón, Luis de León, Antonio de Santo Domingo, Domingo Báñez, Alfonso de Luna, Pedro de Ledesma, todos del siglo xvi (algunos llegan a los primeros años del xvii) y casi todos dominicos. [2299]

Fuentes, C. *Escritores dominicos del reino de Valencia*. Valencia, Imp. F. Angeles Pitarch, 4.º, 375 p. | ex: An. Centr. Cult. Valenciana 3 (1930) 235.

Noticias de más de 150 autores dominicos, algunos inéditos. [2300]

Sudhoff, K. *Von spanischen Medizin im Mittelalter* [Spanische Forschungen 2 (1930) 178-184].

Notes sobre metges hispànics. Entre els metges desconeguts fins ara cita: Micer Johan, autor d'un *Llibre de receptes*; Micer Joan, metge d'Anfòs I; un "maestro Estéfano", metge del bisbe don Pedro de Sevilla (1381), i altres. [2301]

Goyanes, J. *Tres escritores médicos insignes del reino catalano-aragonés* (Arnau de Vilanova, Ramon Lull, Miguel Servet) [Asoc. Esp. Prog. Ciencias, Congreso Barcelona, vol. I, páginas 8-76]. [2302]

Xibert, B. *Le thomisme de l'école carmelitaine* [Mélanges Mandonnet, 1930, I, 441-448].

Una llarga nota referent a l'actitud de la província de Castella respecte al tomisme. En el capítol general de 1772 fou acordat: *sequi debere tam intra quam extra claustra sententiam D. Thomae*, si bé alguns continuaven adherits a la doctrina de Baconthorp. Els reformats de Santa Teresa també des del principi són estrictes adherents a Sant Tomàs. [2303]

Ramón María, P. *El tomismo carmelitano descalzo*. Valencia, Tip. del Carmen, 1930, 80 p. + 1 hoj., 207 × 135 milímetros.

Influencia de las doctrinas de Santo Tomás en Santa Teresa, en Fray Antonio de Heredia, en San Juan de la Cruz y en sus hermanos de hábito. La adhesión de los Descalzos a la doctrina tomista fué libre y espontánea. Catálogo de los escritores carmelitas que la siguieron | ex: Bol. Soc. Cast. Cultura 9 (1930) 303. [2304]

Crisógono de Jesús Sacramentado *La escuela mística carmelitana*, Madrid-Avila, Mensajero de Santa Teresa, 1930, 460 p.

Exposa la tradició carmelitana per a fer remarcar l'homogeneïtat de la doctrina espiritual dels carmelitans descalços i la seva fidelitat a les doctrines de Santa Teresa i de Sant Joan de la Creu. Hi distingeix cinc períodes: Primer, de preparació fins a meitat del segle xv; segon, de fundació i formació o d'activitat dels dos sants; tercer, de desentrotllament als dos darrers terços del segle xvii; quart, de codificació en el segle xviii; cinquè, d'apologètica i defensa de la tradició carmelitana fins als nostres dies | ex: Rev. Asc. Myst. II (1930) 416-418. [2305]

Getino, L. *Anales Salmantinos, Nueva contribución al estudio de la Lirica Salmantina*, vol. II, Salmantina, imp. de Calatrava (1929) | ex: Ciencia Tomista 41 (1930) 138-139. [2306]

Zarco Cuevas, J. *La Escuela poética Salmantino-Agustiniana a fines del siglo xvi* [Arch. Agust. 33 (1930) 100-131].

A propòsit del llibre del P. Getino, *Anales Salmantinos* el P. Zarco senyala les poesies d'autors agustins anònimes. les de PP. Agustins coneguts, i les de Fr. Lluís de León; dona una petita biografia dels poetes que hi havia en el Convent dels Agustins de Salamanca i

fa la crítica de les composicions publicades pel P. Getino. [Rius 2307]

Llobera, J. *Virgilio y los jesuitas españoles* [Razón y Fe 92 (1930) 319-336; 93 (1930) 53-69].

Primera parte: a) biografía del mismo, b) rápida ojeada a sus obras. Segunda parte: I. Jesuitas españoles que compusieron trabajos sobre Virgilio: Juan Luis de la Cerda, Pedro Juan Perpiñá, Sebastián de Matienzo, Urbano Campos, Andrés Marcos Burriel, José Petisco, Diego José Abad, Agustín Pablo de Castro, José Arnal, Mariano Fontecha, Juan Andrés, Joaquín Millas, José Ferrer Llopard, Angel Mai. — 2. La nueva Compañía de Jesús.

[Quera 2308]

Eguia Ruiz, C. *Expolios literarios y jesuitas expoliados* [Razón y Fe 91 (1930) 133-148].

De los expolios literarios en general y en particular de los inferidos al P. Petisco. Numerosas obras que dejaron en España los jesuitas al ser expulsados, las cuales otros se apropiaron. La hermosa traducción de "Los Comentarios de Cayo Julio César" (Madrid 1798), que se adjudicó don José de Goya y Muniain, es del P. José Petisco, jesuita expulsado. [Quera 2309]

Pérez Goyena, A. *Teólogos no españoles formados en España profesores de la Minerva* [Melanges Mandonnet Paris (1930) I, 449-481].

Fr. Juan Solano, obispo del Cuzco, dejó todo cuanto tenía al convento de la Minerva de Roma con la obligación de fundar un colegio y que el principal lector de Teología y regente viniera de la provincia de España, como se cumplió. Hubo sin embargo dos grupos los nacidos en España y los extranjeros formados en ella. De estos trata el artículo haciendo la semblanza de cada uno de ellos y dando noticia de sus impresos e inéditos. Son los siguientes: Fr. Nico-

lás Ricardi (1585-1639); Fr. Jacinto Peironio († 1647) maestro del Sacro Palacio; Los Marinis: Juan Bautista (1597-1669), Fr. Domingo (1599-1669); Fr. Nicolás Arnau o Arnau (1629-1692); Fr. Agustín Pipia (1660-1730). [2310]

Lecina, M. y Uriarte, J. E. de *Biblioteca de Escritores de la Compañía de Jesús, pertenecientes a la Antigua Asistencia de España, desde sus orígenes hasta el año de 1773*. Parte 1.ª *Escritores de quien se conoce algún trabajo impreso*. Parte 2.ª *Escritores de quien solo se conocen manuscritos*. Parte 1.ª tomo II, C. *Ferrusola*. Madrid, Edit. Razón y Fe (1929-1930) 4.º, 608 p. | ex: Reseña Bibl. León, fasc. 5 n. 2182.

[2311]

Pérez Goyena, A. *Teólogos antifranceses en la Guerra de Sucesión* [Razón y Fe 91 (1930) 326-341; 501-520].

Descríbese la vida y obras de diversos teólogos: el jesuita P. Álvaro de Cienfuegos, más tarde cardenal; el mercedario Fr. Juan Navarro, obispo de Albarracín; el dominico P. Tomás Marín, obispo de Siracusa en Sicilia; el dominico Fr. Domingo Pérez o Espantamadrid, inquisidor de Fermo y secretario de la Congregación del Índice; el mercedario Fr. Ambrosio de Albendea; el dominico mallorquín Fr. Martín Serra; su hermano en religión el P. Miguel Gosalvo; el teatino madrileño P. Carlos Cisneros Morales y Mendoza, y el carmelita navarro P. Pablo de la Concepción. [Quera 2312]

Serra Hunter, J. *Dos figuras universitarias: Sanz del Río y Llorens y Barba* [Asoc. Esp. Progreso Ciencias, Congreso de Barcelona (1929) t. VIII, 63-72].

Influencia de ambos maestros en la filosofía española del siglo pasado. Cotejo entre ambos pensadores; discrepancias y afinidades; relaciones personales.

[2313]

Entrambasaguas y Peña, J. de *Una familia de ingenios. Los Ramírez de Prado* [Rev. Centro Est. Extremeños 3 (1929) 105-128; 240-258; 4 (1930) 17-34; 391-400, continua].

Notas biogràfiques y bibliogràfiques de varios miembros de esta distinguida familia (siglos XVI-XVII). [2314]

Arabs i jueus hispànics

Asín Palacios, M. *La Teología Dogmática del cordobés Abenhamam* [Rev. ecles. 2 (1930) 129-143 continua, cfr. n. 1384]. [2315]

Asín Palacios, M. *La théologie d'Abenhamam de Cordoue* [Rev. Sc. phil. et théol. 9 (1930) 51-62].

Els sistemes teològics musulmans són d'un interès capital per a la història de la dogmàtica cristiana del segle XIII. L'autor fa en aquest article un examen minuciós d'alguns fragments de la segona part de l'obra d'Abenhamam *Fisal* per ell publicada. Són sobre aquests punts: Incorporéité de Dieu, science de Dieu, l'ouïe et la vue en Dieu, la vie de Dieu, relations anthropomorphiques de Dieu, essence et existence en Dieu, volonté de Dieu. [2316]

Walfson, H. A. *Crescas Critique of Aristotle*. Cambridge, Harvard Univ. Press, 1929, XVI-760 p. (Harvard semitic series, vol. VI | ex: Rev. Sc. phil. theol. 22 (1931) 24*). [2317]

Millás, J. M. *Un capítulo del "Libro de Poética" de Mosé Abenezra* [Bol. R. Acad. Esp. 17 (1930) 423-447].

Traducció castellana de un capítulo de la *Poética* publicada por Halper (Leipzig, 1924). [2318]

Levi, R. *The astrological works of Abraham ibn Ezra*. Baltimore-Paris, 1927, 177 p. | ex: *Moyen Age* 37 (1927) 343.

Estudi literari i lingüístic de l'obra del jueu de Toledo, mort a Calahorra

en 1167, amb referències a l'antiga traducció francesa del segle XIII del jueu Hagin. [2319]

Kaminka, A. *Jacob Perez de Valentia* [Monatschrift Gesch. Wiss. d. Judentums 74 (1930) 126-127] | ex: Rev. Hist. ecles. 26 (1930) 283*. [2320]

Dreyer, R. *Die religiöse Gedankenwelt des Salomo Ibn Gabirol*. Leipzig, 1930, 158 p.

Contribució a la història religiosa del judaisme medieval. En la introducció, ullada general sobre la poesia dels jueus fins a l'època hispànica; sobre l'Espanya aràbiga dels segles X-XI; vida, personalitat i obres de Gabirol, bibliografia. Exposició detallada del pensament de Gabirol sobre: 1. *Galut* (dispersió dels jueus).—2. Mesias.—3. Pecat.—4. Déu. Per Gabirol tot s'ha de jutjar des del punt de vista del *Galut*. Per ell el *Galut* no és un fi, un problema, sinó un *minus*, una limitació, una privació. [2321]

Andréadés, A. M. *Sur Benjamin de Tudèle* [Byz. Z. 30 (1930) 457-461].

Aclariment d'algunes notes obscures de l'itinerari de Benjamí de Tudela a l'imperi bizantí. La segona vila per on passà fou Leucade i no Arta, com hom proposava per una errònia lliçó dels manuscrits. El nombre de jueus de Leucade (100), Chio (400), Samos (300) i Rodes (400) s'ha d'entendre per caps o individus i no per famílies. [2322]

Antuñà, M. M. *Al-Bayan al-Mugrib. Histoire de l'Espagne musulmane au onzième siècle* [Rel. y Cult. 12 (1930) 285-287].

Faltava una part d'aquesta crònica: la referent al califat de Còrdova fins als regnes de Taifes. Levi Provençal la trobà a Fez i l'edità l'any 1930 i l'autor fa una recensió de l'edició. [Rius 2323]

Barrau-Dihigo, L. *Deux traditions musulmanes sur l'expédition de Charle-*

magne en Espagne [Melanges Lot (1925) 169-179 | ex: Jahresb. dte. Geschichte I (1935) 39. [2324

Baer, F. *De las respuestas del Rabí Acher de Toledo*. (Anuario de la Historia del Derecho Español). Madrid, 1930, 21 p.

Acher de Toledo, originario de Colonia, pasó en 1303 a aquella ciudad y en 1305 mereció el cargo de rabino en la aljama de Toledo donde murió en 1327. En calidad de autoridad talmúdica más importante de todo el país, estaba obligado a pronunciar sentencias y a evacuar consultas jurídicas. Baer da cuenta de cuatro de estas respuestas a las respectivas consultas. [2325

Antuñá, M. M. *Sevilla y sus monumentos árabes* [Rel. y Cultura 9 (1930) 38-55, 334-355].

Traducció d'alguns fragments de la Crònica d'Abensahibasala, referents a les construccions de l'època almohade de Sevilla, tals com la Mesquita, la Giraldà, conduccions d'aigües i mercats. Assenyala alguns llocs on encara podrien trobar-se restes d'algunes construccions almohades. L'Alcàsser data del temps dels primers taifes. [Rius 2326

Anònims

Sturdevant, W. *The "Misterio de los Reyes Magos": its position in the development of the legend of the Three Kings*. Baltimore, 1927, 130 p., 8°.

Vol indagar les fonts del poema i exposar el desenrotllament de la llegenda dels Tres Reis des del segle II fins a l'Edat mitjana | ex: Romania 54 (1930) 540-543. [2327

Valls Taberner, F. *El sentit alemany de la llegenda d'Otger Cataló* [Spanische Forschungen 2 (1930) 395-397].

Aquesta llegenda, acceptada ingènua-ment pels antics historiadors de Catalunya (Tomich, Marquilles, Pujades, Feliu de la Peña, etc.) fou suggerida

pel prestigi d'una raça vigorosa, per la majestat de l'Imperi i per l'atracció misteriosa de la llunyania. [2328

Rodrigues Lapa A "*Demanda do Santo Graal*". *Prioridade do texto portugues* [Lingua Portuguesa I (1929-1930), fascs. VIII i IX, p. 266-279] | ex: Brotéria II (1930) 181 [2329

García, A. *La obra "De Regimine Principum" del Bto. Egidio de Roma y su traducción castellana en los códices escurialenses* [Rel. y Cult. II (1930) 358-373].

Egidi de Colonna fou el primer agustí que es doctorà a París. Fou general el 1292 i morí a Avinyó el 1316. Per a l'educació de Felip IV de França escriví *De regimine principum*. Resum del contingut de l'obra. El text llatí es troba a l'Escorial en els còdexs III-M-6, III-d-1, III-M-20, I-P-vi, I-T-5. El primer procedeix de Poblet; el segon va pertènixer a l'arquebisbe de Tarragona Antoni Agustí, i el cinquè fou del canonge Alpartil, secretari del papa Luna. [Rius 2330

García, A. *Códices escurialenses que contienen la traducción castellana de la obra de "Regimine Principum"* [Rel. y Cultura 12 (1930) 2008-223].

Dades biogràfiques del traductor Joan de Castrojeriz, l'obra del qual manca en gran part. Encarregat de l'educació de l'infant Pere de Castella el bisbe d'Osma, D. Bernabé, aquest encarregà al franciscà Castrojeriz la traducció. A l'Escorial, en fragments o en traduccions, amb glosses i comentaris, hi ha els següents còdexs: k-1-5, h-III-8, h-III-18, h-1-8 i h-III-2. Aquest manuscrit es el model de l'edició de Sevilla de 1494 i l'autor descriu les diferències que hi ha entre l'incunable i el dòdex h-1-8. [Rius 2331

Aguado, J. M. *Vocablos y frases eclesiásticas en el "Laberinto" de Juan de*

Mena [Rev. eclesiàstica 2 (1930) 701-705].

Les paraules cultes que fan difícil l'entendre els clàssics tenen totes una font eclesiàstica o jurídica. Per tal d'ajudar a formar el vocabulari d'aquestes paraules l'autor cataloga i explica els mots o frases eclesiàstiques que hi ha en el *Laberinto*. [Rius 2332]

Lehman, P. *Reste und Spuren antiker Gelehrsamkeit in mittelalterlichen Texten* [Philologus 83 (1928) 193-203]

Exemples trets d'un comentari sobre Orosi en el Cod. Reg. Cat. 1650 de la Bib. Vaticana | ex: *Jahresb. Germ. Philologie* 8 (1930) 238. [2333]

Laistner, M. L. W. *Rivipullensis 74 and the Scholica of Martin of Laon* [Melanges Mandonnet 2 (1930) 31-37].

Revisant els glossaris de Ripoll en l'article de Nicolau d'Olwer (Bull. du Cange, 1928, 10 4-113), amb referències als publicats per Llaturo [An. Sac. Tarraconensia, 1928, 271-31] creu que la font del glossari 7 són els *Scholica* de Martí de Laon, publicats per ell en *Bull. of John Rylands Library* 7 (1923) 421-456 i també que el glossari 3 deriva del *Laudunensis* 444 escrit, almenys en part, pel mateix Martí de Laon. Això prova una relació entre el monestir de Laon i el de Ripoll, directa o indirecta, per mitjà d'altres monestirs. [2334]

Mulert, W. *Über zwei Handschriften der "Dichos de los Sabios"* [Archiv. Stud. n. Sprachen Lit. 150 (1926) 235-242].

Artigas en el Catálogo de los mss. de la Bib. Menéndez Pelayo p. 113, hablando del ms. "Dichos de los Sabios" (RI-11-10) dice: "No corresponde el texto a ninguno de los libros de esta materia que yo conozco". Mulert compara el índice de los capítulos de este ms. con los del ms. 6608 de la Bib. Nacional de Madrid y encuentra que concuerdan casi exactamente, y transcribe

tambièn un fragmento. Se trata, pues, de la misma obra. [2335]

Vives, J. *Un tractat eucaristic català del segle xv* [Bon Pastor 7 (1930) 400-410].

Transcripció d'un manuscrit de la Bib. de Catalunya n. 53, que és un manual de devocions provinent de Porta Coeli: "Libre ordenat a informació de tot cristià perque sàpia com se deu preparar e sovint excitar, si és prevere en dir missa, e si és lech en sovint comunicar ab deguda e devota reverencia". [2336]

Lecuona, M. de *La "marcha" de San Ignacio* [Rev. int. Est. Vascos 21 (1930) 256-257].

Transcripció del texto vasco con los signos rítmicos. [2337]

Levi, E. *Poesie catalane in un codice fiorentino* [Est. univ. Catalans 15 (1930) 160-167].

El llibre era d'un estudiant de Dret, En Jaume d'Olesa. Entre els fragments poètics, una estrofa dedicada a la Verge: "Mayres de Deu, cristall de puritat..." [2338]

Fernández Llera, V. *Gramática y vocabulario del Fuero Juzgo* Madrid, Real Acad. Española (1929) VIII-288 págs.

Estudio filológico. Cotejo de los diversos índices y autores antiguos. [2339]

Lieberman, F. *Aelfreds "Dulmun" aus Isidor* [Archiv Studium n. Sprach. Lit. 151 (1927) p. 80].

En la traducció d'Orosi el rei Aelfred explica les naus de guerra, *naves longae rostratae* dient *dulmunas*. El mot no és nòrdic com hom podia creure sinó l'adaptació d'Isidor, *Origines* XII, 1: "Longae naves sunt quas dromones vocamus" | ex: *Jahresb. Germ. Philologie* (1930) 166. [2340]

Donato, E. *Os villancicos da Bibl. geral. da Universidade de Coimbra* [Bol. Bibl. univ. Coimbra 9 (1929) 94-144]

ex: Int. Bibl. Büchs Bib., 4 (1929)
III. [2341]

Aramon i Serra, R. *Dos textos verificats en català de la carta tramesa del cel* [Est. univ. Catalans 14 (1929) 279-310].

Origen oriental de les epístoles de Jesucrist i propagació a l'occident abans del s. IX. Hi ha tres textos en català coneguts i en publica altres dos c'inèdits trets dels manuscrits 451 i 732 de la Bib. de Catalunya. [Rius 2342]

Serrano y Sanz, M. *Fragments de un códice de los "Castigos e documentos" del rey Sancho IV* [Bol. r. Acad. Esp. 17 (1930) 688-695].

Estos fragmentos del siglo XIV se hallan en la biblioteca del Seminario Conciliar de Sigüenza, puestos como guardas en los infolios de una obra del cardenal Hugo de San Caro. Transcripción de uno con los títulos de los capítulos VI-4, y que, por lo tanto, se ajusta a los que dan los códices de Madrid y de El Escorial [2343]

Brunel, C. *Fragments d'un manuscrit de la trad. catalane de la legende dorée* [Romania 54 (1928) 476-480].

Són dos fulls dobles i un de senzill, fragments d'un manuscrit de la primera meitat del segle XIV, provinents dels arxius del departament de Gard, amb el text de la llegenda àurea en català ja coneguda. Contenen: 1. Part de la vida de Sant Domènec. — 2. Dia dels morts, vida de Sant Martí i Sant Bres. — 3. Passatges de la vida de Sant Climent, de Sant Crisògon, de Santa Caterina i Sant Sadurní. Transcripció dels textos. [2344]

Martorell, F. *Una narració del viatge de l'emperador Frederic III a Nàpols, en l'any 1452* [Festgabe Finke (1925) 356-361].

El text de quatre pàgines extretes del *Dietari del capellà d'Alfons IV* del ma-

nuscrit del Col·legi del Patriarca a València, testimoni presencial (fol. 87 a 90 del ms.). El nom del capellà és desconegut. [2345]

Pérez Goyena, A. *El autor de dos libros teológicos pseudónimos* [Est. ecles. 9 (1930) 405-409].

Hom parla aquí del famós "Manifiesto del Doctor don Salvador Collados..." que és una apologia d'una tesi defensada en 1731 pel Dr. Muñoz, deixeble de la Companyia de Jesús, el qual "Manifiesto..." fou impugnat per diversos tomistes, que provocaren la "Respuesta del Precursor de la escuela tomista..." del mateix Dr. Collados. D'un manuscrit de la Biblioteca Nacional sembla poder-se inferir que l'autor d'aquests dos escrits no era el Dr. Collados, sinó el P. Joaquim Blanco S. J. [Quera 2346]

Basalenque, D. *Muerte en vida y vida en muerte* [Arch. Agustiniiano 33 (1930) 79-99 i ns. següents].

Obra inèdita del s. XVII. Anuncia que se'n farà una tirada a part amb un pròleg del P. Monasterio. [Rius 2347]

March, J. M. *Libros de los recibidos en la Compañía de Jesús en el Colegio de Salamanca* [Est. ecles. 9 (1930) 118-121].

Tres llibres contenint l'examen que feien els que entraven en el col·legi de la Companyia de Jesús de Salamanca. Són importants aquests manuscrits per les dades biogràfiques que contenen. Publica a més, la fotografia de l'examen del P. Suárez. [Rius 2348]

Serrano y Sanz, M. *El diario de fray Juan de Lerma, dominico del siglo XVI* [Bol. r. Acad. Esp. 17 (1930) 227-246].

Este diario se halla en el ms. 19.443 de la Bib. Nacional y tiene 239 hojas. El diario es un verdadero caos. Se copian refranes, composiciones en verso de varios autores, etc. El carácter paramiológico es el más interesante de ese centón de versos ajenos. Transcripción de al-

gunos centenares de *motes y dichos notables* recogidos por fray Juan de Lerma. [2349]

Cròniques

Valls i Taberner, F. *Els inicis de la historiografia catalana* [Rev. Catalunya 13 (1930) 291-307].

Notes sobre les primeres cròniques: el *Cronicon rivipullense* (s. x), *Annales barcinonenses*, *Cronicon Dertusense* i *Rotense*, *Brevis historia monasteii Rivipullensis*. Relacions i derivacions. [2350]

Sánchez Albornoz, C. *La Crònica de Albelda y la de Alfonso III* [Bull. Hisp. 32 (1930) 305-325].

Estudio de las concordancias y discrepancias entre la crònica de Albelda y las diferentes recensiones de la de Alfonso. No es admisible la teoria que supone la de Albelda inspirada en la de Alfonso; es más verosímil creer que aquella es anterior a ésta, así desaparecen no pocas dificultades. [2351]

Sánchez Albornoz, C. *La Redacción Original de la Crònica de Alfonso III* [Span. Forschungen 2(1930) 47-66].

Aquesta crònica seria obra personal del rei, tal com ja defensà Garcia Villada en l'edició que en féu, contra Barrau-Dihigo, però la redacció primitiva no és l'editada per Garcia Villada sinó la que dóna el famós ms. de Roda que aquest suposa una refundició. Ja Gómez Moreno havia apuntat aquesta hipòtesi. [1352]

Cirot, G. *L'histoire du comte Fernán González dans le manuscrit portugés de Paris* [Bull. Hisp. 32 (1930) 16-46].

Reproducció d'alguns capítols d'aquesta història amb referència a la *Crònica General* i amb la del ms. li. 73. [2353]

Snayders de Vogel, K. *De geschiedenis von Didò en Aeneas volgens de Cronica General* [Neophilologus 15 (1929) n. 2] | ex: Euphorion 31 (1930) [2354]

Desclot, B. *Chronicle of the reign of king Pedro III of Aragón, A. D. 1276-1385*. Trad. de Fh. Critchlow. Oxford. Univ. Press. (1930) xvii-387- p. | ex: Times lit. Sup. 39 (1930) 406. [2355]

Cirot, G. *La chronique de D. Pedro Fenández de Velasco* [Bull. Hisp. 31 (1929) 331-339].

Descripció del ms. Egerton 292 del British Museum i notes sobre la Crònica. [2356]

Enwistle, W. J. *The "Romancero del rey don Pedro" in Ayala and the "Cuarta Crònica General"* [Modern Lang. Rev. 25 (1930) 306-326].

Examen de les escenes narrades en els nous *romances* referents al rei Pere (anys 1358-1369) comparades amb les relacions històriques d'Ayala i de la "Cuarta Crònica General". Són les *ballades* més antigues espanyoles. [2357]

Rassow, P. *Die Chronik des Pedro Giron und andere Quellen sur Geschichte Kaiser Karls V in Madrider Archiven und Bibliotheken* [Abh. d. Schles. Gesellsch. f. Vaterland Kultur, Breslau 1929, 35 p.].

La crònica de Giron es troba al ms. 3.825 de la Bib. Nacional de Madrid. Giron era nebot de Fra Garcia de Loaysa, confessor de Carles v. Notícies d'altres fonts, especialment de la col·lecció Salazar de l'Acad. de la Història ex: Deuts. Literaturzeitung 51 (1930) 464. [2358]

Història literària, vària

Legendre, M. *Histoire de la littérature espagnole catholique* Paris (1930) 8.º, 175 p. (Bib. cathol. des scienc. religieuses).

En el capítol preliminar vol donar una idea del geni hispànic, després examina les grans èpoques de la història literària d'Espanya, fent remarcar la importància de la literatura catòlica. El millor lloc és pel segle d'or. La de l'edat

mitjana reunida a grans trets. La literatura espanyola, segons l'autor, fou en la seva època més gloriosa i típica, una literatura essencialment catòlica. [2359]

Menéndez y Pelayo, M. *Historia de los Heterodoxos españoles 2.ª ed. t. iv.* Madrid (1928) 441 p. LII de apéndices. [2360]

Menéndez y Pelayo, M. *Apuntes taquigráficos de historia crítica de la literatura española* [Bol. Bib. Menéndez Pelayo 12 (1930) 97-130; 194-212].

Empieza con los orígenes de la literatura hispano-romana cristiana hasta San Isidoro, del cual trata extensamente. [2361]

Riba Leça *Das origens da poesia lírica em Portugal na Idade Média* [Brotéria 11 (1930) 300-302].

Aquest llibre de M. Rodríguez Lapa, del qual l'autor fa recensió, representa una de les aportacions de més vàlua per l'esclarament dels orígens de la poesia lírica portuguesa. Assenyala com a font del lirisme portuguès la poesia litúrgica, encara que sense negar que hi hagueren interferències secundàries. Destria després el procés de transició de la poesia litúrgica a la poesia profana, i demostra el caràcter autònom del lirisme artístic popular. [Quera 2362]

Giannini, A. *España vista a través de sus escritores.* Antología de prosistas y poetas españoles desde los orígenes hasta nuestros días. Florencia (1927) VI-440 p. | ex: Boll. Publ. Ital. (1927) n. 4216. [2363]

Ramon i Arrufat, A. *Els Sants Pares a Catalunya* [Par. Cristiana 12 (1930) 217-223].

Fa veure l'oportunitat i conveniència de la publicació dels Sants Pares en català. [Pla 2364]

Cultura hispànica

Krauss, W. *Das tätige Leben und die Literatur im mittelalterlichen Spanien* Stuttgart (1929) IV-97 p.

La idea directiva de l'autor és l'admissió de la unitat de caràcter espanyol en el decurs dels segles i la distinció de fet en front dels altres grans pobles europeus | ex: Deutsche Lit-zeitung 51 (1930) 2175-2179. [2365]

Sánchez Albornoz, C. *España y el Islam* (conferencia) [Rev. de Occidente (1929) abril]. [2366]

Wossler, K. *Die Bedeutung der spanischen Kultur für Europa* [Deutsche Vierteljahrschrift 8 (1930) 33-60; 402-417].

Notes sobre la influència de la cultura hispànica a Europa, especialment les referents a l'esperit religiós al temps anterior a la reforma protestant, i a la Renaixença; a la contrareforma; a l'art i a les lletres dels segles posteriors. [2357]

Wossler, K. *Spanisches Menchen Volkstum* [Europäische Rev. 6 (1930) n. 4]. [2368]

Schreiber, G. *Kulturelle und seelsorgliche Deutschumpflege in Spanien* [Spanische Forschungen 11 (1930) 377-394].

Organització cultural i pastoral dels alemanys catòlics a Espanya. [2369]

Hatzfeld, H. *Italienische Renaissance und spanische Renaissance* [Lit-wiss. Jahrbuch der Görresg. 1 (1926) 24-46].

Diferències entre la Renaixença italiana i l'espanyola. En quant als problemes de la vida i de l'art, aquella era racionalista, hedonística, aquesta mística-activista; aquella estètica, aquesta ètica, i aquella antiga i aquesta catòlica. L'espanyola oposà un caràcter ètic a aquella italiana, que segons Wossler "en l'art portà a la pedanteria, al purisme.

ilusionisme i hedonisme, i en la pràctica al maquiavelisme..." [2370]

Hatzfeld, H. *Deutsches Wesen im Spiegel der Spanischen Dichtung* [Z. Deutschkunde (1926) 731-742].

La cultura alemanya ha estat sempre estrangera a Espanya encara que les relacions entre alemanys i espanyols no han estat poques. Examen de personatges alemanys que entren en les obres d'autors espanyols. [2371]

Klaiber, L. *Die spanischen studien an der Universität Freiburg i. Br.* [Minerva Z. 4 (1930) 18].

Activitat a la Universitat de Friburg de Br. sobre la cultura hispànica: Finke i la seva escola sobre Història; Boist i el seu successor Heiss sobre Filologia, i sobretot A. Schaefer sobre el drama, qui reuní una magnífica biblioteca d'obres hispàniques. [2372]

Chrem, H. J. *Spanien und Deutschland. Ihre Kulturbeziehungen in Vergangenheit u. Gegenwart* Köln (1930) 39 p. | ex: Deutsche Nationalbibl. (1931, 3) n. 458 [2373]

Froberger, J. *Das Entstehen und der Aufstieg der spanischen Romantik* [Spanische Forschungen (1930) 276-299].

Formació i desenrotllament del Romanticisme a Espanya. De primer estudia els precedents en el s. XVIII amb la lluita de l'escola afrancesada contra els antics autors espanyols (Luzàn, Aranzo, Zavaleta) el que originà la prohibició dels *autos sacramentales* i la reacció contra la influència francesa amb Garcia de la Huerta i Ramon de la Cruz. Després exposa l'acceptació i àdhuc entusiasme que l'antiga literatura espanyola despertà a Alemanya en els autors pre-romàntics (Schlegel, Tieck) i per fi la lluita pel romanticisme (Böhl vom Faber) Martínez de la Rosa, etc. [2374]

Mager, A. *Meine Studienfahrt nach Spanien* [Benedikt. Monatschrift 12 (1930) 163-88].

Notes de viatges fets per estudiar millor les obres de Sant Joan de la Creu i de Santa Teresa. [2375]

BIBLIOTEQUES I ARXIUS

Bibliografia

Jacob, G. *Literaturbericht aus der Ibero-americanischen Kulturwelt* [Arch. f. Kulturgeschichte 20 (1929) 88-108].

Moviment cultural a Espanya i Portugal en els darrers anys i llurs relacions amb Amèrica. Bibliografia general moderna sobre la cultura hispànica. [2376]

Deibel, U. *Literaturberichte. Spanien und Portugal* [Archival. Z. (München) 38, 218-254] | ex: Est. univ. Catalans 14 (1929) 386. [2377]

Pérez de Urbel, J. *Theologie und Philosophie in Spanien* [Geistige Europa 2 (1926) 252-261].

Notes sobre el moviment d'idees i sobre les publicacions més importants hispàniques referents a Litúrgia, Teologia i Filosofia. [2378]

Eguía Ruiz, C. *Spanische Literatur 1925-26* [Geist. Europa 2 (1926) 261-270].

Literatura hispànica d'aquests dos anys, fent remarcar les diverses tendències. La lírica, el teatre, les noves edicions dels clàssics. [2379]

Garcia Villada, Z. *The Historico-Ecclesiastical Movement in Spain* [Cath. hist. Review 16 (1930) 311-316].

Notes sobre les darreres publicacions

històriques d'història eclesiàstica.

[2380

Bertran i Pijoan. *Ll. Els llibres de l'any 1929* [Par. cristiana 11 (1930) 6-46].

Distribuïts per matèries, hi ha els títols dels llibres catalans publicats durant l'any 1929. [Pla 2381

Vives, J. *Bibliografia hispànica de ciències històrico-eclesiàstiques* [An. sac. Tarrac. 6 (1930) 361-460].

Comprèn els números 1384 a 2073 d'aquesta bibliografia. [2382

Reseña bibliográfica de la Provincia de León, S. J. fasc. 5.

Bibliografia de las obras, folletos artículos publicados por jesuitas de aquella provincia. [2383

Index Critico-litterarius, revista trimestral de documentación, Biblioteca "Antonio Agustín Tarragona" vol. I y 2 (1928-29). [2383 a]

Farinelli, A. *Viajes por España y Portugal* Madrid, Centro de Estudios Históricos (1930) 4.º, 566 p.

Suplemente al volumen de las *Divagaciones bibliográficas* publicado en 1921. [2384

Domínguez Bordona, J. *De bibliofilia y bibliografía*. I. *Don Juan Valera entre bibliófilos*. II. *Manuscritos españoles y portugueses en Leningrado* [Revista Bib. Arch. Museo 7 (1930) 58-74].

Publica un catàleg de 68 manuscrits espanyols i tres de portuguesos pertanyents a Zaluski (1702-1744), prelat polac. [2385

Sanchis Sivera, J. *Bibliología valenciana medieval* [Anal. Centro Cult. Valenciana 3 (1930) 33-56; 81-107; 5 láminas].

1. Notas históricas sobre los libreros, pergamineros, copistas, rubricadores, iluminadores y encuadernadores de Valencia; sobre los misales y breviarios de

confección valenciana, artistas, contratos, etc. Transcripción de algunos documentos. — 2. Cultura valenciana, la enseñanza pública, libros traídos del extranjero. Inventario de la biblioteca del gran polígrafo Excimenis; de la reina doña María, esposa del Magnánimo, y de varios clérigos y seglares, especialmente el de los libros de la catedral con 191 números. [2386

Velles edicions

Donato, E. "*Os Reservados*" da Biblioteca da Universidade de Coimbra [Biblos, vol. 6, núms. 5-6] | ex: Rev. Centro Est. Extremeños 4 (1930) 271. [2387

Rodríguez Moñino, A. *Un traductor extremeño de Virgilio en el siglo XVII. El maestro Diego López* [Rev. Centro Est. Extremeños 4 (1930) 195-210].

Papeletas bibliográficas de 18 ediciones de *Las obras de Publio Virgilio Marón, traducido en prosa castellana por Diego López, natural de la Villa de Valencia de Alcantara*, de los años 1600 a 1660. [2388

Manuel II, rei de Portugal *Livros antigos portugueses (1489-1600) da Biblioteca de S. M. descriptos por el rei D. Manuel en tres volumenes*. Londres, 1929, 4.º, 633 p. | ex: Bibliofilia 32 (1930) 500. [2389

López, A. *Notas de bibliografía franciscana (continuación)* [Arch Ibero-Americano 33 (1930) 69-80].

Descripció de 48 llibres (ns. 45-92) referents al títol de l'article. El 63 — novena del P. Francesc Dariel — és imprès a Barcelona, Tip. Catòlica, 1891; el 73 és una altra novena del P. Rius, de la mateixa tipografia, 1873; el 74 és la novena de Santa Agnès, Palma de Mallorca, 1709; el 92 és la novena de Sant Maties, Barcelona, 1831.

[Rius 2390

Pérez de Moya, J. *Philosophia secreta*, Edición y notas de Eduardo Gómez de Baquero (Los clásicos olvidados. Nueva Biblioteca de Autores Españoles. Vols. VI y VII). Madrid, Comp. Ibero-Americana de Publicaciones, 8.º, XXII-314 y 339 p. | ex: Razón y Fe 91 (1930) 376. [2391

Torquemada, J. de *Meditaciones*. Bois reproduits d'après l'édition de Rome, 1490. Pr. G. Andrieux, 1929, 12 p. [2392

Rodríguez Moñino, A. R. *Dos notas más para la tipografía xericense del siglo XVII* [Rev. Ateneo Jerez de la Frontera 6 (1929) 49-50] | ex: Int. Bib. Buchs und Bib. 4 (1929) 132. [2393

Aguiló y Fuster, M. *Catálogo de obras en lengua catalana, impresas desde 1474 hasta 1860*. Madrid, Sucs. de Rivadeneyra, S. A., 1927, 4.º, 1080 p.

El catálogo, por orden cronológico (p. 1-716), describe 3008 obras, de algunas se dan grabados. Sigue un índice general por orden alfabético (p. 717-1077). La mayor parte de las obras, de los siglos XVI-XVIII, son de carácter religioso o jurídicas. [2394

Porté, J. *Obres catalanes antigues (des del segle XII)*. Barcelona, J. Porté, 8.º, 90 p. amb facsímils.

Catàleg de llibrer amb il·lustracions. Alguns manuscrits i plecs de pergamins inèdits. [2395

Beltrán, F. *Biblioteca bio-bibliográfica*. Catálogo de una importante colección de libros y folletos españoles y extranjeros referentes a bibliografía, biografía, bibliología, bibliofilia, la imprenta y sus artes auxiliares, etc. Madrid, 1927, 504 p. | ex: Ibero Amer. Archiv. 3 (1929-30) 11. [2396

Valverde del Barrio, C. *Catálogo de incunables y libros raros de la Santa Iglesia Catedral de Segovia*. Segovia, 1930, XXVII-510 p.

Los incunables pasan de quinientos,

19 en castellano, 34 imprescs en España y 144 miniados. Se destacan las *Sinodales* del sínodo celebrado en 1472 en Aguilafuente, quizá el primer libro impreso en España. Descripción detallada de cada ejemplar f fotografía de uno de los folios, 28 lám. de facsímiles | ex: Ciercia Tomista 42 (1930) 415-416. [2397

Bustamante, J. M. de *Presnta equivocación* [Rev. Arch. Bib. Mus. 34 (1930) 68-74]

Del incunable *Liber sancti Bonaventure qui incendium amoris dicitur* descrito por Méndez y por Haebler (n. 66) existe un ejemplar en la Biblioteca Universitaria de Santiago de Compostela. Però en la misma biblioeca existe otro ejemplar con algunas raras variantes y con mejor papel. Seguram:nte este ejemplar es único y fué tirado después de los 800 ejemplares corrientes, introduciendo algunas correcciones; v. gr., dice: *quod incendium por qui* [2398

Vindel, F. *Manual gráfico-descriptivo del bibliófilo hispano-americano (1475-1850)*. Prólogo de P. Sáinz Rodríguez. Madrid, 1930, fol. vols. I-V: A-Me. XI-374, 398, 339, 312 y 401 p. | ex: Rev. Filol. Esp. 17 (1930) 21846. [2399

Klaiber, L. *Die Bibliothek des Velázquez (Diego Velázquez)* [Zentralblatt f. Bibliothekswesen 46 (1929) 333-339].

Examina el contingut del catàleg de la llibreria de Velázquez, descobert per Rodríguez Marín: poesia, novel·la, teologia, filosofia i obres d'art, ja que amb ell es pot explicar, en part, el caràcter de la pintura del mestre. El grup més important de llibres era el còbres de tècnica i ciència artística, 45 obres entre les 150 de tota la biblioteca. [2400

Guía ilustrada de los Archivos, Bibliotecas, Museos y entidades análogas de Barcelona. Barcelona, Sdal. Atracción de Forasteros, 1930, 12.º, 112 p. y fotos. [2401

Fernández Núñez, M. F. *El problema del libro y las bibliotecas españolas. La biblioteca de El Escorial* [La Esfera (1929) 23 febrero] | ex: Int. Bib. Buchs und Bib. 4 (1929) 112. [2402

González Palencia, A. *Los archivos españoles y las investigaciones histórico-literarias*. Madrid, 1930. 19 p. (Conferencias dadas en el Centro de intercambio intelectual germano-español).

Breves notas sobre los archivos: históricos oficiales, municipales, eclesiásticos, notariales particulares. Sus fondos, disposición, catálogos, etc. [2403

Rius Serra, J. *Bibliotecas medievales españolas* [Rev. eclesiástica 2 (1930) 318-325].

L'autor publica l'inventari dels llibres deixats pel bisbe de Lisboa, Llorenç Rodríguez, fet l'any 1364, i un catàleg dels de Martí Cande, bisbe de Segòvia, de 1362 a 1370, trets del fons cameral de l'Arxiu Vaticà. [2404

Sierra Corella, A. *Ligeras noticias sobre el archivo y la librería gótica de la catedral de Oviedo*. Madrid, Tip. de la "Revista de Archivos", 1930, 4.º, 22 p., 2 facs. | ex: Rev. Filol. Esp. 17 (1930) 21844. [2405

Arco, R. del *Archivos históricos del Alto Aragón* (cont.) [Universidad 7 (1930) 233-279].

Archivos de Alguézar. 1. Archivo municipal: un manuscrito con 37 privilegios, y 96 con siete pergaminos, de los cuales se mencionan 76 (años 1069-1597). — 2. Archivo de la Colegiata: Hay unos quinientos pergaminos, con noticia de 50 de ellos (siglos XI-XV). Archivo del monasterio de Sixena, fundado en 1183. Noticia de 280 documentos (hay unos mil) de interés histórico (1188-1361). Varios manuscritos. Archivo de Almudévar con 330 pergaminos, el primero de 1170. Archivo de Casbas, del del monasterio cisterciense,

con 440 pergaminos (el mas antiguo de 1072); un ritual, un salterio, tres breviarios y una regla de San Benito, de los siglos XIII-XVI. Archivo de Ainsa con un centenar de pergaminos.

[2406

Rodríguez Moñino, A. *Una visita de Archivos en el siglo diez y ocho. Asencio de Morales en Plasencia (1753)* [Revista Cent. Est. Ext. 4 (1930) 327-344].

Asencio de Morales habia sido comisionado por Felipe V para que recogiese y estudiase convenientemente los libros y papeles conducentes al esclarecimiento de la historia eclesiástica hispana. En el manuscrito 13079 de la Bib. Nacional se conserva una correspondencia de Morales que da noticias sobre el informe que hizo al visitar los archivos de Plasencia, si bien no se conserva el informe. Transcripción de nueve cartas.

[2407

Artigas, M. *Catálogo de los manuscritos de la Biblioteca Menéndez y Pelayo*. Santander, J. Martínez, 1930, 4.º, 44 p. | ex: Rev. Filol. Esp. 17 (1930) 21838. [2408

Heins, W. *Das spanische general Archiv in Simancas* [Archival. Z. 36 (1926) 31-43].

Notes històriques sobre l'Arxiu de Simancas i divisió dels seus fons. Bibliografia sobre l'Arxiu. [2409

Maas, O. *Das Indiasarchiv in Sevilla* [Spanische Forschungen 2 (1930) 361-376].

Resum històric de l'Arxiu d'Indies de Sevilla i la seva divisió en 12 seccions, especificant el contingut de cada una d'elles. [2410

Serrano y Sanz, M. *El archivo colombino de la Cartuja de las Cuevas. Estudio histórico y bibliográfico* [Bol. r. Acad. Hist. 97 (1930) 145-256].

Notas históricas sobre el monasterio y sobre Fray Gaspar Goricio, archivero

y tesorero de Colón. Inventarios de documentos colombinos. [2411

Os codices de Santa Cruz de Coimbra [Bol. bibl. Univ. Coimbra 9 (1929) 192-229] | ex: Int. Bibl. Buchs Bib. 4 (1929) III. [2412

Mayer, A. L. *Ein Innsbrucker Speculum humanac saluationis von 1430 in der Madrider Nationalbibliothek* [Belvedere 56 (1928) 51 ss.] | ex: Jahresb. Germ. Philologie 8 (1930) 265. [2413

Rubio y Moreno, L. *Inventario general de registros cecularios del Archivo General de Indias de Sevilla* (Col. de documentos inéditos para la historia de Ibero-América, t. v). Madrid, F. Fe, 4.º, 454 p. | ex: Rev. Hist. ecles. 26 (1930) 212*. [2414

Zarco Cuevas, J. *Catálogo de los manuscritos castellanos de la Real Biblioteca de El Escorial*. San Lorenzo de El Escorial, 1929, 4.º, t. III. Y. I. 1-Z IV. Indices y apéndices | ex: Arch. Ibero-Amer. 33 (1930) 457-460. [2415

Rojo Orcajo, T. *Catálogo descriptivo de los códices que se conservan en la catedral de Burgo de Osma*. Madrid, Tip. de Archivos, 305 p. y 32 lám., 4.º

Tiraje aparte del Bol. r. Acad. Hist. (Cfr. n. 1603) | ex: Archiv. Esp. Arte Arq. 6 (1930) 82-83. [2416

Bohigas, P. *El repertori de manuscrits catalans de la Fundació Patxot* [Est. univ. Catalans 15 (1930) 92-139].

Descripció detallada amb algunes notes històriques i literàries dels manuscrits catalans de la Bib. Nationale de París. En el primer capítol examina les obres bíbliques, ascètiques i d'edificació, de Sant Pere Pascual i de Lull, en llengua catalana. El segon les obres científiques i el tercer les jurídiques (seguirà), sis làmines dobles. [2417

Navas, F. *Catálogo de los documentos relativos a las Islas Filipinas existentes en el Archivo de Indias de Sevilla*. Precedido de una *Historia General de Filipinas*, por el P. Pablo Pastell, S. J. Tomo v. Barcelona, obra editada por la Comp. Gral. de Tabacos de Filipinas. 1929.

El número de documents catalogats en este tomo es de 7944. Comprende dicho volumen desde la llegada del gobernador don Pedro de Acuña hasta la de Rodrigo de Vivero | ex: Rel. y Cultura 10 (1930) 281. [2418

Ruggiari, J. *Manoscritti italiani nella Biblioteca dell'Escoriale* (continua) [Bibliofilia 32 (1930) 421-441].

Notícia dels manuscrits italians a la Biblioteca de l'Escorial, segons inventaris que es publiquen i dels ara encara existents. Seguiran dos apèndixs, el primer amb la transcripció d'alguns escrits inèdits entre els curts i més interessants i un resum de les traduccions castellanes d'obres italianes, segons consten en el catàleg general del P. Zarco. [2419

Martí de Barcelona, P. *De codicografia franciscano-catalana medieval* [Est. Franciscans 42 (1930) 69-79].

Notícia de versions poc conegudes, existents a la Biblioteca de Catalunya. Arxiu de la Corona d'Aragó, Universitària de València i altres, de les obres de Sant Bonaventura: *Lignum vitae*, *Dicta salutis*, *Mediatio vitae Christi* i *Stimulus amoris*. Parla també dels *Compendioquium*, *Breviloquium* i *Communiloquium* de Joan de Galles a la nostra terra. [Pla 2420

Capdevila, S. *La "Practica Dictaminis" de Llorens d'Aquileia, en un còdex de Tarragona* [An. Sac. Tarrac. 6 (1930) 207-230].

Transcripció d'aquest text d'un manuscrit de la primera meitat del segle XIV de l'arxiu arxidiocesà de Tarragona amb les variants d'un altre ma-

nuscrit de l'Arxiu de la Corona d'Aragó.

[2421

Bofarull, J. *El cartoral major de Poblet* [Butll. arqueològic 3 (1927) 302-316].

Manuscrit 992 de l'Arxiu Hist. Nac. de Madrid, segle XIII, amb 218 folis. Repartiment detallat, per folis, de la documentació pobletana aplegada en aquest cartoral, fol. 1-113. Continuarà. [2422

Rojo, A. *Algunas consideraciones sobre la verdadera procedencia de la Biblia visigótica de San Isidoro de León* [Est. bíblicos 1 (1930) 200-211].

El copista Florencio de esta Biblia del 960 es el mismo que copió los *Morales de San Gregorio*, las *Homilias de Smaragdo* y el *Comentario de Casiodoro a los Salmos*, y era monje del cenobio de Valeria, contra la opinión sustentada por Pérez Llamazares (Cfr. número siguiente). [2423

Pérez Llamazares, J. *El origen del Goticus (Legionensis^a)* [Est. bíblicos 1 (1930) 390-403].

Defiende contra A. Rojo la diversidad de copistas de los manuscritos citados en el número anterior. [2424

Pontificium Romanorum diplomata papyracea quae supersunt in tabulariis Hispaniae, Italiae, Germaniae, phototypice expressa iussu Pii PP. XI consilio et opera procuratorum Bibliothecae Apostolicae Vaticanae (Romae, 1929) | ex: Neues Archiv 48 (1930) 551-552.

[2425

Katterbach, B. *Ein wesgotischer Kodex der Vatikanischen Bibliothek* [Festgabe Finke (1925) 62-66].

Notícia i descripció detallada d'un manuscrit del fons Ottoboniani de la Biblioteca Vaticana que conté la *Pharsalia* de Lucà, amb lletra minúscula carolíngia i visigòtica. Amb visigòtica els fols. 41-124 dels segles XI-XII. Interessants les correccions i notes interlineals.

[2426

Serra i Vilaró, J. *Un fragment visigòtic dels "Morals" de Sant Gregori el Gran* [An. Sac. Tarrac. 6 (1930) 300-303, 1 làmina].

Notes i transcripció diplomàtica del text d'un full visigòtic, segurament del segle IX, de l'obra de Sant Gregori.

[2427

Schellhas, P. *Die Madrider Maya-handschrift* [Z. Ethnologie 61 (1929) 1-32 amb 28 figs.].

El més complet dels tres manuscrits de Maya que s'han conservat és el de Madrid, el còdex Tro-Cartesianus. Té 112 pàgines | ex: Lit. Zentralblatt Deutschland 81 (1930) 1617. [2428

Capdevila, S. *Dialèctica de "Petrus Hispanus", segle XIII* [An. Sac. Tarraconensia 6 (1930) 295-96, 1 làm.].

Breu descripció d'un manuscrit conservat a l'arxiu diocesà de Tarragona.

[2429

Documents

Mas, J. *La visita pastoral a la Seu de Barcelona en 1571* [Est. Univ. Catalans 14 (1929) 299-322; 15 (1930) 140-159].

Continuació (Cfr. n. 1650). Cataloga els béns i objectes que hi havia en les capelles de la catedral. [Rius 2430

Zarco Cuevas, J. *Inventario de las alhajas, relicarios, estatuas, pinturas, tapices y otros objetos de valor y curiosidad donados por el rey Felipe II al monasterio de El Escorial, años 1571 a 1598* [Bol. r. Acad. Hist. 96 (1930) 545-668; 97 (1930) 34-144].

Se da el inventario de 1.746 objetos.

[2431

Jiménez Catalán, M. *Varios documentos curiosos e interesantes para Aragón, procedentes del archivo secreto de la Santa Sede* [Universidad 7 (1930) 419-427].

Transcribe cuatro documentos del si-

glo XVI referents a la *secularidad de la Iglesia de Zaragoza*, dos documents sobre la *lite entre los sanjuanistas aragoneses y catalanes* y una nota parlant del toque milagroso de la campana de Velilla. [2432]

J. V. *Notes d'arxiu. De l'arxiu de la Corona d'Aragó* [An. Sac. Tarrac. 6 (1930) 304].

Dos retalls de paper del segle XIV amb notes referents a un monjo Ros del monestir de Sant Cugat del Vallès. [2433]

Rubió i Lluch, A. *Mitteilungen zur Geschichte der griechischen Slaven in Katalonien im XIV. Jahrhundert* [Byz. Zeitschrift 30 (1929-30) 462-467].

Dóna el regist o bé la transcripció de setze documents (quasi tots de l'Arxiu de la Corona d'Aragó) referents a esclaus grecs residents a Catalunya al segle XIV (anys 1337-1395) amb una breu introducció sobre les primeres referències a esclaus grecs a Catalunya. [2434]

Altisent, J. B. *Carta d'arres del rei Alfons el Batallador amb la reina Donya Urraca* [An. Sac. Tarrac. 6 (1930) 305-307].

Transcripció del text d'un pergami de l'arxiu d'Ager, ara a l'arxiu de la catedral de Lleida. [2435]

Leirós, E. *Un foro del monasterio de Sar* [Bol. Comp. prov. Monumentos Orense 9 (1930) 41-45].

Acta del "foro" atorgat a la ciutat d'Orense a 26 de gener de 1483. [Pla 2436]

Macías, M. *Testamento de doña María Manuela de Luna y Sancho, heroína de Zaragoza* [Bol. Com. prov. Monumentos Orense 9 (1930) 25-31].

Còpia d'aquest i altres documents — partida de defunció — existents a La Rua de Valdeorras encara que no és

certa la identitat de les dues personalitats. [Pla 2437]

Ramis d'Ayreflor y Sureda, J. *Una boda de resonancia en Mallorca al promediar el siglo XV* [Boll. Soc. arq. Luliana 23 (1930) 1-4].

El caballero mallorquí Pelayo Uniz casa con la dama aragonesa Aldonza Sánchez Muñoz, sobrina del antipapa don Gil Sánchez Muñoz (Clemente VIII). Documento. [2438]

Pérez Constantí, P. *El Claustro Universitario de Santiago jura defender el Ministerio de la Purísima Concepción de la Madre de Dios* (documento de 1617) [Bol. r. Acad. Gallega 19 (1930) apéndice 273-274]. [2439]

Mugartegui, J. J. de *Lo que costó una Misa nueva en Guizaburuaga* [Rev. int. Est. Vascos 21 (1930) 202-205].

En el fuero de Guipúzcoa había algunas ordenaciones contra los abusos que se cometían en las villas en ocasión de primeras misas por los excesivos gastos que ocasionaba la fiesta. No siempre se cumplieron estas ordenaciones. El autor publica una *Memoria* (de 1628) de lo que se ha gastado en la misa de R. de Solarte. Los gastos sumaban 2894 reales. [2440]

Paradela, B. C. M. *Monasterio de Junquera de Espadeño* [Bol. Com. prov. Monumentos, Orense 9 (1930) 64-66].

Transcripció del "Privilegio y confirmación del coto de Junquera al monasterio por Alfonso IX en 1227. [2441]

Arellano Sada, P. *Salinas de Añana a través de los documentos y diplomas conservados en su Archivo municipal* [Universidad 7 (1930) 481-538].

Notas históricas casi todas de carácter civil (el doc. más antiguo de 1140). [2442]

Ambrós de Saldes *Documentació franciscana (1281-1285)* [Est. Franciscans 42 (1930) 86-96].

Col·lecció de documents franciscans de l'arxiu de la Corona d'Aragó dels anys 1282 a 1285. La major part són reials. [Pla 2443]

Fajarnés Tur, E. *La lepra en Mallorca en el siglo XVII* [Boll. Soc. arq. Luliana 23 (1930) 4-6, 48-49, 61-64].

Transcripció de documents referents a atacats d'aquell mal [2444]

Moragas, F. de *Vària de documents* [Butll. arqueològic 3 (1927) 318-321].

Inventari de 1406 de l'església de Sant Miquel de Valls; capitulació per una retxa en 1535; i paga a Pau Morales daurador del retaule de Sant Esteve de Valls, 1705. [2445]

Gazulla, F. D. *Moros y Cristianos. — Los Cautivos en las fronteras* [Bol. Soc. Cast. Cultura 9 (1930) 94-107, 201-210, continúa]. [2446]

Oleza y de España, J. *Caballerías de Mallorca* [Boll. Soc. arq. Luliana 23 (1930) 19-21 i ns. ss.].

Sèrie de documents segle XIII. [2447]

Sanxo, P. A. *Festa de la Nativitat de Nostra Senyora* (1622). Document [Boll. Soc. arq. Luliana 23 (1930) 39-40]. [2448]

Rius i Serra, J. *Subsidia biographica Vaticana* [Ar. sac Tarrac. 6 (1930) 231-250].

Col·lecció de documents extrets de l'Arxiu Vaticà referents a Alfons de Borja (Calixt III) i el canonge barceloní Felip de Malla (1394-1423). [2449]

Vieilliard, J. *Nouveaux documents sur la culture catalane au Moyen Age* [Est. univ. Catalans 15 (1930) 21-40].

Transcripció de 25 documents referents a la reina Violant, esposa de Joan I, amb cites de llibres. Entre les notes de més interès el doc. 23 ens diu que el dominicà fra A. Canals en 1413 tre-

ballava en el llibre *Confessió perdut* i que preparava una traducció dels Evangelis. Els doc. 4, 6 i 7, interessants per a la història dels sepulcres reials de Poblet. El doc. 22 dona el nom del miniaturista Gregori, i els 16 i 17 el dels copistes Arnau i Narcís Sala de Girona. [2450]

González Palencia, A. *Los mozárabes de Toledo en los siglos XII y XIII*. Madrid, Instituto de Valencia de don Juan 1926-1930, 4 vol. 324, 342, 598, 462 p. fol.

En los tres primeros volúmenes se transcriben con caracteres arábigos 1151 documentos de estos siglos con un resumen en castellano sobre el carácter contenido de cada documento (compraventas, donaciones, etc.) El último volumen es el preliminar (aparecido en 1930) con un estudio y los índices. Comprende estos capítulos: Estudios anteriores sobre documentos árabes toledanos; la colección (listas de documentos); el lugar (topografía de Toledo); razas; instituciones (catedral, cabildo, iglesias y conventos, cofradías, aniversarios misas, cargos públicos); condición de las personas; adquisición de la propiedad; régimen de propiedad. Índices topográfico y onomástico. Varias láminas con reproducción de documentos. [2451]

García Gómez, E. *Toledo mozárabe y cosmopolita* [Rev. de Occ. 28 (1930) 392-400].

Notas sobre la obra de González Palencia "Los mozárabes de Toledo" | ex: Rev. Filol. Esp. 17 (1930) 21906. [2452]

Millás, J. *Documentos hebraicos del Archivo del Pilar de Zaragoza* [Bol. r. Acad. Hist. 96 (1930) 669-684, 3 láminas].

Transcripció i traducció de 2 documents; dos en lengua árabe (s. XIII)

pero en caracteres hebreos y otros dos en lengua y letra hebrea (s. XIV). Ofrecen muestras de cómo el derecho cristiano se infiltraba en los contratos judíos. [2453

Sarret i Arbós, J. *Esposalles dels*

Jueus [Butll. Centr. exc. Bages 26 (1930) 20-21].

Traducció d'un document de 1392 amb promesa de matrimoni entre Regina, filla d'Asturg, i Bonzenyor Malet, ambdós de Manresa. [2454

HISTÒRIA ECLESIASTICA

Espanya a les Índies

Streicher, F. *Die Heimat des Kolumbus* [Span. Forschungen 2 (1930) 1-24].

En un article anterior, publicat en el primer volum de la mateixa col·lecció. St. havia estudiat els autògrafs de Colom. En aquest examina la qüestió tan debatuda de la pàtria del gran descobridor. El testimoni dels escriptors contemporanis, les actes o documents i la tradició colombina són favorables al seu origen genovès. Dos apèndixs amb la reproducció gràfica dels documents de l'arxiu de Gènova. [2455

Ward Loughran, E. *Did a Priest Accompany Columbus in 1492* [Cath. hist. Review 16 (1930) 164-174].

Crítica de les notícies que presenten historiadors franciscans o mercedaris donant a entendre que un frare de la seva Orde acompanyà Colom en el seu primer viatge. El més probable i quasi evident és que cap sacerdot acompanyà Colom en aquest primer viatge, puix no consta en les llistes conegudes. [2456

Duhr, B. *Die Kolumbus Frage* [Stimmen der Zeit 61 (1930) 195-207].

Passa revista de tota literatura antiga i moderna sobre la qüestió de Colom; la pàtria, el descobriment, el seu ideal, el seu caràcter, etc. [2457

Bertrand, J. T. *Histoire de l'Amérique Espagnole, depuis les origines jusqu'à nos jours* Paris, Editions Spes, 2 vols. XIV-453 i 469 p. amb gravats i cartes.

Estudia l'Amèrica espanyola com a colònia i com a nació. Sobretot el primer és considerat com de capital importància essencialment en l'aspecte psicològic i etnogràfic. [Rius 2458

Bauza, F. *Historia de la dominación española en el Uruguay* Montevideo (1929), 2 vols. XXXII-505 i 458 p. | ex: Bib. der Sozialwissenschaft 26 (1930) 259. [2459

Gandia, E. de *Historia crítica de los mitos de la conquista americana* Madrid (1929) 281 p. | ex: Bib. d. Sozialwissenschaft 26 (1930) 259. [2460

Simpson, L. B. *The encomienda in New Spain. Forced native labor in the Spanish Colonies, 1492-1550* Berkeley, California Univ. Press (1929) 297 p.

Dotze capítols d'un estudi sobre les *encomiendas*, sobretot de Mèxic, exposant els treballs i vicissituds dels indis des de 1492 a 1550 i opinions contradictòries que sostenien el P. Las Casas i dominics en aquest punt | ex: Rev. crit. Hist. Lit. 64 (1930) 27. [2461

Fischer, L. E. *Viceregal administration in the Spanish-American colonies*. Diss. Berkeley Univ. California Press (1926) 397 p. | ex: List. of American doct. dissertations (1926) n. 194. [2462

Fisher, L. E. *The Intendant system in Spanish America* Berkeley, Univ. of California Press (1929) un vol. de 385 p.

Ampliación del estudio *Viceregal Administration* (Cfr. n. anterior) con una amplia información concerniente al establecimiento del sistema de intendencia en la América Española | ex: Arch. Ibero-Americano 33 (1930) 313-316. [2563]

Jane, C. *Liberty and Despotism in Spanish America* Oxford, Clarendon Press (1929) VII-177 p. | ex: Cath. Hist. Review 16 (1930) 348-349. [2464]

García Icazbalceta, J. *Biografía de Fr. Juan de Zumárraga, primer obispo de Méjico (1527-1548)* Madrid, M. Aguilar (1929) 471 p. | ex: Rev. Hist. Missions 7 (1930) 637. [2465]

Ward Loughran, E. *The first Vicar-apostolic of the New World* [Eccles. Review 82 (1930) 1-14].

Biografía del primer Vicari Apostòlic de la *Española*, o Haití, el monjo de Montserrat D. Bernat Boil. [Rius 2466]

Deuchler, W. *Juan de Cárdenas* Leipzig-Bern (1930) v-127 p.

Contribució a la història de la medicina i història natural hispàniques a Mèxic durant el segle XVI. Capítol sobre els contemporanis hispànics de Cárdenas, metges o naturalistes: Fr. Bernadí de Sahagun, franciscà; Francisco Bruno de Osuna, metge; Alfonso López de Hinojosa (1535-1597); Juan Barrios; Francisco Ximénez, frare llec dominicà qui cuidava d'un hospital; Diego Cisneros; Pedro López; Juan de Unza; Pedro Arias de Benavides; Padre Acosta, jesuïta, nascut a Medina en 1539, provincial del Perú en 1571, mort com a rector de Salamanca en 1600, la seva "Historia natural y moral de las Indias", Cárdenas havia nascut a Espanya en 1577 i passà a Mèxic exercint allí la medicina, escrivint una obra dedicada a les ciències naturals, però també tracta dels costums i del culte dels indis i en particular de la màgia. [2467]

Medina, J. T. *Carias de Pedro de Valdivia que tratan del descubrimiento y conquista de Chile*. Edic. facsimilar dispuesta y anotada. Sevilla 1929, XXIV-253-3 p. | ex: Rev. Hist. ecles. 26 (1930) 108*. [2468]

López, A. *Fr. Bernardo de Armenta en el Río de la Plata (siglo XVI)* [Arch. Ibero-Amer. 33 (1930) 431-439].

L'A. publica una carta del P. Bernat d'Armenta, provincial del Río de la Plata en 1538, fent càrrecs severs contra l'Adelantat Alvar Núñez Cabeza de Vaca, del 10 d'octubre de 1544. [Rius 2469]

Urteaga, H. H. et Romero, C. A. *Fundación española del Cusco y Ordenanzas para su gobierno*. Restauraciones mandadas ejecutar del primer libro de Cabildos de la ciudad por el virrey del Perú, D. Francisco de Toledo. Precedido de un estudio sobre el virrey y Toledo y su gobierno p. H. Urteaga. Lima, Graf. Sanmartí (1926) 4.º, CXXXIII-243 p. | ex: Rev. Hist. ecles. 26 (1930) 91*. [2470]

Torre Revello, J. *Noticias históricas sobre la Recopilación de Indias*. Buenos Aires, 1929 4.º, 28-XXVI-II p.

Transcribe en apèndice 9 documents del Archivo general de Indias con referencias a los antecedentes y proyectos para la Recopilación de Indias promulgada en 1680. [2471]

García y García, T. de A. *El derecho de Asilo en Indias* [Bol. Inst. Inv. Hist. 8 (1929) 316-327].

Sobre el derecho en la *Recopilación* de 1680 y en las disposiciones posteriores. [2472]

Pérez, N. *Los obispos de la Merced en América*. — Documentos del Archivo general de Indias. Santiago de Chile 1927.

Cartes dels bisbes de l'O. de la Merced als Reis i al Consell Suprem d'In-

dies, durant els s. xvii i xviii. Completen la història de la nostra dominació perquè documenten l'estat dels dominis (govern, culte, instrucció, administració) des d'un punt de mira més elevat i independent del que podien descriure les relacions dels governadors, virreis i tots altres empleats oficials.

[Rius 2473

Rubio y Muñoz-Bocanegra, A. *La emigración extremeña a Indias*. Siglo xvi [Rev. Centro Est. Extremeños 4 (1930) 35-94; 243-260; 309-326 continúa].

Aportación documental para el estudio de la emigración extremeña a las Indias. Introducción sobre legislación y principios concedidos por los reyes a los emigrantes. Fichero por orden alfabético de los emigrantes con algunas notas biográficas. Letras *A-Herrera*.

[2474

Plischke, H. *Westindien und Las Casas* [Archiv Kulturgeschichte 18 (1928) 309-327].

Exposició breu de la conducta cruel dels primers conqueridors d'Amèrica envers els indis del país i de l'activitat perseverant de Las Casas a favor d'ells.

[2475

Mainard, Th. *De Soto and the Conquistadores* New York (1930) XIII-297 pàgs.

Activitat d'Hernando de Soto a l'Amèrica central de 1519 a 1542, en l'exploració de la Florida i descoberta del Missisipi. Defensa el conqueridor i el missioner hispànic | ex: Amer. hist. Review 36 (1931) 446-47.

[2476

Bayle, C. *Hernando de Soto* Madrid, Razón y Fe, 8.º, 158 p. | ex: Sal Terrae 19 (1930) 283-284.

[2474

Bayle, C. *Pedro Menéndez de Avilés* Madrid, Razón y Fe (1928) 8.º, 153 p.

Intrépido navegante y conquistador de América.

[2478

Bellogin García, A. *Vida y hazañas de Alvar Núñez Cabeza de Vaca* Madrid, Edit. Voluntad, S. A. (1928), 8.º, 264 p.

Biografía de este conquistador de América | ex: Arch. Ibero-Americano 33 (1930) 164. [2479

Freitas, J. de *A Carta de D. Alfonso IV ao Papa Clemente VI e a honestidade literaria de Jaão da Rocha* [separata de "Portucale" 2 (1929) n. 8].

Autenticitat d'aquesta carta de 12 de febrer de 1345 en la qual s'afirma que els portuguesos ja abans que Gonçal Velho tenien explorades les *Ilhas Afortunadas* | ex: Brotéria 11 (1930) 64-65. [2480

Wright, I. A. *Spanish documents concerning english voyages to the Caribbean 1527-1588*. London, Haklugt Soc. (1929) | ex: English hist. Rev. 45 (1930) 683. [2481

Ochoa, G. *La Historia de Filipinas escrita por el P. Juan de la Concepción, agustino recoleto* [Rev. Exp. Mis. Esp. (1929) 329-330 ex: Z. f. Missionswissenschaft 20 (1930) 77. [2482

Van Horne, J. *Documentos del Archivo de Indias referentes a Bernardo de Balbuena* [Bol. r. Acad. Hist. 96 (1930) 857-876].

Noticia de 36 docs. (1556-1643) referentes al poeta y obispo de Puerto Rico. Transcripción de dos cartas. [2483

Artiñano, G. *Aportación al estudio de la cultura española en las Indias* [Rev. de las Españas, n. 46] | ex: Rev. Centro Est. Extremeños 4 (1930) 269. [2484

Història civil

Bleye, P. A. *Manual de historia de España*. Tomo 2: *Edad moderna*, fascículo 1: *Los reyes católicos, La casa de Austria*; fasc. 2: *La casa de Borbón (1700-1833)*, Bilbao 1928 | ex: Rev. Hist. ecles. 26 (1930) 86*. [2485

Ballester, R. *Histoire d'Espagne*, traducció de T. Legrand. París, Payot 1928. 319 p. [2486]

Legrand, Th. *Histoire de Portugal du XIe siècle à nos jours*. París 1928 175 p. | ex: Polybiblion III (1930) 47. [2487]

Revira i Virgili, A. *Història de Catalunya*, vol. v. Barcelona, Edicions Pàtria 1928, 4.º, 635 p.

Els volums anteriors foren publicats en 1922-26. Aquest comprèn la història de Catalunya des de mitjans del segle XII a les primeries del segle XV. [2488]

Klupfel, L. *El règim de la monarquia catalano-aragonesa a finals del segle XIII* [Rev. jur. Catalunya 35 (1929) 34-40, 195-226; 36 (1930) 97-135].

Traducció de l'estudi ja publicat per Klupfel en 1915. [2489]

Calmette, J. *Le sentiment national dans la marche d'Espagne au IXe siècle*. Melanges Lot 1925, p. 103-110 | ex: Jahresb. dte. Geschichte I (1927) 39. [2490]

Gouron, M. *Alianor de Castilla en Guienne* (1288-1289) [Moyen Age 37 (1927) 13-33].

Itinerari d'Eliaonor durant aquests anys. [2491]

Giménez Soler, A. *La política española de Jaime II* [Festgabe Finke (1925) 169-186].

Elogio de Jaime II de Aragón y exposició de su política que fué la única verdaderamente española. Causas de su fracaso. [2492]

Rubió i Lluch, A. *Els darrers prohoms d'Atenes de l'època catalana* (1382-1388) [Festgabe Finke (1925) 209-232].

Els prohoms són Galceran de Peralta, En Romeu de Bellarbre, En Berenguer Arangola, Dimitri Rendi, En Gueureau de Rodonella, Nicolau Macri, Mossèn Pere de Pau. [2493]

Banús i Comas, C. *Expedición de catalanes y aragoneses a Oriente a principios del siglo XIV*. Madrid, Prensa nueva, 1929, 232 p. | ex: Rev. Hist. ecles. 26 (1930) 247* [2494]

Serra i Vilaró, J. *Baronies de Pinós i Mataplana*. Llibre primer (Bibl. històrica de la Biblioteca Balmes, sèrie 2, vol. 2). Barcelona, Bibl. Balmes 1930, 4.º, 536 p.

Historial d'aquestes dues importants famílies segons els documents dels arxius de Bagà i Pobla de Lillet. Abundós i interessant recull dels documents d'aquests arxius, transcrits en bona part. Important index onomàstic (pàgines 495-531). [2495]

Fajarnés, E. *Las primeras autoridades mallorquinas nombradas por Pedro IV de Aragón* (1343-1346). Palma de Mallorca, Imp. Hijo de J. Colomar 1930.

Estudio documental hecho en el Archivo de la Gobernación del reino. Pasan de mil los documentos examinados. | ex: Bol. Soc. Cast. Cultura 9 (1930) 365. [2496]

Willemsen, C. A. *El procés de Pere IV d'Aragó contra Jaume II de Mallorca* [Boll. Soc. arq. Luliana 23 (1930) 226-232].

Document amb les declaracions d'algunes personalitats referents a les acusacions que Jaume II de Mallorca havia fet contra Pere III. Còdex JJ. 270 de l'Arxiu Nac. de París. [2497]

Girona, D. *Itinerari del rei Joan I* [Est. Univ. Catalans 15 (1930) 41-91]. [2498]

Javierre, A. L. *Matha de Armanyach, duquesa de Gerona* (1373-1378) [Bol. r. Acad. Hist. 96 (1930) 107-247].

Notas biográficas de la esposa de Juan I. Transcripción de 64 documentos. [2499]

Marinescu, C. *Notes sur le faste à la cour d'Alphonse V d'Aragon, roi de Naples*. Melanges d'histoire générale pub. par M. Marinescu, Cluj, 1927, pàgines 133-146.

Notes documentals de l'Arxiu de la Corona d'Aragó, amb breu introducció. En les mateixes *Melanges*, p. 155-173, *Notes sur les corsaires au service d'Alphonse V d'Aragon*, del mateix autor. [2500

Seaver, H. L. *The Great Revolt in Castille; a study of the Commune-ro Movement of 1520-1521*. London. Constable (1929) | ex: English hist. Rev. 45 (1930) 334. [2501

Pfandl L. *Johanna die Wahnsinnige* Freiburg i. Br., Herder et C.º 1930 192 p. i 8 làmines.

La vida, el temps i la culpa de la reina Joana la loca. Visió històrica de conjunt de tota una època des de Joan II fins a Felip II, relacionant el caràcter de cada un dels personatges amb les anomalies patològiques que comencen a manifestar-se en Joan II, esclaten en Joana i produeixen efectes catastròfics en el príncep Carles. Defensa de Felip II en el procés del seu malaurat fill. [2502

El Español X *Los Reyes Católicos y Colón* Valladolid, Imp. Castellana (1929) 8.º, 190 p. | ex: Rev. Filol. Esp. 17 (1930) 21868. [2503

Buceta, E. *Nuevos datos sobre la diplomacia de los Reyes Católicos* [Bol. r. Acad. Hist. 97 (1930) 331-359].

Transcripció de la "Minuta de las Instituciones para la Embajada de Roma en 1493". Provisió de iglesias, bules jurisdicció sobre eclesiàstics, etc. [2504

Martínez Aloy, J. *La Diputación de la Generalidad del Reino de Valencia* Valencia, Dip. Provincial (1930) 4.º, 390 p. [2505

Le Jeune de Münsbach, J. "Le roi prudent". *Enfance et jeunesse de Philippe II d'Espagne* [Rev. générale 122 (1929) 406-424] | ex: Rev. Hist. ecles. 26 (1930) 35*. [2506

Cossou, J. *La vie de Philippe II* (Vies des hommes illustres fasc. 29). Paris, Gallimard 1929, 8.º, 235 p. et 1 pl. | ex: Rev. Hist. ecles. 26 (1930) 35*. [2507

Bertrand L. *Philippe II: une ténébreuse affaire*. Paris, Grasset 1929, 8.º, 247 p.

Exposició del famós i complicat assumpte d'Antoni Pérez, el secretari de Felip II. Perfídia i culpabilitat d'aquest i defensa del rei. [2508

Bertrand, L. *Philippe II à l'Escorial*. Paris, L'artisan du livre 1930, 8.º, 288 p. (Cahiers de la Quinzaine 19 série, n. 5).

Història de la construcció de l'Escorial, fent l'autor remarcar l'ideal religiós de Felip II. L'edifici devia de tenir la soliditat del dogma catòlic i també la seva simplicitat. Amb ell volia afirmar contra tots els qui negaven el dogma la presència divina en el sagrament de l'altar. Dotacions i institucions creades pel rei de caràcter temporal i espiritual. Llibre escrit en forma amena, però basat exclusivament en documents històrics. Una pila de petits detalls i anècdotes són aprofitades per a dibuixar una figura del rei prudent molt diferent de la que porten els seus detractors. [2509

Bonjour, E. *Die Schweiz und Savoyen im Spanischen Erbfolgekrieg* Bern (1927) 149 p.

Activitats dels representants savoia Mellorede i francès Marquès de Puysiez a Suïssa durant la guerra de successió a Espanya, ja als cantons catòlics, ja als protestants. [2510

Caillet. P. *Un épisode de la Guerre de Succession d'Espagne. Le voyage de*

la princesse de Wolfenbüttel et de Charles de Lorraine, évêque d'Olmütz et d'Osnabruck en 1708 [Rev. Hist. Lorraine 74 (1930) 38-63].

Precedents i detallada descripció del viatge de la princesa esposa de l'Arxiduc Carles, el rival de Felip V, des de Viena passant per Innsbruck, Milan, Gènova, i embarcant a S. Pier D'Arena cap a Barcelona. Festes i ambaixades rebudes durant el viatge, entre elles la del representant del Papa, qui s'oposava a donar a la princesa el títol de reina catòlica d'Espanya. [2511

Lonati, C. *Episodio della guerra per la Successione di Spagna nella Riviera Bresciana* [Arch. storico Lombardo 56 (1929) 228-282].

Vicissituds per què degué passar aquesta contrada amb motiu de la llarga guerra entre els imperials i francesos (anys 1701-1706). [2512

Adalbert von Bayern, *Das Ende der Habsburger in Spanien* Munich (1929) 2 vols. 454 i 320 p.

Història del temps de Carles II d'Espanya. Capítols que volem fer notar: L'altar de la Santa Forma de l'Escorial; Un auto de fe de Fr. Rizí; el cardenal Portocarrero. [2513

Història eclesiàstica

García Villada, Z. *Boletín de Historia Eclesiástica* [Est. ecles. 9 (1930) 239-256]. [2514

El XV Centenario del Concilio de Efeso [Anales Acad. Mariana Lérida, julio (1930) 146-148] | ex: Reseña bibl. León, fasc. 5, n. 2226. [2515

Müller, K. *Rom, Arelate und spanische Kirchen um 250* [Z. neut. Wissenschaft 28 (1929) 296-305].

Nota sobre les relacions de dependència de les esglésies d'Arlés i de les d'Espanya envers Roma, basant-se especialment en el dret del bisbe romà de

deposar o nomenar bisbes, segons es dedueix de dues cartes de Sant Cebrià: l'epíst. 68 al papa Esteve que prova que a Arlés el papa directament deposava i nomenava el bisbe, privilegi que conservava per haver estat enviat des de Roma el primer bisbe a Arlés, i l'epíst. 67 sobre el cas dels bisbes libel·làtics Basílides i Marcial deposats per la comunitat i bisbes veïns, però reposat després d'arrepentit Basílides qui recorregué a Roma. Hi havia, doncs, una diferència entre el cas d'Arlés i el d'Asturica-Lleó, Mérida. [2516

Eitel, A. *Die spanische Kirche in vorgermanischer Zeit* [Festgabe Finke (1925) 1-22].

Després de donar una idea de la "església pròpia" a l'edat mitjana a Espanya, vol estudiar si hi ha precedents en l'antiga organització de l'església espanyola. Examina particularment les notícies que donen els canons dels primers concilis i sínodes (segles iv-vi) i alguns altres documents especialment els canons d'Elvira. [2517

Ziegler, A. K. *Church and State in Visigothic Spain*. Washington Cath. Univ. 131 p. | ex: Theol. Rev. 29 (1930) 520. [2518

Kehr, P. *El papat i el principat de Catalunya fins a la unió amb Aragó* [Est. univ. Catalans 14 (1929) 213-298; 15 (1930) 1-20].

Traducció catalana de l'estudi de P. Kehr (Cfr. n. 1027) per R. Abadal. [2519

Moniz, E. *O Papa João XXI* [Biblos vol vi, núms. 1 y 2 enero-febrero 1930] | ex: Rev. Centro Est. Extremeños 4 (1930) 147. [2520

Vives, J. *Les galeres catalanes pel retorn a Roma de Gregori XI en 1376* [An. sac. Tarrac. 6 (1930) 131-186].

Correspondència entre el rei d'Aragó Pere III, el seu fill l'infant Joan, els seus

ambaixadors a la Cúria d'Avinyó, i el papa i cardenals referent a l'assumpte de les galeres enviades a Gregori XI. Llargues i perilloses negociacions amb motiu de les qüestions llavors pendents entre el rei d'Aragó i el de Castella, el duc d'Anjou i el jutge d'Arborea. Curiosos documents amb descripció de la decoració de les galeres preparades per al papa i pel cardenal d'Aragó. Transcripció de 67 cartes. [2521

Vincke, J. *Staat und Kirche in Katalonien und Aragon während des Mittelalters*. I Teil. Münster in W. Aschendorffs Verlag. 1931, 398 p. (Span. Forsch. d. Cörrresgesellschaft, Reihe 2, Band 1).

Documentada exposició de las relaciones entre la Iglesia y el Estado en la Corona de Aragón: Las posesiones de la Iglesia de derecho público y de derecho privado, contribución de la Iglesia a las cargas del Estado, la provisión de los obispados, fronteras y provincias eclesiásticas. Referencias documentales abundantísimas sacadas del Archivo de la Corona y aportaciones de todo lo publicado sobre la materia. El período especialmente estudiado va de los últimos años del s. XII a mediados del XIV. [2522

Vincke, J. *Die Errichtung des Erzbistums Saragossa* [Spanische Forschungen 2 (1930) 114-132].

Examina les causes de la divisió de la metropolitana de Tarragona en dos arquebisbats, el de Tarragona i el de Saragossa en 1318, revelant-nos les mireres interessades de Jaume II i Ximenes de Luna convergents amb les més nobles del papa Joan XXII. [2523

Vincke, J. *El trasllat de l'arquebisbe Joan d'Aragó de la Seu de Toledo a la de Tarragona* [An. sac. Tarrac. 6 (1930) 127-130].

Negociacions diplomàtiques entre el rei Jaume II i la Cúria d'Aragó per a

traslladar l'infant Joan des de la Seu de Toledo, on es trobava amb lluita amb la Cort de Castella, a la Seu de Tarragona del regne del seu pare. Nodrida documentació. [2524

Avezon, R. *Un prince aragonais archevêque de Toléde en XIV siècle*, D. Juan de Aragón y Anjou [Bull. Hisp 32 (1930) 326-371].

Important contribució a la història del fill de Jaume II, arquebisbe de Toledo, després patriarca d'Alexandria i administrador de la Seu de Tarragona. Estudi basat en documentació inèdita de l'Arxiu de la Corona d'Aragó. Transcripció de 8 documents justificatius. [2525

Rubio, J. A. *La política de Benedicto XIII desde la substracción de Aragón a su obediencia hasta su destitución en el concilio de Constanza, enero de 1416 a julio de 1417*. Zamora, M. Rodríguez (1926) 90 p. | ex: Rev. Hist. ecles. 26 (1930) 33*. [2526

Sanz, José M.ª *Don Fernando Pérez Catirillo, Cardenal de Benedicto XIII (Pedro de Luna)* [Rev. ecles. 2 (1930) 92-97].

A l'Arxiu de la Catedral de Tarragona hi ha més de 80 documents que es refereixen al sobredit card. que l'A. extracta per rectificar o aportar noves dades per a la biografia d'aquest purpurat que resumida és: Nasqué a Tarragona; arxiprest i degà de Calatayud el 1361 i 1370 respectivament; bisbe de Vich el 1384 i de Tarragona el 1392, cardenal el 1397 i mort al seu bisbat el 1404. [Rius 2527

Domínguez Bordona, J. *Instrucción de fray Fernando de Talavera para el régimen interior de su palacio* [Bol. r. Acad. Hist. 96 (1930) 785-835].

Transcripció de la instrucció ordenada por fray Fernando, primer arzebispe de Granada i confesor de Isabel

la Catòlica. En ella podran veure reflectades les cualidades y virtudes más característiques de aquell prelado: el sentit pràctic de la realitat, el esperitu del orden y aseó, la activitat incansable al servici del ideal religiós y sobre tot, aquella caridad ardiente que informó en tot moment su vida exemplaríssima. [2528]

Rodríguez Pomar, F. *En torno a la contienda entre Paulo IV y Felipe II* [Razón y Fe 92 (1930) 231-243].

Preséntase el contenido de un folleto latino, que lleva por título "De Justis Belli Causis", y trata de la famosa contienda. Se conserva en el Archivo general de Simancas. De las dos partes en que puede dividirse el opúsculo anónimo, la primera enumera los hechos, y la segunda razona la justicia de la guerra entre Su Santidad Paulo IV y el Rey de España Felipe II. [Quera 2529]

Pfandl, L. *Das spanische Lutherbild des 16. Jahrhunderts* [Hist. Jahrbuch 50 (1930) 464-497].

Exposa la idea que podien tenir els espanyols del segle XVI de la personalitat i doctrines de Luter. Els documents que donen a conèixer Luter a Espanya foren dues cartes de 1520 i 1521 d'Alfons Valdés, secretari de Carles V, a l'humanista Pere Màrtir i la "Relación de lo que pasó al Emperador en Bormes con Luthero en 1521" anònima. Aquesta dóna una descripció detallada, exacta i precisa de la persona de Luter i del que passà a la dieta de Worms; les cartes de Valdés donen en canvi una informació de les causes del Protestantisme i de les doctrines de Luter, informació penetrant però no prou precisa. La idea que es formà a Espanya sobre l'origen del Protestantisme fou que era degut a la rivalitat entre dominicans i agustinians en la predicació de les indulgències; a l'ajut de Frederic de Saxònia

donat a Luter i a la política del Papa. [2530]

Sarasola, L. de *Cisneros y su siglo* [Arch. Ibero-Amer. 33 (1930) 112-130].

Crítica documentadíssima — més que el mateix llibre — d'aquesta obra que en apariència sembla sigui ben feta. Bibliografia deficient, documentació copiada d'altres publicacions, citació d'on hauria trobat l'inèdit, correcció de dades i apreciacions, que revelen en el crític millor reparació que en l'autor. [Rius 2531]

Leturia, P. *León XII y Bolívar* [Razón y Fe 93 (1930) 209-224; 523-554].

Recoge el autor el croquis de las relaciones diplomáticas de Bolívar con León XII, 1823-1829 a la luz del Archivo Vaticano. Orientación del problema. Los actos de Bolívar se encaminaban a alcanzar de León XII la investidura del nuevo Episcopado. 1. Las espinas del comienzo: septiembre 1824 a marzo 1825. 2. Las gestiones eficaces: abril 1826 a marzo 1827. 3. Ruptura transitoria de Madrid con Roma: verano 1827. 4. La actitud de Bolívar. [Quera 2532]

García, A. *Documentos sobre la renuncia de Don Francisco de Navarra, obispo de Badajoz, a la Presidencia de la Chancillería de Granada* [Rev. Cent. Est. Extremeños 4 (1930) 345-356].

Don Francisco de Navarra aceptó la mitra de Ciudad Rodrigo y después la de Valencia ya con gran repugnancia. No quiso, empero, aceptar la presidencia de la Cancillería de Granada que le ofrecía Carlos V. En el códice 8-11-7 de El Escorial hay una carta de su renuncia que se transcribe con algunas otras referentes al mismo tema. [2533]

Ferreira Pinto, A. *Don Américo,*

Cardial-Bispo do Porto. Porto 1930, 102-116 p.

Notes sobre aquest cardenal amb motiu del centenari de la seva naixença | ex: Brotéria 10 (1930) 183. [2534

El Cardenal Quevedo. Una biografia inédita [Bol. Com. prov. Monumentos, Orense 9 (1930) 49-59].

Biografia de este cardenal de últimos del s. XVIII, encontrada en el Archivo del Ayuntamiento de Santiago, escrita sin duda para formar parte de algún diccionario de personajes notables de Galicia. [2535

Rodríguez, R. *Episcopologio. Don Gonzalo Osorio (1301-1313)* [Rev. Clero Leonés 5 (1930) 34-39 i núms. ss.].

Segueix l'estudi de l'actuació d'aquest prelat a la Seu de Lleó i publica les seves *Constituciones*, fins que fou nomenat arquebisbe de Burgos i mort. [Pla 2536

Solano de Figueroa, J. *Historia eclesiástica de la ciudad y obispado de Badajoz*. Primera parte, t. I. Badajoz, Centro de estudios extremeños 1929, 16.º (8)-269-(58) p.

Edición de esta historia de un manuscrito de 1670, al cual se reproduce con la misma ortografía. Las noticias, sacadas por el autor de documentos y de crónicas, se dan describiendo cada una de las poblaciones o parroquias (138) del obispado. Un capítulo dedicado a la iglesia catedral (altares, capillas, claustro, coro) y un catálogo de los prebendados de esta iglesia. Importantes índices onomástico y topográfico. [2537

Pou y Martí, J. M. *Fray Bernardo de Fresneda, confesor de Felipe II, obispo de Cuenca y Córdoba y arzobispo de Zaragoza* [Arch. Ibero-Amer. 33 (1930) 582-603].

Biografía y bibliografía de este insigne obispo, nacido, a principios del

siglo XVI, en Fresneda (Burgos) y fallecido en 1577 en Santo Domingo de la Calzada. Apéndice con siete documentos, sacados del archivo de la Embajada de España cerca de la Santa Sede y dos del British Museum. [2538

Ordes religiosos

Bordoy-Torrents, P. M. *Les grans expansions del monaquisme en la vida secular* (cont.) [Par. cristiana 11 (1930) 116-122; 402-413; 12 (1930) 21-30].

Segueix estudiant el monaquisme influent en la vida secular mitjançant: el Terç Orde de la Santíssima Trinitat; el Terç Orde de la Mare de Déu del Carme i el Terç Orde de Sant Francesc. [Pla 2539

Zarco, J. *Los Jerónimos de San Lorenzo el Real de El Escorial* [Rel. y Cultura 11 (1930) 5-25, 340-357; 12 (1930) 5-47].

Discurs llegit a l'Acadèmia de la Història. Documentada història dels Jerònims des de l'entrada a l'Escorial, l'any 1561, fins a la dissolució de la comunitat per decret de la reina governadora, de l'1 de desembre de 1837. Vida exemplar dels monjos, inconvenients del regi patronat, amor de la comunitat als reis, rendes, privilegis, estudis, ocupacions, músics, seminari, etc. [Rius 2540

Jampy, M. *Principis de l'abadia reial de Sant Miquel de Cuixà (Conflent)* [Par. cristiana 11 (1930) 210-224].

Comprèn des del 845, any en el qual va ésser fundat el monestir de St. Andreu d'Exhalada, que, destruït el 877, probablement per un aiguat, donà ocasió a la fundació pels mateixos monjos del de la Vall de Cuixà, fins al 1046. Fa menció especial de la fundació de l'abadia del Canigó (1007) i de l'obra i personalitat de l'abat Oliva. [Pla 2541

Alameda, J. *San Benito*. PP. Benedictinos de Estibáiz (Vitoria) 197 pàgines con siete grabados fuera de texto.

Obra escrita en Buenos Aires con ocasi6n del XIV aniversari de la Orden Benedictina | ex: Ciencia Tomista 42 (1930) 279. [2542]

Tejera, L. de la *El monasterio de San Juan de la Peña* [Bol. Soc. Esp. Exc. 38 (1930) 204-216, ocho láminas].

Continuaci6n del historial de este monasterio (Cfr. n. 1728). [2543]

Solà, J. *Història de Sant Salvador de les Espases*. Terrassa 1929, 12.º 130 pàgines, ilustra: amb dibuixos i làmines fora text i un mapa | ex: Butll. exc. Catalunya 40 (1930) 67-68. [2544]

Solà, F. *De "La Baronia de Bages"* [Butll. Centre exc. Bages 26 (1930) 92-96].

Notes sobre les declaracions règics referents als drets del monestir de Sant Benet de Bages. [2545]

Arboleya, L. *San Agustín y su Orden* [Arch. Agustiniario 34 (1930) 55-71, 170-195].

Fundaci6n de l'Orde i la seva continuïtat fins als nostres dies. [Rius 2546]

Rodríguez, A. *El ideal de la Orden Agustiniaria* [Arch. Agust. 33 (1930) 5-16, 161-176, 321-334].

Ideal comú de las órdenes religiosas y diversos modos de conseguirlo. Unidad y continuidad de la Orden. Extensi6n y comprensi6n del ideal agustiniano. Medios para conseguirlo y obstáculos que hay que vencer. Especializaci6n en los estudios para mejor logro del ideal, que es el de la iglesia y su fin la paz. [Rius 2547]

Cavaller, J. *Iglesia y ex-convento de Ntra. Sra. del Socorro (Soc6s)*. Ciudadela.

En Ciudadela se estableci6 la primera comunidad agustiniana de España. Historial de la casa con rica documentaci6n | ex: Rev. Menorca 25 (1930) 55-56. [2548]

Vélez, P. M. *El P. Jaime Jordán, el Torelli español* (cont.) [Arch. Agust. 33 (1930) 243-272, 425-449; 34 (1930) 72-85; 235-276; 381-424].

Continuaci6 dels capítols anteriors de l'obra del P. Jordan, fent observacions a les apreciacions històriques errades o massa crèdules. El capítol VIII parla de les cases agustinianes de València, i el IX comença a parlar dels d'Aragó. El XIII dels de Catalunya i principalment dels monestirs de Sant Pau, Santa Eulàlia del Camp i Santa Anna.

[Rius 2549]

Sanz, A. *Los agustinos en los consejos y empresas de Felipe II* [Arch. Agust. 33 (1930) 335-358].

Amb el nomenament de Sant Tomàs de Villanueva, aconsellat per Felip II, comencen les relacions del rei Prudent amb els agustins. L'autor cita els pares de dita Orde que desplegaren la seva activitat a Amèrica, Filipines i Europa en relaci6 amb Felip II. [Rius 2550]

Reuelta, J. *Relaci6n hist6rica del convento e iglesia de las MM. Agustinas de Medina del Campo* [Arch. Agust. 33 (1930) 31-46, 177-195, 359-376; 34 (1930) 195-211, 362-369].

Relaci6 documentada — continuaci6 dels sis capítols anteriors — del 1700 fins al 1929. Ressenya de les priorcs. vida del convent, obres, etc. [Rius 2551]

Fundaci6n del monasterio de Santa Maria Magdalena, de religiosas agustinas, en la ciudad de Barcelona [Arch. Agust. 34 (1930) 130-141].

Relaci6n del origen del primer monasterio (1372) y evoluci6n de la comunidad en la calle Riera de San Juan.

[Rius 2552]

Novoa, Z. *Documentos hist6ricos: Convento de Albacete. Colegio de Zaragoza* [Arch. Agust. 33 (1930) 132-158, 273-285; 34 (1930) 86-103, 277-293].

Document reial de 1340 referent als privilegis dels agustins, i altres instruments de la primera pedra posada al convent d'Albacete el 1579, de la germandat de la Cinta de Sant Agustí, de 1686 i reglament de la confraria de Santa Rita, de 1753, PP. de la Consulta, de 1613 a 1823, i dades biogràfiques d'agustins del susdit convent, de 1576 a 1830. [Rius 2553]

X. *Documentos históricos, conventos agustinianos españoles en 1834* [Arch. Agust. 34 (1930) 425-257].

De l'arxiu del col·legi de Valladolid copia l'autor la relació del nombre de religiosos que els agustins tenien en els convents de les províncies de Castella i Andalusia feta l'any 1834. [Rius 2554]

Ortega, A. *De la antigua provincia de los Angeles: El convento de Nuestra Señora de Aguas Santas* [Archivo Ibero-Amer. 33 (1930) 560-581].

Notas sacadas de un códice del siglo XVII sobre la historia de este convento (cercano a Sevilla) relacionada también con otro convento de la misma villa, San Francisco del Monte de Villaverde. Particularmente se habla de los dos eminentes religiosos Fr. Andrés de Guadalupe, su cronista y comisario general de Indias, y Fr. Juan de Hierro, Ministro General de la Orden.

[2555]

Carrión, A. *Sagrada Orden de Predicadores*. Salamanca, Edit. Fides 1930, 122 p.

Resumen corto de las grandezas y glorias dominicanas | ex: Vida Sobrenatural 20 (1930) 216. [2556]

Altaner, B. *Zur Beurteilung der Persönlichkeit und der Entwicklung der Ordensidee des hl. Dominicus* [Z. Kirchengeschichte 46 (1928) 396-406].

Ataca principalment aquests tres punts del llibre de Schoeben, *Der hl. Dominicus* (Herder, 1927): 1. Sant Domè-

nec, el més tard ja en 1215, concebé la creació d'una Orde universal. — 2. La seva idea sobre la *pobresa* ja aquest any era com la que desenrotllà en 1220. — 3. El programa de reforma en ço essencial fou emprès per influència de l'activitat de Pere Valdes. Altaner no admet els arguments de Schoeben per a provar aquelles afirmacions. Qüestió de cronologia. [2557]

Pardo, A. *El convento de Santo Domingo de Betanzos* [Bol. r. Acad. Gallega 19 (1930) 249-255].

Historial de este convento de dominicos, fundado en 1558. [2558]

Casado, R. *Venerable Orden Tercera de Santo Domingo o Milicia de Jesucristo*. Madrid 1930.

Breve historia de la Orden Tercera | ex: Vida Sobrenatural 20 (1930) 216.

[2559]

Gaibrois de Ballesteros, M. *Fray Munio de Zamora* [Festgabe Finke, p. 127-146].

Fray Munio de Zamora, el séptimo Maestre General de los Predicadores (1285), destituido por Nicolás IV en 1291, elegido obispo de Palencia en 1294, cargo que hubo de dimitir en 1296 por insinuación del papa Bonifacio VIII. No se ha dado una explicación satisfactoria de la enemiga de estos papas contra Fray Munio. La autora sospecha que hubo una acusación de carácter moral, verdadera o falsa, fundándose en una súplica que dirige la priora del convento de Santa María de las Dueñas de Palencia al cardenal don Ordoño. Es, sin embargo, seguro que, si hubo falta, fué anterior al tiempo de su generalato, pues desde su elección su conducta fué intachable. [2560]

López, A. *Convento de franciscanos de Castroverde de Campos* [Rev. Clero Leonés 5 (1930) 515-19, 656-658, 676-681].

Historia la fundació de la província de Sant Jusep per Sant Pere d'Alcàntara i la desmembració d'aquesta per a fundar la de Sant Pau, fent particular menció, en aquesta, de la fundació del convent de Castroverde de Campos.

[Pla 2561]

Samuel l'Algaida, P. *Nous documents sobre Fra Joan Fornells, fra-menor del segle XIV, arquebisbe de Torres (Sardenya)* [Et. Franciscans 42 (1930) 235-238].

Cinc documents del rei Pere, referents a aquest fra-menor, servats a l'arxiu de la Corona d'Aragó, dels anys 1376 i 1385.

[Pla 2562]

Prado, E. *Un il·lustre Franciscano Tico desconocido* [Arch. Ibero-Americano 33 (1930) 439-452].

Es Fra Joan Lluís de San Martín i Soto, nascut a Sant Bartomeu de Barba el 2 de novembre de 1739 i mort a principis de 1795. Publica la narració de la seva vida impresa abans a Madrid el 22 de març de 1789 i la defensa d'una acusació que se li féu després de mort.

[Rius 2563]

Pou y Martí, J. M. *Visionarios, beguinos y faticelos catalanes* (s. XIII-XV). Vich, Edi. Seráfica, 1930, 8.º, 536 p.

Estudi documentat i detallat d'aquesta part dels heterodoxos espanyols que florí a Catalunya en els segles XIII-XV sota la capa d'un franciscanisme desviat. Biografia i doctrines principals de cada un dels personatges, des d'Arnau de Vilanova fins a Anfós Turmeda. Treball publicat en *Arch. Ibero-Americano*, però ara retocat i perfeccionat i sobretot ompletat amb la més recent bibliografia. Bon índex alfabètic.

[Rius 2564]

Bueno, L. B. *Felipe IV y la elección del Rmo. P. Bernardino de Sena, Ministro general de la Orden Franciscana* [Arch. Ibero-Amer. 33 (1930) 396-421].

Part que prengué Felip IV en el capítol de 1625. L'estudi és fet principalment a base d'un *memorial* que els franciscans feren arribar a les mans del rei d'Espanya, en el qual s'exposen les raons que els mouen a no consentir que Lluís XIII de França surti amb la seva i els mitjans de que s'ha de valdre Felip per tal que triomfi en l'elecció un dels seus súbdits.

[Rius 2565]

Comandante García Rey *La famosa priora doña Teresa de Ayala* [Bol. r. Acad. Hist. 96 (1930) 685-773].

Notas històriques sobre el monasterio de Santo Domingo el Real de Toledo fundado en 1364 y biográficos sobre esta priora. Correspondencia íntima de ella con los monarcas. Transcripción de 44 cartas.

[2566]

Felder, H. *Les études dans l'Ordre des Capucins au premier siècle de son histoire* [Est. Franciscans 42 (1930) 49-68; 455-492].

Continua l'estudi de les dues tendències, una contrària altra favorable, a la implantació d'ensenyances superiors en l'Orde, fins que aquests foren reglamentats per les constitucions de 1575 recollint ordenances de capítols anteriors i complimentant les prescripcions del concili tridentí.

[Pla 2567]

Bartolomé, L. *Fr. Gerardo de Odón, Ministro General de la Orden Franciscana (1329-1342)*. Murcia, Tip. San Francisco 1928, 4.º, vi-106 + 8 p.

Tesi doctoral. Dibueixa la personalitat del P. Odón, tractant del seu llarg generalat, de la seva activitat literària, i del govern de la diòcesi de Catània. Entre les obres seves descriu el ms. 65 de la Bib. Nac. de Madrid, que és el comentari d'Odón al llibre primer de les Sentències.

[Rius 2568]

Bandín, M. *Los orígenes de la Obervancia en la provincia de Santiago* [Arch. Ibero-Amer. 33 (1930) 337-373, 527-559].

Vicissituds per què passà la província abans d'arribar a estar estabilitzada. Al principi, dues cases independents, del 1388, prioritat d'una d'elles i peripècies perquè va passar en el cisma i en les lluites del temps d'Enric IV. Apèndix de cinc documents del 1479 al 1484. [Rius 2569]

Dühr, B. *Geschichte der Jesuiten in den Länder deutscher Zunge*. Regensburg 1928, 2 vol. ix-515 i vi-606 p.

En el volum segon d'aquesta obra (p. 535-556) es tracta de la part que prengueren els jesuïtes alemanys en la civilització de les colònies espanyoles i portugueses el segle XVIII. L'expulsió dels jesuïtes, en temps de Carles III, portà també greus conseqüències pels jesuïtes alemanys de les colònies hispàniques. [2570]

Aicardo, J. M. *Comentario a las constituciones de la Compañía de Jesús*, t. v. Madrid, Tip. Blass, S. A. 1930, 4.º, 1161 p.

Aquest volum desenrotlla la part tercera: *La Companyia de Jesús i el seu govern*. Es descompon en cinc llibres: 1. L'Institut de la Companyia.—2. Examen i admissió.—3. Expulsió i sortida.—4. Incorporació.—5. La unió mútua. [Quera 2571]

Mauricio, D. *Os Jesuítas e Camões* [Brotéria 10 (1930) 137-149, 226-237, 357-368].

Tres punts són desenvolupats: 1. L'acció inquisitorial dels jesuïtes sobre l'obra de Camoens. Per bé que el jesuïta Jordi Serrão donés l'aprovació a l'edició defectuosa de *Os Lusíadas*, dita dels *Piscos* i eixida en 1584, és palès que aquesta edició no es pot atribuir a la Companyia de Jesús. L'únic que pot admetre's és que els jesuïtes difongueren aquesta edició que era força pedagògica per a les escoles. Vénen altres judicis favorables de l'obra de Camoens deguts a jesuïtes.—2. En el període 1589-1746

eixiren de les escoles de la Companyia els més entusiastes camoencs. Nombrosos escrits de jesuïtes que manifesten l'apreci que feien de *Os Lusíadas*.—3. Defensa de Camoens empresa pels jesuïtes en 1746 contra els atacs de Verney. Testimonis d'apreci a *Os Lusíadas* que han donat els jesuïtes portuguesos d'aleshores ençà. [Quera 2572]

Seca, A. de la *Colegio de jesuítas en Orense* [Bol. Com. prov. Monumentos Orense 9 (1930) 7-17, 37-41, 66-72, 103-104].

Publica la *Fundación de la Compañía* instituída por don Pedro Mondragón Alcarreta Zaval, oriundo de Guipúzcoa, natural de la villa Imperial de Potosí del Perú (año 1687) y los principales acuerdos tomados por el Ayuntamiento sobre dicha fundación y colegio de jesuítas. [2573]

Iriarte, M. de *Poder y misterios de la Compañía de Jesús* [Razón y Fe 92 (1930) 363-374].

Se dan a conocer algunas obras antijesuíticas de las más características de los tiempos actuales, y principalmente *El misterio del poder de los jesuítas* de Ludençorf y los desvarios de su esposa, los escritos firmados por Recalde y lanzados por la agencia clandestina *Urbs*, de Roma, y la obra de René Fülöp Miller que lleva por título *Poder y misterios de la Compañía de Jesús*. [Quera 2574]

Solá, J. M. *El Monasterio de Veruela y la Compañía de Jesús*, 1877-1927. Barcelona, Imp Ibérica 1929, 4.º, 375 p.

Historial del colegio instalado en este monasterio en 1877. Descripción del antiguo monasterio cisterciense. [2575]

Llorens, A. *Real Cartuja de Jesús Nazareno de Valldemosa*. Palma de Mallorca, Imp. Francisco Soler Prats 1929, 12.º, 100 p. y 7 láms.

Notas históricas sobre esta Cartuja. En 1309 se construyó en este lugar un castillo. El convento antiguo establecido aquí desde 1399 a 1717. El monasterio nuevo de 1717 a 1835. Descripción de la Cartuja, priores y monjes. [2576]

Pérez, Pero *La encomienda de Calatrava* [Rev. Centro Est. Extremeños 4 (1930) 233-242].

Noticias históricas sobre esta encomienda y especialmente sobre la iglesia, sacadas de la visita que le hizo en 1567 don Juan de Acuña. [2577]

Ribas de Pina, M. *Los Grandes Maestros de la Orden de San Juan. Rafael y Nicolás Cotoner y Oleza* [Boll. Soc. arq. Luliana 23 (1930) 94-102, 106-112, 171-173].

Notas biográficas. [2578]

Missions

Pérez, L. *La monarquía indiana del P. Juan de Torquemada, O. F. M.* 1561-1624 [Rev. Exp. mis. Esp. (1929) 189-190].

Notas bibliográficas sobre la obra del P. Torquemada, sus fuentes, etc. Portada de la segunda edición de 1723. [2579]

Villalba, V. *El beato Ramon Lull* [Rev. Exp. mis. Esp. (1929) 658-662].

Notas biográficas. El escritor misionero, el apóstol y mártir. Cuatro grabados. [2580]

Alip, E. M. *Our debt to the Rev. Fr. F. Blancas de San José, O. P.* [Unitas 9 (1930) 39-41].

Biografía — nasqué a Tarazona el 1560, morí el 1614 — i bibliografía del P. Francesc Blancas, apóstol dels Tagals, per instruir els quals compongué moltes d'obres en la llengua indígena. [Rius 2581]

Wyngaert, A. van den *Sinica Franciscana. I: Itinera et relationes Fratrum*

Minorum saeculi XIII et XIV collegit ad fidem Codicum redegit et annotavit... Quaracchi 1929, CXVIII-637 p. i mapa.

Onze relacions des de 1245 a 1368. La VIII i la XI són respectivament dels menorets espanyols Pasqual de Vtòria (pp. 499-506) i d'un anònim (pp. 563-65); el primer martiritzat en 1339 i el segon autor del discutit *Llibre del coneixement*. [Rius 2582]

Wölfel, J. D. *Bericht über eine studienreise in die Archive Roms und Spaniens zur Aufhellung der Vor- und Frühgeschichte der Kanarischen Inseln* [Anthropos 22 (1930) 711-726].

Exposició del treball fet en el viatge a Roma i Espanya per a la documentació sobre el poble primitiu de Canàries, abans del descobriment i evangelització al segle XIV; documentació extreta dels primers viatges i de la colonització de les illes; privilegis dels papes, repartiments de terres, etc. [2583]

Wölfel, D. J. *Un jefe de tribu de Gomera y sus relaciones con la curia Romana* [Inv. y Progreso 4 (1930) octubre].

Relacions de Pere Chimboyo, duc de la Gomera amb Roma. [Rius 2584]

Wölfel, J. D. *La curia Romana y la Corona de España en la defensa de los aborígenes canarios*. Documentos inéditos y hechos desconocidos acerca de las primicias de las misiones y conquistas ultramarinas españolas [Anthropos 25 (1930) 1011-1083].

Estudio histórico sobre la conquista y evangelización de las Islas Canarias (siglos XV-XVI) basado especialmente en 9 doc. inéditos del Archivo Vaticano y 22 doc. del Archivo de Simancas. Resumiendo las intervenciones de la curia Romana, se puede decir que cumplió con su deber para con los indígenas y que su práctica responde completamente a la teoría y a la caridad cris-

tiana. Notables són los métodos de misión de este tiempo. Los indígenas eran catequizados por clérigos y laicos de su misma nacionalidad. La enseñanza, no sólo de la doctrina cristiana, sino también de las artes y profesiones, formó una parte decisiva de la cristianización. Los misioneros se negaron a ser instrumento de la política de los gobernadores, y solo sirvieron los intereses de la misión. ¡Un navío misionero dedicado exclusivamente a su servicio! ¿No son éstos los métodos más modernos? En cuanto a la acción de la Corona hay que distinguir entre el comportamiento cruel de algunos subalternos desalmados y la directiva de los reyes que fué siempre de defensa de los indígenas y, dadas las ideas y costumbres de aquellos tiempos, la colonización muy superior a la de otras naciones. Los documentos hablan por sí mismos en este punto. [2585]

Wisser, M. C. C. *De katholieke Missie van Indonesië* Bd. 1: *Onder Portugesch-Spaansche Vlag* Amsterdam (1925) 337 p.

Història de les missions de l'Índia holandesa de 1511 a 1605. Unes 30 pàgines dedicades al protectorat portuguès, l'organització eclesiàstica; les ordes missioneres, el seu mètode i fruit de les missions | ex: Z. Missionswissenschaft 17 (1927) 60. [2586]

Wessels, C. *De Geschiedenes der R. K. Missie in Amboina*, etc. (Història de les missions catòliques d'Amboina des de la seva fundació per Sant Francesc Xavier fins a la seva destrucció per la Companyia de les Índies Orientals, redactada tenint en compte les fonts impreses i un gran nombre de documents inèdits). Nymegen-Utrecht 1926, xxviii-204 p.

Descripció històrica de les missions catòliques en la regió d'Amboina de l'Índia Portuguesa, especialment de les

dels jesuïtes. Avantatges i desavantatges del Patronat hispano-portuguès. Materials importants per a la missiologia. Dignes d'esment aquests punts: La desaprovació dels baptismes prematurs dels primers missioners; la plantació i venda d'herbes aromàtiques desaprovada per la major part dels missioners; diligència en la formació de la clerecia indígena; necessitat de coneixements i formació del missioner. [2587]

Venegas, Miquel, *Juan Maria de Salvatierra of the Company of Jesus; missionary in the province of New Spain and apostolic conqueror of the Californias*. Tr. and ed. by Marguerite Eyer Wilbour. Cleveland 1929, 350 p. (Spain in the West, v. 5) | ex: Bib. Bleiblat theol. Lit. 9 (1930) n. 8779. [2588]

Ulloa, Ll. *El Pare Ramon Pons i la Predicació del cristianisme a Amèrica* [Butll. exc. Catalunya 40 (1930) 242-245].

Fonamentant-se en un document de l'Arxiu de la Corona d'Aragó (Reg. 1.er Divers. de Renat d'Anjou, fol. 56 v. 57 i 57.ra) que reproduïx, identifica a fra Ramon Pane, del qual parlen Ferran Colon i el P. Las Casas com a missioner del Nou Món, amb aquest P. Ramon Pons al qual anomena primer missioner d'Amèrica. [Pla 2589]

Smitt, E. L. *Raymundus Lullus. De eerste Zendeling onder Mohammedaner* La Haya (1928) 72 p. | ex: Z. Missionswissenschaft 20 (1930) 192. [2590]

Leturia, P. *Misioneros extranjeros en Indias según Diego Avendaño, S. J.* [Rev. Exp. mis. Esp. (1929) 385-88].

Transcripció de un pasaje de la obra del P. Avendaño (s. xvii) sobre la exclusió de los misioneros extranjeros en las Indias españolas. [2591]

Torralba de Damas, B. *Las reducciones de los jesuitas en el Paraguay*

[Rev. Exp. mis. Esp. (1929) 193-197].

Breve exposición histórica de la misión de los jesuitas entre los guaraníes, su organización, régimen de propiedad. etc. (s. XVI-XVIII). [2592]

Navarro, M. *Los franciscanos españoles en el Imperio de los Incas* [Rev. Exp. mis. Esp. (1929) 338-343].

Sobre la conquista y evangelización del Perú. [2593]

García, B. *Los Agustinos en Méjico durante el siglo XVI* [Rev. Exp. mis. Esp. (1929) 241-246 y varios grabados].

Breves notas históricas. El fundador de la Universidad de Méjico Fray Alonso de Veracruz, teólogo y escritor. [2594]

Schurhammer, G. *Die Reisewege des hl. Franz Xaver und die geographischen Kenntnisse seiner Zeit* [Ibero-Amer. Archiv 3 (1929-30) 234-253].

Xavier ja havia tractat a Lisboa amb ambaixadors i sobretot amb estudiants del Sud de l'Índia i amb altra gent noble que li contarien coses útils per als seus viatges. F. Álvarez ja en 1540 havia escrit un llibre sobre aquelles terres: *Verdadera información das terras do Preste Joan*. Quan marxava cap a l'Índia tornaven d'allí cap a Portugal dos geògrafs, A. Galvão i J. de Castro, autors d'altres llibres. El viatge durava generalment de 7 a 8 mesos i fins un any, com el de Xavier. Descripció dels viatges: 1) cap a l'Índia Oriental; 2) dins de l'Índia generalment per la costa, 5 mesos a Goa; 3) a l'arxipèlag de Malaya en 1545; 4) al Japó a finals de 1549; 5) a Xina. Relacions amb els personatges principals europeus que li facilitarien els mitjans. Fragments documentals. [2595]

Schurhammer, G. i Voretzsch, B. A. *Ceylon zur Zeit des Königs Bāhu und Franz Xavers 1539-1552*. Leipzig 1928, xxxviii-728 p. en dos volums.

Collecció de documents referents a 13 anys de la història de l'illa de les perles. Publica 81 doc. sencers i 28 en fragments inèdits en la llengua original, la major part en portuguès. Les pàgines 1-78 són una introducció històrica. Les pàgs. 80-670 textos, en total 142. Els números 3, 17-22, 49, 62, 103, 104, 115 són lletres de Sant Francesc Xavier; els números 3, 28, 72, 126, 136, 137, 138 lletres adreçades a Sant Ignasi. Les pàgs. 671-728 contenen índexs onomàstics i de matèries. [2596]

Florencio del Niño Jesús, Cuadro histórico de las Misiones Carmelito-teresianas [Mens. Santa Teresa (1929) 226-242]. [2597]

Pieris, P. E. i Fitzler, M. A. H. *Ceylon und Portugal. I. Kings und Christians, 1539-1542*. From the originals documents at Lisbon. Leipzig, Asia Major 1927, 408 p.

Els documents originals de l'arxiu de Torre de Tombo de Lisbona, publicats en aquests treballs i en el de Schurhammer (Cfr. n. anterior) proven que el que fins ara es donava com Història de Ceylan al segle XVI era del tot insegur | ex: Gött. gel. Anzeigen 192 (1930) 255-256. [2598]

Álvarez, J. M.ª *Formosa geográfica e historicamente considerada*. — Prólogo de D. Dalmacio Iglesias. Barcelona, L.l. Gili 1930, t. I, XIII-568; t. 2. 530 pàgs. 4°

El tomo primero describe la geografía de la isla, la fauna, flora, etc. El segundo la historia desde los tiempos prehistóricos hasta la actualidad; especialmente la historia de la evangelización de la isla. Numerosos grabados, mapas antiguos, apéndice de documentos sacados del Archivo de Indias, bibliografía e índice de materias | ex: Ciencia Tomista 42 (1930) 416-417. [2599]

Alonso, N. *Vicariato de Anking. Extensión y población de la provincia de Anhowei. Poblaciones importantes de la Misión de Anking* Comillas (1929), 8.º, 12 p. | ex: Reseña bibl. León, fasc. 5 n. 2064. [2600]

Alonso Lemos, J. *Misiones Franciscanas en Oriente*. Vich, Edit. Seráfica (1929) 8.º, 31 p.

Libret que té per fi divulgar l'apostolat de la misió franciscana a terra santa en relació amb Espanya.

[Rius 2601]

Pérez, L. *Los Franciscanos en las Islas Filipinas* [Rev. Exp. mis. Esp. (1929) 97-103].

Breve resumen de la actividad misional de los franciscanos en aquellas islas.

[2602]

Pérez, L. *Noticias de las misiones de China y Conchinchina en 1732* [Arch. Ibero-Amer. 33 (1930) 604-610].

Noticias sacadas de un ms. de 3 hojas del archivo del convento de Pastrana: *Resumen de las noticias extraídas de las cartas que han escrito los veintiuno misioneros españoles, etc.*, que se transcribe.

[2603]

Pérez Gómez, J. *Las antiguas Misiones Agustinas* [Arch. Agust. 34 (1930) 339-361].

Parla del primer missioner Agustí P. Vicens Requesado, capellà de l'exèrcit de Frederman; de les primeres missions organitzades que del Perú van cap a Santa Fe, l'any 1575; dels primers missioners de Quito, San Martín, Santander i Mèrida, i de la seva obra apostòlica i cultural.

[Rius 2604]

Pardo, A. *Fr. Teodoro de la Madre de Dios* [Bol. r. Acad. Gallega 19 (1930) 163-168].

Notas biográficas sobre este misionero dominico nacido en Vivero en 1599 y que pasó a Filipinas en 1628 y después a la isla de Formosa, muriendo

en Manila en 1662. Escribió: *Gramática y diccionario de la lengua Tagala; Doctrina cristiana; Confesionario; Catecismo a modo de diálogo y Vida del Alma en el Rosario*. [2605]

Pader, P. G. *Domingo de Salazar, erster Bischof von Manila, Philippinen (1581-1594)* [Steyler Missionsbote (1930) sept.] | ex: Rev: Hist. Missions 7 (1930) 637. [2606]

Olalla Villalba, R. *España en la Historia de las misiones* Madrid, Ed. Voluntad (1930) 34 p. [2607]

Maas, O. *Zum Konflikt der spanischen Missionare mit den französischen Bischöfen in der chinesischen Mission des 17. Jahrhunderts* [Spanische Forschungen 2 (1930) 185-195].

A Xina al segle XVII, encara que la major part de missioners eren espanyols i portuguesos, hi envià la *Propaganda Fide* bisbes francesos. Això originà conflictes i negociacions diplomàtiques que exposa l'autor.

[2608]

Maas, O. *Las órdenes religiosas de España y la colonización de América en la segunda parte del siglo XVIII. Estadísticas y otros documento*. Barcelona (1929) t. II, 216 p. | ex: Franz. Studien 17 (1930) 239. [2609]

Maas, O. *Documentos sobre las misiones del Nuevo Méjico (con.)* [Arch. Ibero-Amer. 33 (1930) 81-III; 251-270; 374-395].

Diari del Governador general de Nova Espanya, comte de Galve, del 10 de setembre de 1692 al 3 de gener de 1693, il·lustrat amb altres documents relacionats amb les coses, conquestes, missions, etc.

[Rius 2610]

López, J. M. *Memoria del Vicariato Apostólico Franciscano Español de Marruecos con motivo de la Exposición Misional de Barcelona (1929)*. Tànger, Imp. Hisp-Aràbiga de la Misión Católica (1929) 8.º, VIII + 177 p.

Aportació valuosa de la missió franciscana del Marroc a l'Exposició Missional de Barcelona, contenint les estadístiques de la missió, la biografia dels principals operaris en aquesta part de la vinya del Senyor, i una col·lecció de *firmans* amb la corresponent traducció castellana. [Rius 2611

Carbia, R. de *Fray Luis de Bolaños, 1629 — 11 de Octubre 1929. Aporte de elementos históricos para servir al proyecto de su beatificación*. Buenos Aires, Talleres gráficos Obra del Card. Ferrari (1929) 4.º, 31 p.

Biografia documentada del P. Bolaños, el primero en formar el vocabulario de la lengua guarani | ex: Arch. Ibero-Amer. 33 (1930) 461-463.

[2612

López de Castaneda *Historia de descubrimiento e conquista da India pelos Portugueses*. Trenta tres capítols del "Livro IX" de l'obra perduda, retrobada i ara publicada per C. Wessels. The Hague (1929) XII-76 p.

El llibre 9-10 de la interessant obra de Castaneda contemporani de Francesc Xavier es donava per perdut; però, entre els mss. deixats pel P. Maffei es troba una còpia de 33 capítols del llibre IX que tracten dels anys 1539-42 i acaben amb l'arribada de M. A. de Souza i la seva primera activitat. Especialment interessants els capítols sobre les Molucas; 2 facsímils | ex: Kath. Missionen 59 (1931) coberta. [2613

López, A. *Los primeros franciscanos en Guatemala* [Arch. Ibero-Amer. 33 (1930) 422-430].

Els primers franciscans arribaren a Guatemala l'any 1539 i l'A. publica algunes cartes dels primers comissaris Fr. de la Parra i Joan de Mansilla, l'última de les quals és de 1554.

[Rius 2614

Leturia, P. *Bolívar y la Misión Muzi* [Razón y Fe 93 (1930) 426-448].

Juan Muzi, primer delegado papal en los países hispanoamericanos. Valor continental de la Misión Muzi. La correspondencia de Bolívar con Mgr. Muzi. [Quera 2615

Fray Francisco de Palou *Historical Memoirs of New California* edited by H. E. Balton. Berkeley, Univ. of California 1928 4 vols. amb il·lustracions | ex: R. Hist. Francisc. 6 (1929) 189. [2616

Lauvrière, Em. *L'œuvre franciscaine dans les deux Californies (1768-1786)* [R. Hist. francisc. 6 (1929) 189-210].

Notes resum de l'obra publicada per E. Balton (cf. n. anterior). Acció missionària dels franciscans balears Juniper Serra, F. Palou, Joan Crespi, especialment [2617

Bierman, B. M. *Die anfänge der neueren dominicaner-mission in China*. Münster, Aschendorf 1927, XXIII-237 pàgines, 2 mapes (Missionswissenschaftliche Abhandlungen u. Texte, 10).

Al segle XVII els dominicans espanyols passaren de Manila a Xina, on ja hi havia els jesuïtes portuguesos vinguts de Macao, que aspiraven a un cert monopoli de missió. Divers procediment missional de les dues ordes religioses i lluites originades entre ells | ex: Theol. Literaturzeitung 53 (1928) 325. [2618

Cascón, M. *Influencia de los escritores jesuïtas en la cultura china* [Asoc. Esp. Progreso Ciencias, Congreso de Barcelona 8 (1929) 45-56].

Resumen biográfico y bibliográfico. Notas sobre el italiano P. Ricci (1552-1610) y su compañero P. Diego de Pantoja, natural de Valladolid. Sus conocimientos matemáticos y astronómicos. P. Juan Adam Schall von Bell, de Colonia, muerto en Pekín en 1669; F. Verbiest, flamenco, quien estudió en Sevilla (1655). [2619

Castillo, A. del *La Luisiana española*

y el P. Sedella (Disertación presentada al Colegio Universitario de San Buenaventura, en Allegany, N. Y., para su doctorado en Letras). Worcester, Massachusetts, Holy Cross College 1930, x-88 p. [2620

Conde, R. *Resumen de la vida del V. P. Antonio Margil de Jesús*. Misionero apostólico de Nueva España en los siglos XVII y XVIII. Madrid, Imp. de Hijos de T. Minuesa 1929, 8.º, 120 p.

L'autor ilustra el naixement a València — 20 agost 1657 — i els principals actes de la vida del missioner, i sobretot la predicació a l'Amèrica Central. Abunden les fotografies de les vides dels pares missioners, fins ara estampades, i dels llocs que serven records del P. Margil. [Rius 2621

Cuetos, J. *El Rmo. Pro-Vicario P. Elías Suárez* [Arch. Agust. 33 (1930) 17-30].

Últim capítol — el VII — dels dedicats al primer pro-vicari apostòlic de Hunan septentrional (Xina). Les persecucions de què fou objecte, l'anada a Filipines i la mort que li sobrevingué a l'illa de Luzón el 13 de novembre de 1885. [Rius 2622

Gispert, M. *Historia de las misiones dominicanas en Tungking*. Ávila 1928, 756 p. | ex: Z. Missionswissenschaft 20 (1930) 193. [2623

Florencio del Niño Jesús *Biblioteca carmelitano-teresiana de misiones*. Tomos de 150 p. Tomo I: *La misión del Congo* (parte 1.ª), *Los carmelitas y la Propaganda Fide* (parte 2.ª). — T. II: *A Persia*. Pamplona, Imp. de R. Benzaray 1929.

En el primer tomo, parte primera, se nos descubre la solicitud misionera de Felipe II que despidió en persona a los misioneros en el puerto y aparece la figura de Francisco de Jesús y en la segunda *Los carmelitas y la Propaganda*

Fide. En el tomo segundo se relatan las innumerables peripecias de una embajada pontificia, a Persia, en el s. XVII | ex: *Juventus* 9 (1930) 307-308. [2624

Delaney, F. X. *A history of the Catholic Church in Jamaica, B. W. J.* New York, Jesuit Mission Press 1930, XII-292 p.

Esplèndid volum documentant la història del catolicisme a Jamaica del 1494 a 1929. Embelleixen l'obra nombroses il·lustracions i faciliten la consulta copiosos índexs. [Rius 2625

Engelhardt, Z. *The Missions and Missionaries of California*. Santa Bàrbara, California 1929, XXIV-784 p.

Historia de las misiones en California. Períodos: jesuita (1679-1767); franciscano (1767-1773) y dominico. Misioneros españoles | ex: Arch. Ibero-Americano 33 (1930) 611-614. [2626

Fernández Ramos, R. *Apuntes históricos sobre misiones*. Madrid, Espasa-Calpe 1929, 308 p. | ex: Z. Missionswissenschaft 20 (1930) 192. [2627

Fernández Almuzara, E. *San Bonifacio, apóstol de Alemania, imagen y figura del misionero medieval*. Estudio histórico. Burgos, "El Siglo de las Misiones", Imp. Aldecoa 1928, 8.º, 64 p. | ex: Reseña bibl. León, fasc. 5, n. 2128. [2628

Guerreiro, F. *Relação anual das coisas que fizeram os Padres da Companhia de Jesus nas suas missões nos annos de 1600 a 1609* (Nova edição, dirigida e prefaciada pro Artur Viegas), t. I (1600 a 1609) Coimbra, Imp. da Universidade 1930, XLI-420 p.

Obra missionària de Portugal que tanta repercussió tingué en la civilització universal. Agafa només nou anys, però amb referència a totes les regions de missió | ex: *Brotéria* 10 (1930) 394-395. [2629

Hosten, H. *The letters of Fr. Joseph de Castro and the last year of Jahangir (1626-1627)* [Journal As. Soc. Bengal 23 (1927) 141-166] | ex: Bib. Bleiblat theol. Lit. 9 (1930) n. 8130.

[2630]

Huonder-Goberna *San Ignacio y las misiones*. Burgos, 166 p. | ex: Z. Missionswissenschaft 20 (1930) 192.

[2631]

Kilger, L. *Die Missionen in Oberguinea und in Ostafrika nach den ersten Propaganda materialien (1622-1670)* [Z. Missionswissenschaft 20 (1930) 297-311].

Història dels primers cinquanta anys de missió a la Guinea segons els materials de l'arxiu de Propaganda Fide. Els primers missioners dels quals es parla eren els jesuïtes, en 1623. En 1644 s'encarregaren de la missió dels negres els caputxins de la província d'Andalusia, onze pares i dos frares llecs. En 1651 hi foren enviats dotze caputxins més. Després anaren caputxins de la província de Castella cap al regne d'Arda, i caputxins de Bretanya cap a l'Alta Guinea. Missioners jesuïtes cap a Mozambique, Sena i Tete. Dominicans i agustinians.

[2632]

Lejarra, F. de *El P. Lerchundi y la Escuela de Medicina en Tánger* [Arch. Ibero-Amér. 33 (1930) 131-141].

El P. Lerchundi cregué que guanyaria la voluntat dels alarbs fundant una Escola de Medicina a Tánger, i l'autor enumera la part que hi posà el P. Lerchundi des de 1886 i la vida efímera que tingué, segons cartes i documentació inèdita.

[Rius 2633]

Universitats, col·legis

Huarte y Echenique, A. *Los colegios universitarios de Castilla en tiempos del cardenal Mendoza* [Boletín r. Academia, Toledo 11 (1929) 37-50] | ex: Rev. Hist. ecles. 26 (1930) 281*.

[2634]

Barrio, M. de *La colación de grados en las antiguas Universidades* [Azul 1 (1930) núm. 4, 92-111] | ex: Rev. Filol. Esp. 17 (1930) 21892.

[2635]

Herrera Oria, E. *Los primitivos colegios universitarios de Oxford* [Razón y Fe 90 (1930) 136-149].

Se exponen en línies generals els orígens de los primers col·legis de Oxford, que fueron en el siglo XIII el University, el Balliol y el Merton. A continuació se describen ligerament las primeras casas de estudiantes, se mencionan las fundaciones del obispo de Winchester, William de Wykeham, y en especial el colegio universitario llamado después New College, cuya constitución se compara con la de los colegios modernos.

[Quera 2636]

Herrera Oria, E. *El colegio universitario de Cristo, en Cambridge* [Razón y Fe 91 (1930) 521-537].

Fundación del colegio de Cristo. Importancia y atribuciones del rector del colegio. Sistema para elegir el rector. Los decanos. El senescal y el prefecto de la caja. Elección del estado mayor del colegio, o sea de los doce *fellows* o socios. Piedad y estudios. Los estudiantes menores. Alumnos pensionados. El visitador del colegio. Síntesis de las orientaciones del colegio de Cristo.

[Quera 2637]

Bazaco, E. *Historia del Real Colegio de S. Juan de Letrán* [Unitas 8 (1929-1930) 265-270, 340-345, 405-413; 9 (1930) 15-19, 60-69, 129-140, 218-238].

Història documentada del més antic col·legi de Manila. Joan Guerrero fundà a casa seva, l'any 1620, una institució per a ensenyar els nens que Felip IV, en 1623, rebia sota el seu patronat i en 1632 Fra Didac de Santa Maria en fundava una altra similar que protegien els dominics, reunint-se totes dues l'any 1640 sota la direcció d'aquests religiosos. En 1641 es construeix el pri-

mer edifici i en 1668 un altre de nou.
[Rius 2638]

Guía histórico-descriptiva de la Universidad de Cervera. Lérida, Imp. Católica 1929, 76 p.

Guia amb notícies preses de les que deixà el P. Frederic Vila, més aviat de caràcter turístic | ex: Par. Cristiana II (1930) 438. [2639]

Ibarra, E. *La política universitaria del Emperador Carlos V en España* [Atenas, Madrid 2 (1931) 182].

Resumen de una conferencia dada el 26-VI-30 en el Centro de intercambio int. germ.-esp. de Madrid. [2640]

Valle Zamudio, M. del *Apuntes históricos del Seminario de Málaga* (Discurso inaugural del curso académico de 1927 a 1928). Málaga, Esc. Salesiana de Arte Tip. 1928.

Historial de este seminario erigido en 1597 por cédula de Felipe II | ex: Rel. y Cultura 10 (1930) 133-135. [2641]

Revest Corso, L. *La enseñanza en Castellón de 1374 a 1400* [Bol. Soc. Cast. Cultura 9 (1930) 161-190].

Aportación a la historia de la enseñanza en Castellón durante la Edad Media a comenzar por el documento más antiguo de 1374 hasta el 1401. La intervención del Consejo, materia de la enseñanza y método, los alumnos, los maestros. Notas biográficas de algunos de éstos: Arnau de Peralta (1374-1417), Domingo Rodrigo (1379-1400), Juan Ferrándiz, Pedro Ortíz, Ot de Llach y Pedro Fuster. [2642]

Vària

Rullan, J. *Noècies para servir a la historia eclesiàstica de Mallorca* (continuació segle XVII) [Boll. Soc. arq. Luliana 23 (1930) 6-8 i ns. ss.]. [2643]

Mugartegui, J. J. de *La Colegiata de Santa Maria de Cenarruza. Monografia històrica*. Bilbao, Imp. Prov. Vizcaya 1930, fol. 189 p. con láms. | ex: Rev. Filo. Esp. 17 (1930) 21926. [2644]

Guiu, J. *La parròquia de la Puríssima Concepció*. Monografia. Sabadell. Bibl. Sabadellenca, vol. 21, 1930, 8.º, 220 p.

Notes històriques d'aquesta parròquia moderna, creada en 1868. [2645]

Font i Gratacós, Ll. *L'ermita de Sant Elm de Sant Felin de Guixols* (Notes històriques). Barcelona 1929.

L'actual ermita és de començaments del segle XVIII. Notícies des del segle XV | ex: Est. univ. Catalans 14 (1929) 382-383. [2646]

Roselló Villalonga, J. *Historia de la catedral de Menorca*. Ciudadela, 12.º, 156 p. con fototipias | ex: Sal Terrae 19 (1930) 92-93. [2647]

Salarrullana, J. *Estudios históricos sobre la ciudad de Fraga* [Universidad 7 (1930) 37-58].

Notas históricas de caràcter eclesiàstico: Templos parroquiales de San Miguel y San Pablo. El Priorato de Fraga (1323). Bulas de San Pío V y Benedicto XI. Antiguas Ordenaciones por que se regia aquella comunidad (1554). [2648]

March, J. M. *La confraria dels correus a Catalunya* [An. sac. Tarrac. 6 (1930) 107-126].

Transcripció de les constitucions o estatuts de la confraria esmentada tal com es troba en una confirmació feta per l'emperador Carles V en 1519. La còpia es troba a l'Arxiu del Palau, a Barcelona. Documentada introducció històrica sobre l'origen i organització d'aquesta confraria. [2649]

Sanxo, P. A. *Confraria de la Sacratíssima Verge, parròquia de Valdemossa* (1483) [Boll. Soc. arq. Luliana 23 (1930) 246-247].

Document de fundació i aprovació de la confraria en 1483. [2650]

Bori, P. *Apuntes para la historia de Fontilles*. Valencia, Tip. Moderna.

Notes sobre el sanatori fundat pel P. Ferri | ex: *Juventus* 9 (1930) 363. [2651

Arboleya Martínez, M. *Otra Masonería. El integrismo contra la Compañía de Jesús*. Comp. Ibero-Americana de Publ. S. A. Mundo Latino.

La lluita de l'integrisme contra les adaptacions dels catòlics a les democràcies modernes | ex: *Par. Cristiana* 12 (1930) 530-531. [2652

Arboleya y Martínez, M. *La Iglesia y el Siglo. Scplo de Tolerancia*. Madrid, Mundo Latino.

Com a continuació de la tesi exposada en el volum anterior fa aquí notar el canvi notat a França seguint les directives de Lleó XIII i que ja comença a donar molt de fruit | ex: *Par. Cristiana* 12 (1930) 531-532. [2653

Ivon l'Escop *La llengua de l'Església*. Barcelona, Llib. Catalònia 1930, 416 p.

Origen de la llengua en general, la de l'Església a través dels temps i especialment la llengua catalana en ses relacions amb l'Església | ex: *Par. Cristiana* 12 (1930) 526-527. [2654

Un conflicto entre el ayuntamiento de Mahón y don Vicente de Lafuente [Rev. Menorca 25 (1930) 87-95.

Lafuente en el t. 3 y p 493-94 de su *Historia eclesiástica* insertó una noticia sobre el arzobispo de Santiago confinado en Menorca en 1835 quién había, según ella, sido insultado por demagogos de Mahón. El regidor de la ciudad protestó de esta afirmación y se cruzaron varias cartas entre él, Lafuente y el ministerio. Lafuente había tomado la noticia del *Boletín del Clero Español* (1849) p. 35 y 62. [2655

Castro, A. *Cervantes y la Inquisición* [Modern Philology 27 (1930) mayo].

En el índice expurgatorio del cardenal Zapata (Sevilla 1632) se dice que

se borre del *Quijote* la frase: "Las obras de caridad que se hazen tibia y floxamente ni tienen mérito ni valen nada". La razón de esta supresión ordenada por la Inquisición debe buscarse en el ambiente de la Contrareforma y en las exageraciones de algunas escuelas místicas como "los iluminados". Otra alusión a la Inquisición en una referencia de Cervantes al *Orlando furioso* del Ariosto. [2656

Herculano, A. *History of the origin and establishment of the Inquisition in Portugal*. California, Stanford Univ. Press 1926.

Traducció anglesa de J. C. Branner. Història de la Inquisició a Portugal, bon xic sectèria i poc imparcial, si bé fundada en documents | ex: *English hist. Rev.* 42 (1927) 284-85. [2657

Beltrán de Heredia, V. *Estudios Teresianos. El licenciado Juan Calvo de Padilla y su proceso inquisitorial* [Ciencia Tomista 42 (1930) 169-198].

Notas biográficas de esta interesante figura apenas registrada en la historia, sacadas de los papeles de la Inquisición (A. H. N.). Nació en 1520-22 en Revilla Vallejera. Estudió tres años en Barcelona con el maestro Roca; fué a Indias en 1539 con Alonso de Fuenmayor donde fué ordenado, pasó a Roma y después a Portugal con el rey D Juan hasta 1557; diez años otra vez en Barcelona, tratando especialmente de la reforma de religiosos y lo mismo hizo después en Madrid y Sevilla. Esto le valió un proceso. Relaciones con personajes importantes de su tiempo. Para reformador le faltaron cualidades fundamentales. B. de H. cree que valdría la pena de ampliar este estudio acudiendo a otros archivos (Barcelona, Vaticano, de Indias, Burgos, Portugal). [2658

Entrambasaguas, J. de *Varios datos referentes al inquisidor Juan Adam de*

la Parra [Bol. r. Acad. Esp. 17 (1930) 113-131, 211-225, 539-570, 705-720].

Biografía y bibliografía de este ingenio nacido en 1596 (Soto en Cameros). Apéndice con 36 documentos. Muerto en 1644. [2659]

Sanabre, J. *Los sínodos diocesanos en Barcelona* [Reseña ecles. 22 (1930) 5-17, 191-202].

Continuació (Cfr. n. 1670) de les notes històriques sobre els sínodes fins l'any 1617. Continuarà.

[2660]

Vila i Sala, A. *Biografía de Roque Garcia de la Encina, rector que fou de Balsareny (1775-1807)*. 57 p. i 10 gravats | ex: Butll. Centr. exc. Bages 26 (1930) 135-36. [2661]

ARQUEOLOGIA, ART

Obres generals, arquitectura

Ràfols, J. F. *Die Kunstwissenschaft Spaniens in Jahre 1925* [Kunstw. Jahrbuch d. Görresges. 1 (1928) 142-150].

Passa revista dels principals treballs publicats a Espanya en 1925, especialment a Barcelona i Madrid, sobre art antic i modern, i després dóna algunes notes sobre obres d'art i artistes contemporanis. [2662]

Libro de Oro Ibero-Americano. Catálogo oficial y monumental de la Exposición de Sevilla, tomo 1. Santander 1930, XI-800 págs. ilustradas con profusión de grabados, XVII láms. en color, fol. | ex: Rev. Filol. Esp. 17 (1930) 21921. [2663]

Richert, G. *El arte español en la Exposición Ibero-Americana de Sevilla* [Inv. y Progr. 4 (1930) 63-64, 1 grab.].

Brevísimas notas sobre pinturas religiosas y otros objetos expuestos en Sevilla. [2664]

Post, Ch. R. *A history of spanish Painting*. Cambridge, Harward Univ. Press 1930, tres vols. 298, 466, 356 p., 368 figures intercalades en el text.

Divideix la matèria en aquests períodes: pre-romànic, romànic, franco-gòtic i italo-gòtic. Capítol preliminar so-

bre els caràcters de la pintura hispànica medieval. Bibliografia, índex d'artistes i de llocs. [2665]

Orduña Viguera, E. *Arte español. La talla ornamental en madera. Estudio histórico descriptivo*. Madrid-Barcelona, Comp. Ibero-Amer, de Publicaciones 1930, LVI-360 págs., 157 láminas.

En la introducción, índice de láminas y figuras, y otro muy nutrido de tallistas por orden cronológico y alfabético. Breve capítulo (p. 13-33) dedicado a las obras anteriores al siglo xv y largos capítulos sobre los siglos posteriores. La mayor parte de las obras son de carácter religioso. Rica ilustración. [2666]

Pérez y Pando, J. *Iconografía mariana española*. Vergara, Ed. de "El Santísimo Rosario" 1930, 234 p.

Estudio y reproducción de 206 imágenes, ordenadas cronológicamente, desde el siglo x al xx. Predominan las de Asturias y Burgos. En España no existen estatuas de la Virgen anteriores al siglo x | ex: Ciencia Tomista 42 (1930) 419-420. [2667]

Street, G. E. *La arquitectura gótica en España*, trad. de R. Laredo. Santander 1926, 576 págs., 107 grabados y 25 láms. | ex: Bib. Bleiblat (1930) 2906. [2668]

Filangieri di Candida, R. *Architettura e scultura catalana in Campania nel secolo xv* [Bol. Soc. Cast. Cultura 9 (1930) 121-136].

Obres de l'arquitecte català Guillem Sagrera i els seus successors: el Castel Nuovo i alguns edificis de Campània.

[2669]

Santos, R. dos Portugal. *A arquitetura em Portugal*. Lisboa, Imp. Nacional 1929, 41 p.

Síntesis històrica | ex: Brotèria 10 (1930) 130.

[2670]

García y Bellido, A. *Estudios del barroco español. Avances para una monografía de los Churriguera* [Arch. Esp. Arte Arq. 6 (1930) 135-188, xxxii láminas].

II. Nuevas aportaciones (Cfr. n. 1848) Documentos y 32 láminas fuera de texto.

[2671]

Barreira, J. *Portugal. A Escultura* Lisboa, Imp. Nacional 1929, 50 p.

Resum històric de l'escultura portuguesa des de les icones romàniques fins a la de Teixeira Lopes | ex: Brotèria 10 (1930) 130.

[2672]

Zarco, J. *Unas cuantas notas relativas a maestros de arte en España* [Rel. y Cultura 9 (1930) 65-83].

De les informacions sobre la pàtria i vida dels jerònims que professaren a l'Escorial i dels estudiants d'humanitats en el seminari que allí fundà Felip II n'ha tret l'autor la llista d'artistes, que publica dividida per professions i dintre aquestes professions ordenada alfabèticament. Fusters, brodadors, tapisers, organers, arquitectes, escultors, entalladors, platers, pintors, etc.

[Rius 2673]

Romà

Whishaw, E. M. *Atlantis in Andalusia. A Study of Folk Memory*, 284 p. Es manifesta una civilització avan-

çada a Espanya almenys deu segles abans de Jesucrist. Whishaw creu que fou implantada per colònies d'Atlantis. Altres teories sobre les races primitives. El matriarcat a Líbia i a Andalusia | ex: Times lit. Suppl. 39 (1930) 70.

[2674]

Jornet, M. *Arqueología de Bélgica* [An. Centro Cult. Valenciana 3 (1930) 202-204].

Índice de las estaciones arqueológicas acompañado de un mapa. Las hay de todas las épocas.

[2675]

Morán, C. *La colección prehistórica del Colegio Alfonso XII de El Escorial* [Rel. y Cultura 9 (1930) 415-431].

Resum de les fases de la primitiva vida de la humanitat, descrivint la successió de climes, atuells i armes que tenia l'home, amb la descripció — acompanyada de tres làmines — dels objectes neolítics que es troben en el real monestir.

[Rius 2676]

Grosse, R. *Deutsche Altertumsforschung in Spanien* [Jahresb. Kaiser-Wilhelm Oberrealschule in Suhl, Wiss. Beilage 1928-29, 62 p.] | ex: Halbjahrsverzeichnis I (1929) 222.

[2677]

Berjón Vázquez Real, A. *Theologia Archeologica sive Catholicum Dogma ex antiquis, Catacumarum praecipue, monumentis vindicatum. Tractatus praeliminaris. De Protoevangelio*. cxxiii tabulis in textu illustratus. Matriti, Typ. "Alpha" 1929, 203, 4.º | ex: Ciencia Tomista 41 (1930) 132-133.

[2678]

Junyent, E. *La basílica superior del títol de Sant Clement a Roma i les seves reformes successives* [An. sac. Tarac. 6 (1930) 251-294, 22 figs.].

Estudi històric de la basílica construïda al segle XII i de les reformes i restauracions posteriors.

[2679]

Trilla, J. *Muñeca de marfil hallada en los terrenos de la fábrica de tabacos*

de Tarragona [Arch. Esp. Arte Arq. 6 (1930) 71].

Notas cortas sobre la muñeca hallada en Tarragona. Una lám. con dos figs. [2680]

M. M. *Documento relativo a la lápida romana L. Pompeio Reburro que se conserva en La Rúa de Valdeorras* [Bol. Com. prov. Monumentos Orense 9 (1930) 18-19]. [2681]

Beltrán Vilagrassa, P. *Lápidas romanas recientemente descubiertas en Tarragona* [Butll. arqueològic 3 (1927) 316-317].

Publicadas también por Serra i Vilaró (Cfr. n. 1808). [2682]

Espérandieu, E. *Note sur une inscription chrétienne de Narbonne* [Comptes Rendus Acad. Insc. (1928) 191-195].

Es una inscripció, segurament de l'any 455, gravada en el dintell de la porta de l'església de Narbona dedicada a Sant Feliu de Girona, construïda en temps del bisbe Rusticus. [2683]

Bouza Brey, F. *Un pretendido epígrafe romano existente en Villagarcía* [Bol. r. Acad. Gallega 19 (1930) 143-144, un gravat].

Es un texto adulterado del *Levítico* y fué grabado en el siglo XVI. [2684]

Frischauer, A. S. *Altspanische Kirchenbau*. Berlín-Leipzig, Walter de Gruyter 1930, 100 p., amb 115 gravats i 9 làmines (Studien zur Spätantike Kunstgeschichte, 3).

Estudia la construcció dels monuments cristians hispànics del primer milenari, especialment els visigòtics en les seves diferents formes: a tres naus, a una nau, en forma de creu o d'estrella i mixtes, sempre amb abundosa il·lustració. Quant a l'origen d'aquesta arquitectura creu que les teories com la de Lampérez, origen bizanti; la de Gómez Moreno àrab; la de Dieulafoy, oriental, i d'altres, només expliquen par-

cialment alguns punts. En el seu conjunt la construcció d'esglésies d'aquest temps entra en el quadro de l'antiguitat clàssica dels darrers temps; però especialment els elements decoratius reben altres diverses influències; així els ornaments geomètrics i bandes ornamentals estan emparentats amb elements prehistòrics dels habitants primitius d'Espanya, dels íbers i celtas i també dels germànics. [2685]

Àrab

Lambert, E. *Les voûtes nervées hispano-musulmanes du XIe siècle et leur influence possible sur l'art chrétien* [Hespéris 8 (1928) 147-175 et 10 figs.] | ex: Rev. Hist. écles. 26 (1930) 73*. [2686]

González Simancas, M. *Las sinagogas de Toledo y el Baño litúrgico judío* (Publicaciones de arte español, tomo 1). Madrid, Tip. Regina 1929, 8.º, 44 p.

Notas histórico-artísticas acompañadas de abundante ilustración gráfica sobre las sinagogas de Santa María la Blanca y la del palacio de Samuel Leví (El Tránsito) y sobre unas construcciones con bóvedas que sirvieron para el baño litúrgico. [2687]

Terrasse, H. *La grande Mosquée Almohade de Seville*. Paris, P. Genthner 1930 | ex: Cienc. Tomista 42 (1930) 427. [2688]

Hernández, F. *Un aspecto de la influencia del arte califal en Cataluña* (Basas y capiteles del siglo XI) [Arch. Esp. Arte Arq. 6 (1930) 21-50].

Estudio de los capitales y basas de la basilica de Ripoll, comparándolos con los de Córdoba. Estas basas y capiteles relacionan entre sí el arte del siglo XI de Cornellà, de Ripoll y de Roda y, a su vez, el de estas tres localidades con las cosas del Andalus. Estas relaciones tienen corroboración precisa en los textos históricos. 15 figs. en el texto y 25 en ocho láminas. [2689]

Iniguez, F. *Arquitectura mudéjar aragonesa. Iglesia parroquial de Santa Tecla, de Cervera de la Cañada* (Zaragoza) [Arch. Esp. Arte y Arq. 6 (1930) 57-64].

Sobre una antigua iglesia mudéjar de la cual quedan restos de ornamentación se hizo en 1426 otra gótica por el arquitecto Mahoma Ramí, 4 grabados.

[2690]

Bevan, B. *Early Mudéjar Woodwork* [Burlington Mag. 57 (1930) 271-278].

Notes sobre treballs a la fusta dels mudèixars i detalladament sobre una caixa-arxiu del s. XIII conservada a la catedral de León i unes portes de la mateixa catedral; dues làmines amb gravats d'aquests objectes.

[2691]

Sarre, Fr. *A fourteenth-century Spanish Synagogue carpet* [Burlington Mag. 56 (1930) 89-90].

Estora conservada en el Museu de Berlín: és d'una sinagoga hispànica dels s. XIII-XIV. Comparació dels motius decoratius amb els de capitells de Còrdova i Saragossa, i amb estucs de la *Casa de la Mesa* de Toledo. El tema decoratiu deu buscar-se en l'*Parca de la llei*. Làmina amb 5 figures.

[2692]

Romànic

Puig i Cadafalch, J. *La geografia i els orígens del primer art romànic*. Barcelona 1930, XVI-604 p. (Institut d'Estudis Catalans, secció hist.-arqueol. Memòries, vol 3).

Estudi de conjunt de la teoria ja exposada en diversos articles anteriors de l'autor sobre el primer art romànic, il·lustrat amb 4 cartes geogràfiques fora de text i 701 figures en el text. Els elements generadors de l'estil: tradició d'un art anterior en el país, el fons romà, influències de Ravenna i Bizanci, lleis que regeixen l'evolució de les formes, iniciativa personal dels arquitectes. Els períodes d'aparició dels monuments en les diverses formes poden així re-

sumir-se: a) Basíliques lises a l'exterior. — b) anys 814-817 basíliques ornades de grans arcades (Lombardia, Suïssa, Rin). — c) segle IX, basíliques simples ornades d'arcuacions besones (volta de canó a Catalunya en 949, cobertes amb fusteria a Lombardia, Suïssa, Provença i Catalunya). — d) any 830, basíliques simples ornades de fornàculs als absis (Lomb., Suïssa, Catalunya); aparició d'arcs torals a Catalunya, 1006. — e) anys 1015-1023, basíliques ornades en les naus i en els absis i voltes per arista a Lombardia en 1930; cúpula a Catalunya i a Itàlia en 1930-140. — f) any 1070, aparició del segon romànic.

[2693]

Puig i Cadafalch, J. *La Géographie générale et la Chronologie du premier art roman* [Comptes-rendus Acad. Insc. et Belles-Lettres (1928) 73].

Límits geogràfics de l'anomenat primer art romànic i caràcter de les institucions en els diversos països. Catalunya i part d'Aragó, Languedoc, França central fins als Vosgos, Nord d'Itàlia i fins a Pescara i Terracina; Dalmàcia; Istria; Veneto, part del Tirol i Suïssa i altres petites zones isolades. Algunes il·lustracions.

[2694]

Valery Radot, J. *Le premier art roman de l'Occident méditerranéen à propos d'un livre récent*.

Crítica de algunas ideas del libro de Puig y Cadafalch *Le premier art roman*. No accepta el origen bizantino de la cúpula sobre trompas, ni la aplicació rigurosa de la cronologia de las iglesias catalanas o las francesas | ex: Arch. Esp. Arte Arq. 6 (1930) 92-93].

[2695]

Puig i Cadafalch, J. *Un détail de construction orientale dans le premier art roman* [Byz. Z. 30 (1930) 540-547].

Sobre l'origen oriental (armeni) de la disposició constructiva dels maons o petits carreus en els arcs ornamentals ro-

mànics que tant abunden a Catalunya. [2696]

Puig i Cadafalch, J. *El tipus de l'església coberta amb fusta, a Catalunya, al nord d'Itàlia i a la França mediterrània en els segles X i XI. Estudi de sos orígens* [Festgabe Finke 1925, 52-61].

El període originari d'aquesta arquitectura (del primer art romànic) es desenrotlla en les basíliques cristianes la característica de la qual és llur coberta de fusteria. Sobre d'elles actua l'afany de cobrir-les amb volta. Extensió d'aquest tipus i notes sobre els monuments de Catalunya i nord d'Itàlia.

[2697]

Martínez, J. *La Iglesia y el Convento de San Pedro de las Dueñas* [Rev. Clero Leonés 5 (1930) 19-21].

Descripció arquitectònica d'aquest monestir que l'autor diu fundat de l'any 973 al 976. [Pla 2698]

Martínez Santa-Olalla, J. *La iglesia Románica de Moradillo de Sedano* [Arch. Esp. Arte Arq. 6 (1930) 267-276].

Iglesia de finals del s. XII con una importante portada, cuya iconografía es en gran parte un comentario al texto del Apocalipsis: *Vicit leo de tribu Juda*.

[2699]

Bouza Brey, F. *Epigrafes medioevae da eireja da Ourazo* [Bol. r. Acad. Gallega 19 (1930) 117-119, 3 grabados].

Tres inscripciones referentes a la consagración de la iglesia, en 1085. [2700]

Rodríguez, R. *En derredor de una escultura* [Rev. Clero Leonés 5 (1930) 711-715].

Escultura del siglo X en alto relieve, encontrada hace poco en León. Representa un canónigo que tuvo el oficio de tesorero. La estatua lleva capucha y dos llaves en la mano, lo cual dió motivo a que se creyera una figura de San Pedro. [2701]

Orueta, R. *Las esculturas del siglo XI en el claustro de Silos* [Arch. Esp. Arte Arq. 6 (1930) 223-240].

Presentación de tres nuevos capiteles encontrados en Silos en 1915. Consideraciones sobre el arte románico en España en relación con el de Francia. Ninguna obra ejecutada en piedra, ni en España ni en ningún país, alcanza la belleza de Silos, ni llega en su arte a tan exquisita perfección: Hay sí obras parecidas en marfil todas con influencias bizantinas. El autor encuentra una inspiración musulmana bastante clara en el claustro de Silos. El escultor pudo ser un esclavo musulmán o mejor un español criado en la corte del imperio musulmán que se derrumbaba a fines del s. XI. Doce láminas con 30 figuras.

[2702]

Knapp, F. *Die Bedeutung Spaniens und der Wallfahrten nach Santiago für das frühe Mittelalter der abendlandischen Kunst* [Neue Jahrbuch f. Wiss. u. Jugendb. 5 (1929) 543-557 amb 4 làmines].

Valoració de la influència que Espanya pogué exercir en l'art de l'alta edat mitja tenint en compte especialment la plàstica de Santiago de Compostela i també la pintura catalana. Santiago es convertí en la Jerusalem d'Occident, on acudien milers de pelegrins de tots estaments i naturalment també artistes. Al segle XI es creà allí una germandat de canvi, es construïren hospitals per als pelegrins, ponts en les rutes, capelles, Les catedrals de les principals rutes de França estan en íntima relació artística amb les d'Oviedo, Burgos, León, Sahagún. La de Santiago es comença en 1078; en 1168-88 el mestre Mateo acaba el famós pòrtic. Importància de l'obra d'aquest mestre. Relacions amb l'orient per mitjà dels àrabs. Hom es preguntarà si l'esperit del gòtic no nasqué a Santiago on hi bullia l'esperit religiós. Hom ha volgut buscar els

originals dels principals monuments hispànics a França. Una cosa és certa. l'umitat de la cultura artística de França i el Nord d'Espanya i que hi juga un paper important Santiago, especialment l'obra del mestre Mateo. [2703

Gaillard, G. *Notes sur la date des sculptures de Compostelle et de Leon* [Gaz. Beaux Arts (1929) 341-378 et 17 fig.].

Aportación al estudio de las relaciones entre el arte románico español y el del Mediodía de Francia. El pórtico de Santiago no fué levantado antes de 1120. Algunas esculturas serían del templo anterior incendiado en 1117.

[2704

Pinedo, R. de *El simbolismo en la escultura medieval española*. Bilbao, Espasa-Calpe 1930, 205 p.

Aplica las fórmulas melitonianas (Melitón de Sardes) a esculturas de Estibaliz y Silos, especialmente, y en número reducido a otras iglesias románicas | ex: Arch. Esp. Arte Arq. 6 (1930) 290.

[2705

Mendoza, F. de *El ornato arquitectónico de Estibaliz* [Rev. int. Est. Vascos 21 (1930) 29-60 + 23 figs.].

Santuario del 1200, más o menos. Su ornamentación animada y vegetal. Interesante iconografía. Su filiación artística. 8 láminas con 23 figuras. [2706

Cook, W. S. *Romanesque spanish mural painting (II) San Baudelio de Berlanga* [Art Bull. 12 (1930) 21-42].

Descripció de l'església erigida en honor de Sant Baudeliu, màrtir de Nimes, ja descrita per Gómez Moreno (*Iglesias mozárabes* p. 309-320). És del segle XI. Els frescos han passat al Museu de Boston. Exposició de la interessant iconografia d'aquests frescos; 7 làmines amb 21 figures. [2707

Richert, G. *Les fresques de Tahull* [Gaz. Beaux Arts 72 (1930) 65-79].

Descripció de les pintures murals de Tahull, ara al museu de Barcelona. Interpretació de les diverses escenes i inscripcions, amb 13 figures i 1 làmina fora de text. Un resum en anglès és donat a les pàgines 1-2 del suplement. [2708

Gudiol, J. *Els primitius*. Segona part: *La pintura sobre fusta* (La pintura medieval catalana, vol. II). Barcelona 1929, 582 pàgs.

Historial metòdic il·lustrat amb 228 figures de la pintura catalana primitiva (Cfr. n. 499). Estudia en aquest volum la pintura dels pallis (antiperdis i altres taules que cobrien els costats de la mesa de l'altar); cimboris; retaules. L'escultura i el moble pintat. El brodat i els teixits. Acaba amb dos capítols sobre els temes iconogràfics i els temes decoratius. Índex alfabètic molt detallat i índex de figures. [2709

Folch i Torres, J. *Imitation de l'orfèvrerie dans les devants d'autel et les retables catalans de l'époque romane* [Gaz. Beaux Arts 3 (1930) 248-256, 9 figs. i lám.].

Els primers assaigs de pintura sobre fusta de Catalunya a l'època romànica, tenen per principi la imitació de l'orfèbreria. La pintura posterior de totes les escoles fins al XIV i àdhuc en alguns casos fins al XV, conserva rastres d'aquest origen. L'evolució de la pintura bizantina concorda amb aquesta evolució. Però no cal pas cercar per l'origen de la pintura catalana un antecedent en la bizantina. La pintura catalana romànica vol imitar els esmalts de les escoles monàstiques del Rin, de la Meuse i de Limoges. Comparació i examen d'ambdues produccions. Il·lustració amb 9 figures i una làmina fora de text reproduint el reliquiari de la *Cámara Santa* d'Oviedo. [2710

Kuhn, L. *Romanesque mural painting of Catalonia*. Cambridge, Harvard

Univ. Press 1930, XVII-103 p i IX-LXIII lámnes.

Sobre les pintures murals romàniques de Catalunya l'autor es dol de les restauracions fetes, àdhuc a les de les esglésies de Terrassa ja que, almenys pel color, donen una nota falsa. Notes sobre el procediment tècnic d'aquelles pintures. Les influències són italianes i bizantines. Pelegrins italians que retornant de Santiago passaren per Montserrat i Ripoll. Poca influència o nulla de Santiago de Compostela | ex: Times Lit. Supp. 30 (1931) 23. [2711

Ciutats, monuments

Desvizes du Desert, G. *Barcelone et les grandes sanctuaires catalans* París. Laurens 1930, 176 p. (Les villes d'art célestres).

La descripció de les esglésies i santuaris catalans forma la major part de l'obra, especialment Montserrat i Manresa | Rev. des Lectures 19 (1931) 106-107. [2712

Conde de Cedillo *Hoyuelos* [Bol. Soc. Esp. Exc. 38 (1930) 1-18].

Descripció del palacio e iglesia parroquial (primer període romànic, retables, cruz parroquial), ermitas, etc. [2713

Weingartner, J. *Spanische Kathedra-len* [Hochland 25 (1927-28,1) 481-502].

Notes històriques i impressions de viatge sobre les catedrals hispàniques especialment sobre les de Santiago i Burgos [2714

Covarsi, A. *Extremadura artística. — Las pinturas murales de Talavera la Real. — Impresiones de un viaje por la "Siberia extremeña". — Orellana la Vieja, Navalvillar y Casas de Don Pedro. — El gran retablo parroquial de Casas de Don Pedro* [Rev. Centro Est. Extremeños 4 (1930) 1-16; 219-232; 277-290, lámns.] [2715

Floriano, A. C. *Guía histórico-artística de Cáceres*. Cáceres, García Floriano 1929, 8.º, 142 p. XI lámns. | ex: Rev. Filol. Esp. 17 (1930) 219-23. [2716

Conde de Polentinos *Ezcaray y su iglesia* [Bol. Soc. Esp. Exc. 38 (1930) 217-227].

Notables puertas talladas del s. XVI, retables. [2717

Conde de Cedillo *Martín Muñoz de las Posadas (Segovia)* [Bol. Soc. Esp. Exc. 38 (1930) 229-251].

Notas artísticas sobre la villa, iglesia, retables, etc. Un Greco desconocido, que representa la Crucifixión, de la cual se da por primera vez la fotografía. En ella hay el retrato del Cura Núñez. [2718

Ferrà, M. *Palma de Mallorca*, de la col·lecció "Catalunya Artística", amb 64 lámnes i pòrtic.

Descripció artística de la ciutat de Mallorca i de la Catedral | ex: Par. Cristiana 12 (1930) 55. [2719

Bassegoda y Amigó, B. *La Catedral de Barcelona* ("El Arte en España", tom. 28). Barcelona, Hijos de J. Thomas 1930, 16.º, 28 p. 48 gravats | ex: Rev. Filol. Esp. 17 (1930) 219-25 [2720

F. B. *Els claustres de Santa Anna* [Vida Cristiana 18 (1930) 53-59].

Servint-se de documents inèdits dona dades precises de la construcció del claustre actual, començat a principis del segle XVI. [Pla 2721

Sacs, J. *La Seu vella de Lleida* [D'ací d'allà 19 (1930) 334-335].

Notes il·lustrades sobre el monument i les descobertes de la catedral lleidatana. [2722

Gallego Armesto, H. *La iglesia de Sobrado de Trives* [Bol. Com. prov. Monumentos Orense 9 (1930) 59-64].

La cita documental más antigua es de 1287. La iglesia antigua es, en buena parte, románica. [2723]

Santos Olivera, B. *Guía ilustrada de la Catedral de Sevilla* Madrid, Talleres "Voluntad" 1930, 12.º, 152 p.

Hay dos apéndices sobre "el baile de los Seises" | ex: Sal Terrae 19 (1930) 566-567. [2724]

Pemán, C. *Sobre la capilla de la Quinta Angustia, de Sevilla* [Arch. Esp. Arte Arq. 6 (1930) 205-206].

Contestando a la pregunta que se hacía Gutiérrez Moreno sobre la época de las cúpulas de esta capilla dice que los escudos en ellas pintados han de ser de pocas décadas después del 1390. [2725]

García Villada, Z. *Restauración del Monasterio de Santo Toribio de Liébana* [Rev. Clero Leonés 5 (1930) 493-496].

Reproduceix aquest article publicat ja a "El Debate" sobre l'oportunitat de la començada restauració del monestir de "Santo Toribio de Liébana".

[Pla 2726]

Luengo, J. M. *Monumentos Militares Leoneses: El Castillo de Ponferrada*. León 1929 | ex: Bol. Com. prov. Monumentos Orense 9 (1930) 22-23.

[2727]

Conde de Cedillo *Santa María la Real de Nieva* [Bol. Soc. Esp. Exc. 38 (1930) 73-107; 153-188].

Historial del Santuario (s. XIV) y descripción de la iglesia y de sus dependencias, del claustro y del monasterio en su estado actual. Procesiones, cofradías y fiestas. Otros monumentos. Hijos ilustrados. 4 láminas [2728]

Menéndez, J. F. *El lugar donde fué confinado Alfonso III el Magno* [Bol. r. Acad. Hist. 96 (1930) 102-106].

En Puelles (Asturias) se han descubierto, al construir una carretera, unos hipocaustos quizá romanos. Esta construcción quizá podrá servir para datar mejor la basílica de San Salvador de Val-de-Dios que se halla muy cerca. Cuatro láminas con el plano y detalles del edificio. [2729]

Escultura, pintura (des del segle XIII)

Heilmeyer, A. *La escultura moderna y contemporánea*. Barcelona-Buenos Aires, Colección Labor, S. A. 1928, 8.º, 288 p. y numerosas ilustraciones | ex: Arch. Ibero-Amer. 33 (1930) 311. [2730]

Castillo, A. del *Hallazgos arqueológicos en el antiguo palacio de los Andrades, en Puente deume* [Bol. r. Acad. Gallega 19 (1930) 136].

Capiteles pertenecientes a dicho palacio construido en el siglo XIV. [2731]

Igual, A. *Un artista i una obra* [Cult. Valenciana 5 (1930) 91-96, un gravat].

Nota referent a la imatge del *Santíssim Crist del Privilegi*, existent a la capella dels Reis del convent de Sant Domènec, i al seu autor l'escultor mallorquí Nicolau Giner. [Pla 2732]

Castillo, A. del *El Santo Cristo de Villanueva de los Infantes* [Bol. Com. prov. Monumentos Orense 9 (1930) 1-6].

Descripció d'aquest Sant Crist, provinent del monestir fundat a mitjans del segle X. [Pla 2733]

Carreres Zacarés. *S. Cruces terminales de la ciudad de Valencia*. Valencia 1929, Tip. Moderna (tirada aparte del archivo de Arte valenciano), 4.º, ant.-port., 47 p.

Estudio desde el punto de vista artístico e histórico de todas las cruces de término que han existido o existen en Valencia | ex: An. Centr. Cult. Valenciana 3 (1930) 79. [2734]

Tarré, J. *Els escuts del Toisó d'Or a la Seu de Barcelona* [Vida Cristiana 17 (1930) 155-165].

Origen de l'orde de cavalleria del Toisó d'Or, llista dels capítols celebrats, història especial del de Barcelona celebrat del 2 al 8 de març de 1519, plafons del chor amb les inscripcions i algunes anotacions. [Pla 2735]

Navarro, J. G. *La escultura en el Ecuador Siglos XVI al XVIII*. Madrid 1929.

Historia de la escultura en aquellos païses no sólo de imágenes religiosas, sino también de retablos, púlpitos, techos y artesonados y otros detalles de ornamentación | ex: Bol. Soc. Esp. Exc 38 (1930) 149-151. [2736]

Agapito y Revilla, J. *De Pedro de Mena y Medrano* [Bol. Museo prov. Bellas Artes Valladolid (1929) 56-57].

Nota sobre las influencias que sobre Mena pudo ejercer el vallisoletano Gregorio Fernández. [2737]

Agapito y Revilla, J. *Obras de Pedro de la Cuadra* (del museo de Valladolid) [Bol. Mus. prov. Bellas Artes (1929) 39-47].

Obras de este escultor de principios del siglo XVII. [2738]

Vázquez de Porga, L. *La puerta del reloj en la catedral de Toledo* [Bol. Soc. Esp. Exc. 37 (1929) 241-265].

Historia del portal y descripción de las 24 escenas del tímpano, de la vida de Jesús y de la Virgen, y de los más numerosos relieves de la bóveda de entrada. Estudio de la iconografía. Dos láminas. [2739]

Agapito y Revilla, J. *Los grupos de "La Piedad" de Gregorio Fernández* [Bol. Museo prov. Bellas Artes Valladolid (1930) 97 ss.].

Un grupo del Museo y otro de la parroquia San Martín. Fotografías de los

conjuntos y detalles en nueve láminas. [2740]

Domínguez Fontela, J. *Sepulcro del bachiller Alfonso de Padrón, en la catedral de Orense* [Bol. Com. prov. Monumentos Orense 9 (1930) 32-37].

Història i descripció — amb un gravat — d'aquest sepulcre, del 1460. [Pla 2741]

Duran i Sanpere, A. *El portal renacentista de l'antiga església de Sant Miquel, de Barcelona* [Vida Cristiana 17 (1930) 306-311].

Fonamentant-se en un document, de poc ingressat a l'Arxiu Històric de la Ciutat, esclareix algun punt referent a l'antiga església de Sant Miquel, avui desapareguda. [Pla 2742]

Duran i Sanpere, J. *L'escultor Damia Forment i l'altar major de Sant Just, de Barcelona* [Vida Cristiana 17 (1930) 215-224].

Estudia la participació del mestre Forment en la construcció de l'esmentat retaule, copiant dos contractes, de 1531 i 1532. [Pla 2473]

Gómez-Moreno, M. *Obras de Miguel Angel en España* [Arch. Esp. Arte Arq. 6 (1930) 189-198].

Estatua en marmol que representa San Juan Bautista, existente en la capilla de San Salvador de Ubeda. Un crucifijo, que sirvió de modelo a varios otros en bronce, y un David, obras de Miguel Angel. Cuatro láminas. [2744]

Kleinschmidt, B. *San Francesco und das Purgatorium* [Spanische Forschungen 2 (1930) 398-402].

Relleu del cementiri de Jerez de la Frontera, esculturat en 1694 per Pietro A. de Pietri. [2745]

López, J. M. *Arte y unción místico* [Arch. Agust. 33 (1930) 313-316].

Descripció del gran retaule de l'església dels agustins de València de Don

Juan (León), atribuït a l'escola de Ber-
ruguete. [Rius 2746]

Sánchez de Rivera *Un manuscrito in-
teressante* [Arte Esp. 10 (1929)].

Se transcribe parte de una relación
de la carga preciosa que dos bajeles in-
gleses hicieron en Nápoles con destino
a España en 1686 (de un ms. de El Es-
corial). Se da noticia en el original de
unos 500 cuadros. El autor identifica
algunos de ellos, hoy conservados.

[2747]

Agapito y Revilla, J. *La pintura en
Valladolid* [Bol. Museo prov. Belas
Artes, Valladolid (1929-30)].

Se publica como anexo del boletín.
Continúa.

[2748]

Angulo, D. *La pintura en Burgos a
principios del siglo XVI* [Arch. Esp.
Arte Arq. 6 (1930) 75-77].

Una tabla del *Prendimiento de Jesús*,
de Burgos, está inspirada en una es-
tampa de Schongauer. Notas sobre otras
pinturas de la escuela burgalesa. [2749]

Angulo Íñiguez *Maestro castellano de
la catedral de Barcelona* [Arch. Esp.
Arte Arq. 6 (1930) 284-285].

Tabla *Desposorios de la Virgen* de la
sala capitular de la catedral de Barce-
lona que está en íntima relación con la
Presentación de la Virgen del museo de
Budapest (r. 296 c).

[2750]

Sacs, J. *Un nou retaule català del
quatrecentis* [D'ací d'allà 19 (1930) 300-
303].

Retaule que es troba en una capella
de la catedral d'Anvers i és d'autor ca-
talà, de Lluís Borrassà, segons Sacs.

[2751]

Saralegui, L. de *La Virgen de la Le-
che. Subsidia iconográfica*. Valencia
1928.

Tablas valencianas con este tema de
los siglos XIV-XVI | ex: Bol. Soc. Esp.
Exc. 38 (1930) 149.

[2752]

Folch i Torres, J. *Dues taules de la
collecció Soler i March* [Gasetta Arts 3
(1930) 6-8].

Aquestes taules, que serien les late-
rals d'un tríptic d'altar, pertanyen pro-
bablement a la primera meitat del se-
gle XII. Representen un sant rei i una
santa; ambdós tenen la testa en relleu
i són una mostra més d'aquelles tèc-
niques de l'escultura en estuc i en talla
i la pintura damunt taula, que es prac-
ticaven a Catalunya per imitar les obres
d'orfebreria.

[2753]

Álvarez Cabanas, A. *El descendi-
miento de la Cruz. Tabla de Roger van
der Weyden* [Rel. y Cultura II (1930)
78-98; 206-224].

Teologia popular del tema, manera de
disposar els grups, tècnica i colors, del
Descendiment a través de l'art i de la
crítica i història del quadre. [Rius 2754]

Cavestany, J. *El retrato de Fray
Alonso de San Vitores, pintado por
Fray Juan Andrés Ricci* [Bol. Soc.
Esp. Exc. 38 (1930) 267-273].

Notas biográficas sobre San Alonso,
abad benedictino, y sobre el fraile pin-
tor. La pintura, de San Juan de Bur-
gos, de gran fuerza expresiva, repre-
senta el abad obispo sentado. En el
fondo hay la silueta de Burgos. Lámina
del conjunto y otra con dos detalles.

[2755]

Pemán, C. *Un retablo sevillano en la
colección Orleans de Sanlúcar* [Arch.
Esp. Arte Arq. 6 (1930) 65-70].

Políptico de Sanlúcar de Barrameda
de finales del s. XV, quizá obra de Die-
go Sánchez de Guadalupe. Cinco esce-
nas de la pasión de Jesús. 4 láminas.

[2756]

*Las obras de restauración realizadas
en la Iglesia Parroquial de San Pedro
de Montagut*. Gerona, Tip. Carreras
1930, 8p. + 6 láminas.

Retaule del segle XVI restaurat en fer

- aquelles obres | ex: Bol. Soc. Cast. Cultura 9 (1930) 365. [2757]
- Alvarez Cabanas, A. *La Pasión y los Santos Sacramentos, tríptico de Roger Van der Weyden* [Rel. y Cultura 12 (1930) 72-80].
- L'A. descriu aquest tríptic, primorós i discutit d'En Van der Weyden estudiant-ne els elements arquitectònics, la tècnica pictòrica i vicissituds del quadro i per fi l'autenticitat. [Rius 2758]
- Agapito y Revilla, J. *Tabla de la Crucifixión* [Bol. Museo prov. bellas Artes Valladolid (1929) 79-80].
- Tabla de la escuela de Juan de Borgoña del museo de Valladolid. [2759]
- Agapito y Revilla, J. *Relieve del nacimiento, mal atribuido a Berruguete* [Bol. Museo prov. bellas Artes (1929) 77-79].
- Relieve en nogal blanco con la Adoración de los Pastores que debe ser de escuela italiana. [2760]
- Catálogo de la Sección de escultura del Museo de Bellas Artes de Valladolid.* Se publica como anexo en el Boletín de este museo. [2761]
- Agapito y Revilla, J. *Los maestros de la escultura, cont.*
- Atribuciones de esculturas en documentos antiguos referentes al Museo, continúa.
- Pijoan, J. *El Greco A Spaniard* [Art. Bull. 12 (1930) 13-18].
- Defensa la formació i el caràcter espanyol de El Greco. Dues làmines amb 4 figures. [2763]
- Rutter, F. *El Greco (1541-1614)*. Methuen, XVII-114 p., 85 láms. | ex: Times lit. Supp. 39 (1930) 857. [2764]
- C. P. *Sobre el San Francisco del Greco en Cádiz* [Arch. Esp. Arte Arq. 6 (1930) 77-78].
- Esta pintura ya había sido reproducida en 1921 en el *Bol del Museu de Cádiz*. No es, pues, exacto Mayer al decir que la publica por primera vez en 1929 en *Der Cicerone*. [2765]
- Lemaitre, H. *Un Saint François du Greco* [R. Hist. francisc. 6 (1929) 363-364].
- Aquest quadro forma part de la col·lecció Scouloudis i entrarà a la Pinacoteca d'Atenes. Presenta Sant Francesc meditant, amb un crani a les mans. És una de les moltes *rèpliques* del quadro de Toledo amb el mateix tema. [2766]
- Tejada, A. *El retablo de la iglesia de Ventosilla* [Bol. Soc. Esp. Exc. 38 (1930) 49-53].
- Las cuatro principales escenas son de la vida de San Andrés según la "Leyenda áurea". Quizá es su autor Antonio de Medina. Notas sobre una cruz románica, y sobre una imagen de la Virgen (s. XIII) [2767]
- Castillo, A. del *Descubrimiento de pinturas murales en la iglesia de Pol* [Bol. r. Acad. Gallega 19 (1930) 172-178, 4 gravats].
- La iglesia primitiva era románica y del s. XII; las pinturas descubiertas en el arco triunfal son del s. XVI. [2768]
- Saralegui, L. de *Sobre dos tablas valencianas del Museo de Artes Decorativas de París* [Bol. Soc. Cast. Cultura 9 (1930) 288-292].
- Notas sobre el artículo publicado por G. Bazin en *Gazette des Beaux Arts*, enero-febrero de 1929. [2769]
- Tavera, A. Q. *Retrato de Clemencia XII en la Universidad de Salamanca* [Rev. Arch. Bibl. Mus. 34 (1930) 5-15].
- Conclusión del estudio reseñado en n. 1891. El autor del retrato parece fué el pintor francés Pedro Subleyras. [2770]
- Alvarez Cabanas, A. *Murillo y sus Inmaculadas* [Rel. y Cultura 12 (1930) 342-360].

Murillo, pintor clar, seductor, de fons apacibles i lluminosos, repeteix el mateix tema amb variació dels accessoris en les 25 Madones plenes de gràcia i de candor. L'A. segueix aquestes obres de Murillo descrivint primer les del museu del Prado de Madrid i després les de Sevilla, Leningrado i París. [Rius 2771

Angulo Íñiguez, D. *Alejo Fernández. La Adoración de los Reyes, del Conde de la Viñaza. Algunas obras dudosas* [Arch. Esp. Arte Arq. 6 (1930) 241-250].

Reproducción y estudio de esta obra de la colección del Conde de la Viñaza. 10 láminas. [2772

Francés, L. *Cuadros del Museo del Marqués de Comillas* [Asoc. Esp. Progreso Ciencias, Barcelona 9 (1929), t. 8, p. 173-76].

Catálogo de los 21 cuadros del museo del Marqués de Comillas en Cádiz. Hay ejemplares de las escuelas de Murillo (uno de este autor), del Greco, de Vinci, de Morales, de Ribera, de escuela flamenca y alemana. 7 láminas. [2773

Herráez de Escoriche, J. *Antonio de Alfán; aportaciones al estudio del arte pictórico sevillano del siglo XVI* [Bol. Soc. Esp. Exc. 37 (1929) 270-320].

Notas biográficas y estudio del retablo, de este pintor, hallado en Osuna; 2 láminas y 6 documentos. [2774

Manurovsky, V. *Zurbarán in the Moscow Museum* [Burlington Mag. 67 (1930) 16-21].

Petit quadro (0,42x0,27) de Zurbarán representant Sant Joan Baptista infant. Havia estat atribuït a Meneses Osorio, deixeble de Murillo, però és de Zurbarán. [2775

Martí, L. L. *Una obra notable del pintor Bouzas* [Bol. r. Acad. Gallega 19 (1930) 230-232].

Cuadro que representa a la Santísima

Virgen que en unión de Santa Catalina y Santa Magdalena de París hace entrega de un retrato de Santo Domingo a un lego de un convento, pintado en 1721. [2776

Pemán, C. *Sobre las tablas de Sopenrán* [Bol. Soc. Esp. Exc. 38 (1930) 128-130, 1 lámina].

Analogías de estas tablas con las de maestros bruseleses de 1470-1500 (Cfr. n. 1874). [2777

Sánchez Cantón, F. J. *Antonio R. Mengs. Noticia de su vida y de sus obras con el catálogo de la Exposición celebrada en mayo de 1929*. Madrid 1929 | ex: Arch. Esp. Arte Arq. 6 (1930) 289-290. [2778

Sánchez Cantón, F. J. *El retablo de la Reina Católica* [Arch. Esp. Arte Arq. 6 (1930) 97-134].

Quince tablitas flamencas que se guardan en el Palacio Real de Madrid y desde hace muchos años no visibles. Son restos de un retablo que fué de la reina católica. Historia del retablo desde 1505 a 1930 siguiendo los datos de varios inventarios que hablan de ellas. En 1504 había 47 tablas, de las cuales hoy se conocen 26 o 27 existentes en varias colecciones. Su autor probable fué Juan de Flandes. Reproducción en láminas de las pinturas conservadas. Otras tres obras inéditas de Juan de Flandes procedentes de Palencia. [2779

Trens, M. *El retaule català de Sant Miquel d'Anvers* [Vida Cristiana 18 (1930) 7-10].

Descripció i transcripció de les inscripcions llatines i catalanes i detalls iconogràfics. [Pla 2780

Vegue y Goldoni, A. *Gerardo Starina en Toledo* [Arch. Esp. Arte Arq. 6 (1930) 199-204].

Notas sobre la estancia en Toledo del pintor florentino. [2781

Vegue y Goldoni, A. *La dotación de Pedro Fernández de Burgos en la catedral de Toledo y Gerardo Starnina* [Arch. Esp. Arte Arq. 6 (1930) 277-280].

Apéndice a un artículo anterior.

[2782

V. y G., A. *Mengs, Bayeu y Maella en la catedral de Toledo. El canónigo Pérez Sedano* [Arch. Esp. Arte Arq. 6 (1930) 281-284].

Notas sacadas de un manuscrito del tiempo del arzobispo Lorenzana referentes a pinturas encargadas para la catedral. Otras sobre Pérez Sedano, sacadas de la *Información de limpieza*.

[2783

Arts menors

Castillo, A. del *Restos de una arqueta medioeval existente en el convento de Santa Clara de Santiago* [Bol. r. Acad. Gallega 19 (1930) 137-142, 1 lám. y 1 grabado].

Arqueta con 17 figuritas de marfil de 8 a 10 cm. de altura con inscripciones grabadas y pintadas de rojo; representan: David, Roboam, Salomón, Adam, Abraham, Noé, el Salvador y los apóstoles. Las figuras no tienen rasgos característicos que los individualicen, excepto la de Jesús. Puede ser de mitad del siglo XIV. El convento había sido fundado en 1260. 2784

Ostrogorsky, G. y Schweinfurth, Ph. *El relicario de los déspotas del Épiro* [Arch. Esp. Arte Arq. 6 (1930) 213-222].

Díptico bizantino 385 mm. X 275 mm. cada hoja, conservado en la catedral de Cuenca. En la portezuela izquierda la figura de la Madre de Dios rodeada por los bustos de catorce santos, cada uno con una reliquia y un letrero con su nombre. En la de la derecha el Salvador con otros catorce santos. Además al pie de la Virgen se

ve la figura de la donante con inscripción, y al pie del Salvador había la del donante, pues se conserva la inscripción. Éstos eran María Angelina Dukaina Palaiologina y su primer marido Joannina Tomás Preljubovic (1367-1384) déspota de Épiro. Debe considerarse como una obra segura del arte bizantino del último período y su excelente estado de conservación y la subida calidad de la pintura permiten celebrar su aparición como un precioso enriquecimiento del material de iconos bizantinos auténticos. [2785

Sureda i Blanes, F. *Sobre l'art de l'esmort* [Boil. Soc. arq. Luliana 23 (1930) 185-186 continua]. [2786

Aguirre, R. de *Una casulla de la Cartuja del Paular* [Arte Esp. 10 (1929) 5220]

Casulla hecha en 1740 estilo Luis XV para la Cartuja. Lámina con dos grabados. [2787

El frontal florentí de la nostra Seu (Manresa) [Butll. Centre exc. Bages 26 (1930) 60-61].

Frontal florentí brodat, de mitjans del segle XIV de l'escola giottesca, potser de Bernat Daldi o de Butfalmacco. Està fet amb un diminut mig punt de creu sols perceptible amb una lupa. [2788

García Merchante, E. *Los tapices de Alfonso V de Portugal que se guardan en la extinguida Colegiata de Pastrana*. Edit. Cat. Toledana 1929.

Breve monografía sobre los tapices flamencos del siglo XV | ex: Rel. y Cultura 10 (1930) 281-283. [2789

Couto, J. *Portugal. Ouriversaia Portuguesa*. Lisboa, Impr. Nacional 1929. 42 p. Orfebrería litúrgica | ex: Brotéria 10 (1930) 130-131. [2790

García Rey, comandante, *Rejeros toledanos del siglo XVI* [Arte Esp. 10 (1929) 458-471].

Documentación sobre maestros rejeros y sus obras: Martín González (1579), Pablo (1484), Juan Francés (s. xv), Osornio (1505), Domingo de Céspedes (s. xvi), Jerónimo de San Román; Hernando Bravo; Joan López (1501); Lope de Talavera; Francisco Gaytán; Francisco Altomirado, y Juan de Perotón, francés; Diego Martínez; Pedro de Tordesillas; Francisco de López, Bartolomé Rodríguez. Tres láminas y seis documentos. [2791]

García Rey, comandante *Juanelo Turriano, matemático y relojero* [Arte Esp. 10 (1929) 524-526].

Notas biográficas sobre Turriano, natural de Cremona, llevado a España por Carlos V. Se estableció en Toledo. [2792]

Ramón María, P. *La cerámica alcorense del Desierto de las Palmas* [Bol. Soc. Cast. Cultura 9 (1930) 7-21, 11 lám.].

Cerámica del siglo xviii: dos colecciones de placas con el Viacrucis; otra de los siete dolores de la Virgen; otra con siete estaciones del ermitaño; crucifixión; Santa Teresa y algunas estatuas de barro cocido. Ocho láminas con 11 figuras. [2793]

Lladó Ferragut, J. *Datos para la historia de las bellas artes en Mallorca. — Los artistas Miguel Fusier, Mateo Sureda y Jaime Bisbal* [Boll. Soc. Arq. Luliana 23 (1930) 177-178].

Document de 1781 sobre els artistes esmentats que feren les sacres de plata repujada de la parròquia de Bunyola. [2794]

Castillo, A. del *La Cruz procesional de Baamorto* [Bol. r. Acad. Gallega 19 (1930) 113-117, 1 lám. y 1 grab.].

Cruz del último período del estilo ojival, de chapa de plata ricamente grabada y en parte repujada con 9 asuntos iconográficos en el anverso y otros nueve en el reverso. [2795]

Gudiol, J. *La creu dels lleonets de la catedral de Tortosa* [Bol. Soc. Cast. Cultura 9 (1930) 1-6].

Aquesta creu del tresor de la catedral de Tortosa és d'art italià, si bé fou venuda al Capítol de Tortosa per l'artista de Morella, Bernat Santalínea. Potser aquest l'adquirí a Peníscola en temps del Papa Lluna. [2796]

Igual Úbeda, A. *Diario del platero Suárez*. Colección *Benter*. Vol. 1. Valencia, Imp. Suc. de A. López 1930, 96 págs. | ex: Cultura Valenciana 5 (1930) 188-189 [2797]

Miniatura

Domínguez Bordona, J. *La miniatura española*. Firenze, ed. Pantheon, Barcelona, G. Gili 1930, vol. I; 54 p. y 8c láminas; vol. II, 88 p. y 80 láminas, fol.

Historia general de la miniatura española, dividida en estos capítulos: Período visigótico, mozárabe, siglo XII; miniatura románica catalana, siglo XIII, siglo XIV en Castilla y en Cataluña; siglo XV en Castilla-Andalucía y en Cataluña-Navarra, siglo XVI. Introducción, notas e índices. Ilustración escogida y espléndida. [2798]

Liell, J. *Early book illustration in Spain*. London, Gafton et Co. 1926, xxvi-331 p. | ex: *Moyen Age*, 37 (1927) xxvi. [2799]

Morais, F. *Da miniatura medieval e sua relação com os códices miniaturados da Bibl. da Univ. de Coimbra* [Biblos 4 (1928) 485-508; 632-657; 5 (1929) 209-237] | ex: *Zentralblatt f. Bib.* 46 (1929) 530. [2800]

Rojó Orcajo, T. *El "Beato" de la Biblioteca de Santa Cruz de Valladolid* [Bol. r. Acad. Hist. 97 (1930) 257-330].

Estudio minucioso de este interesante manuscrito. Descripción externa. Descripción interna con un extracto detallado de los folios, con el principio y

fin de cada uno de los capítulos (págs. 266-288). Parte ornamental y pictórica de la obra, descripción sumaria de cada una de las ilustraciones con la letra del texto sagrado a que se refieren. 17 láminas. [2801

Neuss, W. *Eine katalanische Bilderhandschrift in Turin* [Spanische Forschungen 2 (1930) 36-46].

El còdex J II 1 de la Bib. Nacional de Torí és un *Beatus*. Estudi paleogràfic i icogràfic del manuscrit. És en lletra carolina de finals del s. XI o començaments del XII. Iconogràficament està més emparentat amb el *Beatus* de Girona que amb cap altre. És d'origen català i així pot servir per a prova que també ho és el de Girona. Quatre làmines amb 13 figures. [2802

Neuss, W. *El Apocalipsis en el arte antiguo cristiano y en el de la Alta Edad Media* [Inv. y Progr. 4 (1930) 81].

Importancia de los manuscritos españoles del Apocalipsis. [2803

Blondheim, D. S. *Additional note on "And old portuguese work on manuscript illuminations"* [The Jewish Quart. Review 20 (1930) 283-84] [2804

Domínguez Bordona, J. *Las miniaturas de Juan de Carrión* [Arch. Esp. Arte Arq. 6 (1930) 17-20].

Nueve miniaturas ilustrando las misas *De tempore* y *De sanctis*. El arte de Carrión fluctúa entre Flandes e Italia (finales del s. XV). Reproducción en 12 láminas. [2805

Morais, F. *Da miniatura medieval e sua relação com os códices miniaturados da Univ. de Coimbra* [Biblos 4 (1928) 487-508, 632-637; 5 (1929) 209-237, 341-363] | ex: Int. Bib. Buchs Bibl. 4 (1929) 126. [2806

Kurth, B. *Eine Bilderhandschrift des osterreichischen Miniaturmalers Martinus opifex in Spanien* [Belvedere 10 (1931)].

El manuscrit *Historia naturalis* d'Albert Magne de la Biblioteca de Granada, ja prou conegut, té miniatures que Mayer considera d'escola austriaca i Kurt prova són obra de *Martinus opifex* comparant les miniatures d'aquest manuscrit amb les del cod. 2775 de la Staatsbibliothek de Viena que conté la *Història troiana* de Guido de Colonna. [2807

Vescher, P. *An illuminated ms. by Juan de Carrión in Berlin* [Burlington Mag. 55 (1929) 231].

Aquest manuscrit (Berlin 78, A, 26) és un llibre d'hores i conté aquestes il·lustracions: *Empresonament de Crist*, *Crist davant Pilat*, *Camí del Calvari*, *crucifixió*, *Davallament de la creu*, *David en oració* i *Enterrament d'un monjo*. Comparant-les amb il·lustracions de Carrión, publicades per Mayer, es veu que també aquestes li pertanyen. Gravats de la crucifixió i de l'enterrament d'un monjo. [2808

Thomas, H. i Morrison, S. *Andrea Brun, calligrapher of Saragossa*. Londres 1929, 48 p., 4.º | ex: Zentralblatt Bib. 46 (1929) 327. [2809

Woodruff, H. *The illustrated mss. of Prudentius* [Art Studies 7 (1929) 33-82].

Dels mss. anteriors al segle XIII, vint contenen il·lustracions de la *Psicomagia* de Prudenci. Abundosa il·lustració (242 gravats) comparant el tema de les il·lustracions amb els dels mosaics de Santa Maria Maggiore, voris de l'Albert Museum, Saltiri d'Utrecht, etc. | ex: Int. Bib. Buchs Bibl. 4 (1929) 127. [2810

HAGIOGRAFIA, LITÚRGIA

Rodríguez, R. *Actas de San Marcelo Centurión* [Rev. Clero Leonés 5 (1930) 623-630].

García Villada havia publicat aquestes actes en *Historia eclesiástica de España*, I, p. 377-379. Rodríguez hi afegeix algunes variants d'un còdex de León del segle XII. [2811]

Sabbe, M. *Démêlés de Moretus avec les R. P. Jéromites de l'Escorial au XVIIIe siècle* [Compas d'or 7 (1929) 119-145] | ex: Rev. Hist. écles. 26 (1930) 85*. [2812]

Sola, D. *Martirologio romano*. Valladolid, Tall. Tip. Cuesta, XII-400 p. | ex: Sal Terrae 19 (1930) 854-855. [2813]

Vives, J. *Sant Agustí i els màrtirs* [Bon Pastor 8 (1930) 108-123, 298-308, 403-412].

Recull metòdic dels textos de Sant Agustí referents al martiri i a les notícies històriques que dona sobre els màrtirs, especialment en els seus sermons. [2814]

Roca Lletjós, S. *Els orígens de la festa de Sant Anastasi (1587-1627)* [Vida Lleidatana 4 (1929) 161-65, 224-226, 256-259].

Si bé Antonio Agustín, bisbe de Lleida, cregué que no existí un Sant Anastasi, fill de Lleida, pocs anys després, en 1587, el Consell General de la ciutat proposà al bisbe la institució de la festa d'aquell qui consideraven fill de la ciutat. Proposició renovada en 1608. Historial d'aquesta festa fins l'any 1627. [2815]

Múnera, J. *Eulaliana* [Reseña ecles. 22 (1930) 36-56, 210-224].

El himno de Prudencio ayudó a la

confusió entre la Eulalia de Barcelona y la de Mérida. Notas sobre este punto. Himno de San Quírico con la versión castellana. El autor del himno parece que fué el abad y obispo de Barcelona y después arzobispo de Toledo. [2816]

Cumont, F. *Les syriens en Espagne et les adonies à Séville* [Syria 8 (1927) 330-341].

Les actes de les Santes Justa i Rufina de Sevilla en la millor recensió, conservada en el breviar d'Èvora, contenen que, mentre venien terrissa a la plaça, passaren unes matrones demanant caritat per la deessa Salambó de la qual duien l'estàtua, que elles tiraren per terra, per la qual cosa foren empresona-

Molts detalls d'aquestes actes donen notícies interessants per a conèixer el culte d'aquella deessa siriana. En elles hi veiem exposada una part del ritual de les Adonies. [2817]

Sandoval, A. de *El Pobrecillo de Asís* (Estudio histórico-social). Madrid, Edit. Hernando 1930, 8.º, 382 p. | ex: Rel. y Cultura 11 (1930) 454-456. [2818]

Steinen, W. von den *Franziskus und Dominicus. Leben und Schriften*. Breslau 1926, 125 p. | ex: Moyen Age 37 (1927) xxxix. [2819]

Pepler, H. *St. Dominic* [Blackfriars, august] | ex: Cath. hist. Review 16 (1930) 375. [2820]

Vinyolas i Torres, P. *Santa Inés Peranda de Asís y Santa Clara de Jaima en Barcelona y su culto inmemorial*. Barcelona, Tallers Gràfics Vila-Aleu i Domingo 1930.

Notes històriques sobre aquestes dues

monges fundadores del convent de Santa Clara, de Barcelona. Nou apèndixs. [282]

Seidlmayer, M. *Ein Gehülfe der hl. Birgitta von Schweden: Alfons von Jaen* [Hist. Jahrbuch 50 (1930) 1-18].

El bisbe Alfons Pecha de Jaén fou l'ajut principal de Santa Brígida en les seves lluites amb la Cúria romana i amb els prínceps de França, Nàpols, Xipre i Espanya. Notícies documentades sobre la seva activitat al costat de la santa de la qual era el confés. La santa, per mitjà d'ell, tingué relació amb molts altres espanyols. Una Praxedis de Yspània i una Elmira de Yspània l'acompanyen a Jerusalem. Fra Angel de Yspània, ermità de Monte, li demanà a Xipre una revelació sobre l'Orde dels Framenors, etc. Alfons morí en 1388 en un monestir de Quarto, prop de Gènova, del qual fou fundador. [2822]

Gomes Teixeira, F. *Uma santa e uma sábia*. Lisboa, Liv. Clássica Edit. 1930, iv-340 p.

Comparació de les dues figures, Santa Clara d'Assís i Sofia Kovalewsky, russa ortodoxa | ex: Brotéria 10 (1930) 386-387. [2823]

Fussenegger, G. *Sobre una reliquia de San Pedro de Alcántara* [Archivo Ibero-Amer. 33 (1930) 141-142].

Còpia autèntica de la reliquia enviada a Jordi d'Ettenhard per al convent dels franciscans d'Hal (Àustria), segurament cremada en l'incendi que en 28 d'octubre de 1760 va enrunar el susdit convent. [Rius 2824]

Bordoy-Torrents, P. M. *La santa de Florència* [Par. Cristiana 12 (1930) 224-233].

Comença un estudi sobre Santa Maria Magdalena de Pazzi i la seva devoció en la nostra terra, i dona un assaig bibliogràfic referent a la santa i la traducció de les seves vint regles famoses. [Pla 2825]

Rojo del Pozo, A. *Santa Gertrudis. La primera confidente del Corazón de Jesús*. Salamanca, Edit. Fides, 364 p.

Historia del alma de la santa. Su espíritu, su vida interior, su vida litúrgica | ex: Vida Sobrenatural 20 (1930) 143-144. [2826]

Rohr, E. *Franziskus und Ignatius. Eine vergleichende Studie*. Munich 1926, 84 p. (Zur relig. Lage d. Gegenwart, H. 14) | ex: Moyen Age 37 (1927) xxxv. [2827]

Schüller, A. *Die Ignatius-Verehrung in der niederrheinischen Jesuitenprovinz* [Annalen hist. Vereins Niederrhein 115 (1929) 283-309].

Ignasi morí en 1556, però en 1553 fou portat, pel P. Bernard Oliverius, al Col·legi de Jesuïtes de Colònia un seu vestit talar. Fou dividit en diversos fragments. En 1609, quan el duc Guillem de Baviera visità el col·legi de Colònia li'n fou donat un tros. En 1622 fou portat en processó i en 1642 fou posat en un gran reliquiari. Sols en ocasions solemnes fou obert. També portà el P. Oliverius alguns cabells, però desaparegueren en un incendi. Part del ciri que tenia a la mà Sant Ignasi en morir i vuit escrits del sant escampats en els convents de la província. Festes solemníssimes celebrades amb motiu de la canonització. Altars i estàtues a ell dedicades. La *devotio ignatiana* hi és instituïda al segle XVIII; es celebrava deu diumenges abans de la festa, amb comunió i sermó a la tarda. Intervenció dels jesuïtes en la renovació eclesiàstica del país del Rin. La devoció de l'aigua de Sant Ignasi. Ignasi, protector de malalties greus, especialment úlceres i tisis i contra bruixes. [2828]

Risco, A. *El marqués de Lombay* (Estudio sobre esta época de la vida de San Francisco de Borja) [Estrella del Mar 11 (1930) 518-520 y ns. ss.]. [2829]

Giovannozzi, J. *Il Calasanzio e l'opera sua*. Florence, F. Le Monnier 1930, 8.º, 118 p.

Compendi històric trobat entre els papers del P. Giovannozzi i publicat per D. Mossetti. [2830

Athanasius a S. Paulo, Fr. *De primo officio Beatae Theresice* [Anal. Ord. Carm. disc. 5 (1930) 15-17].

Pau V va beatificar a Santa Teresa. A la biblioteca del marquès de Benavides, d'Àvila, hi ha l'ofici de la santa estampat a Saragossa l'any 1615. A la cúria generalícia dels carmelites descalços de Roma hi ha altres dos oficis estampats l'any 1617. Tots tres són diferents. No és possible saber quin és el primer. [Rius 2831

Mauricio, D. *O Infante Santo e a Cúria Pontificia* [Brotèria 10 (1930) 20-28].

L'autor d'aquest article malda per donar-nos una lleu mostra de la veracitat històrica del cronista-abat de Paço de Sousa, a qui es deu la biografia de l'infant Ferran de Portugal, fill de Joan I. Aquest cronista ens representa l'infant, màrtir de Fez, afanyós d'aconseguir gràcies espirituals per a si i els seus familiars. Confirmen aquesta idea dues cartes i un memorial del seu fidel secretari-cronista Fra Joan Alvares, que duu una transcripció d'aquests documents. [Quera 2832

La madre Maria del Santo Patriarca, en el siglo Simona Barò, religiosa del Instituto de Maria Reparadora. Toledo, Tall. gráf. de S. Rodríguez 1930, 8.º, 242 p. | ex: Reseña bibl. León, fascículo 5, n. 2269. [2833

Thomas, A. *Vita di S. Caterina Thomas*. Trad. di Luigi Giambene. Roma, Tip. Guerra & Mirri 1930, 8.º, 197 p.

Biografia, traducció italiana feta amb motiu de la canonització de la santa mallorquina nascuda a Valldemosa en 1531. [2834

Llorens, A. *Santa Catalina Tomasa i els seus amics*. Barcelona, Foment de Pietat 1930, 224 p.

Notes i transcripció d'un manuscrit: "Scripturas originals del molt I. y R. Sr. Joan Salvador Abrines, confesor de la serventa de Deu Sor Catharina Thomasa; dels Rev. Pares D. Vicent Mas y D. Pere Caldes, monjes de la Carthuxa y d'altres persones..." [2835

Alcover, A. M. *Vida abreviada de Santa Catalina Tomassa* (amb dibuixos de Pere Céfano i de Francesc de B. Moll). Mallorca, Estampa de Mn. Alcover 1930 | ex: Rel. y Cult. 11 (1930) 449-450]. [2836

González, J. *El centenario de S. Juan de Prado* [Rev. Clero Leonés 5 (1930) 331-334, 361-365, 423-426, 481-484].

Aprofitant el centenari del martiri d'aquest beat (1631) estudia, particularment, l'origen de la seva família i esta-da seva a Morgobejo i León. [Pla 2837

González, J. *La vida póstuma del beato Juan de Prado* [Rev. Clero Leonés 5 (1930) 511-514].

Acaba la història d'aquest beat, parlant de les seves relíquies i procés fins a la beatificació. [Pla 2838

Duro González, J. *El siervo de Dios P. Bernardo F. de Hoyos de la Compañía de Jesús (1711-1735)*. Primer apóstol de la devoción al Sagrado Corazón de Jesús. Valladolid, Imp. Casa Soc. Cat. 1928, 2.ª ed., 8.º, 92 p.

El apéndice III: *Valladolid, cuna y centro de la devoción al Corazón de Jesús en España*, es del P. Camilo M.ª Abad, quien preparó y propagó esta segunda edición | ex: Reseña bibl. León, fasc. 5, 2059. [2839

Blanco, J. M. *Historia documentada de la vida y gloriosa muerte de los padres Roque González de Santa Cruz, Alonso Rodriguez y Juan del Castillo,*

de la *Compañia de Jesús, mártires del Caaró e Yjuhi*. Buenos Aires, S. de Amorrortu 1929, 4.º, 472 | ex: Razón y Fe 92 (1930) 184-185. [2840]

Herederó, Sor María de la Enc. *Ilustre hija de Toledo. Primera misionera de Oceanía*. Toledo, Edit. Católica Toledana 1929, 4.º, 254.

Es la vida de la mare Jerònima de l'Assumpció, coneguda també sota el nom de Jerònima de la Fuente, que l'any 1620 féu un viatge a Manila per a fundar-hi un convent de clarisses. Publica, a més, el retrat de la ven. religiosa, de Velázquez, i els acords i lletres de l'Ajuntament de Toledo de 1632 i 1633 demanant la seva beatificació.

[Rius 2841]

Foguet, J. *Vida del beat Joan de Santa Maria, màrtir*. Vich, Edit. Seráfica 1929, 8.º, 86 p.

Biografia popular d'aquest missioner del Japó | ex: Arch. Ibero-Amer. 33 (1930) 161. [2842]

María Serafina del S. C. de Jesús, Sor *Flor del claustro. Vida edificante de Sor María Celina de la Presentación*. Vich, Edit. Seráf. 1929, 8.º, xxx-322 p. | ex: Arch. Ibero-Amer. 33 (1930) 485. [2843]

La fundadora de Hijas de Jesús. Reverenda Madre Cándida María de Jesús, fundadora de las Hijas de Jesús (1845-1912). Salamanca, Imp. Calatrava 1929, 8.º, 16 p. (extracto de Vida Sobrenatural) | ex: Reseña bibl. León, fasc. 5, n. 2246. [2844]

Rahilly, A. O. *Vida del P. Guillermo Doyle, S. J.* (Traducción del P. Aurelio Ubierna). Madrid, Apostolado de la Prensa, 4.º, 438 p. [2845]

Rodríguez de Prada, A. *Una gloria vallisoletana*. Escorial, Imp. del Real Monasterio 1929, 154 p.

Resumen de la vida y virtudes de la

sierva de Dios, Rda. M. Agustina de la Consolación Sáez, natural de Valladolid (12 de abril de 1847), reformadora de la comunidad y monasterio de Agustinas de Sancti Spiritus de la misma ciudad. Murió en 27 de septiembre de 1910. [Rius 2846]

Remigi de Papiol, P. *La fesomia franciscana de Santa Teresina de Jesús Infant* [Est. Franc. 42 (1930) 206-234].

Aquest estudi comprèn: semblança espiritual entre Sant Francesc i Santa Teresina en la vida d'amor, en la set d'ànimes i en l'aspecte evangèlic de llur fesomia mística; confirmant les paraules de l'autor amb l'argument d'autoritat. En el segon capítol estudia la influència franciscana en la reforma carmelitana, primer, i en l'ànima de Santa Teresina, després, especialment per mitjà del P. Alexis, fra-menor recolet.

[Pla 2847]

Roa, M. de *Vida y maravillosas virtudes de doña Sancha Carrillo*. Madrid, Ap. de la Prensa | ex: Sal Terrae 19 (1930) 861. [2848]

F. T. D. *Vida y virtudes del venerable siervo de Dios, Marcelino Champagnat, fundador de los HH. Maristas*. Barcelona, Edit. F. T. D. 1929, 4.º, 339 p. | ex: Rev. Hist. ecles. 26 (1930) 276*. [2849]

Jarnés, B. *Sor Patrocinio, la Monja de las Llagas*. Bilbao, Espasa-Calpe 1929 | ex: Bull Spanish Studies 7 (1930) 95. [2850]

María, santuaris

La Mare de Déu del castell de Cullera [Cult. Valenciana, núm. almanac (1930) 9-14, amb gravats]. [2851]

González, J. *La Virgen del Camino, de León* [Rev Clero Leonés 5 (1930) 573-576].

Història del santuari d'aquest nom i del culte i veneració amb què és ho-

- norada la patrona principal de la regió lleonina. [Pla 2852]
- Guiu, J. *Nostra Senyora de Bellvitje* [Juventus 9 (1930) 15-21, 82-85, 147-152].
- Historial d'aquest santuari, de prop d'Hospitalet. Les primeres notícies són del segle xv, amb notes documentals. L'ermita, el cloquer, els altars, les joies. Els *Goigs*, aplecs i festes, ermitans. [2853]
- Lama Sanz, M. de *Noticias de Nuestra Señora de Castroboda*. Burgos, Imp. Aldecoa 1930, 8.º, 80 p.
- Historia, hasta el momento desconocida, de la Virgen patrona de Maderuelo (Segovia) | ex: Rel. y Cultura 10 (1930) 455. [2854]
- Martí Albanell, F. *La Mare de Déu de Rocaprevera* [Juventus 9 (1930) 275-278].
- Notes breus sobre aquest santuari de prop de Torelló. El primer fou construït al segle XIII. [2855]
- Martí Albanell, F. *Santa Maria de Finestres* [Juventus 9 (1930) 522-525, fotos].
- Santuari consagrat en 947 pel bisbe Godmar de Girona. En els segles XVII-XIX hi existí un priorat independent. Actualment és parròquia. [2856]
- Martí Albanell, F. *La Mare de Déu de Bellmunt* [Juventus 9 (1930) 705-711].
- Breus notes sobre aquest santuari de prop de Sant Pere de Torelló. [2857]
- Perancho, P. *Historia del Real Convento de Ntra. Sra. de Atocha*. Madrid 1929.
- Resumen sintético de las Historias escritas sobre Ntra. Sra. de Atocha | ex: Vida sobrenatural 19 (1930) 359. [2858]
- Pérez, N. *Apuntes históricos de la devoción a Nuestra Señora, la Santísima Virgen del Pilar de Zaragoza*. Zaragoza, Impr. Lib. Cat. La Editorial 1930, 8.º, 400 p. | ex: Reseña bibl. León, fasc. 5, n. 2219. [2859]
- Pérez, N. *Peregrinación a Nuestra Señora la Antigua, de Sevilla* [Estrella del Mar 11 (1930) 46-47; 384-386; 421-422].
- Historial de esta famosa imagen que se creyó mozárabe y que probablemente es del siglo XIII. 2860
- Basté, N. *Breve historia y milagros de la Santísima Virgen del Puig*. Valencia, Imp. Domenech 1929, 16.º, 54 págs.
- Historia de la patrona del reino valenciano | ex: An. Centro Cult. Valenciana 3 (1930) 78. [2861]
- Litúrgia**
- F. B. *Litúrgia Històrica* [Vida Cristiana 18 (1930) 40-42].
- Transcripció de dos fragments del "Llibre del nord de la present Iglesia de Santa Anna dit de la llança fet en lo any 1609 per Pere Joan Comes, Canonge" referents a la litúrgia de la festa de Nadal i a la de la Candelera. [Pla 2862]
- Pardavé Amado, G. *La restauración de la sociedad moderna mediante la Liturgia Católica*. Madrid, Estanislao Maestre, 4.º, 2 tomos, 420 y 400 págs. | ex: Est. ecles. 9 (1930) abril. [2863]
- Alameda, S. *La piedad antigua* [Vida Sobrenatural 19 (1930) 40-52 y números siguientes].
- Notas sobre la piedad de la primitiva iglesia: Asambleas, fiestas, vigiliass (lecturas, cantos, oración); Eucaristía (la oblación, la *prex*, la comunión). Termina con una nota sobre la piedad ideal. [2864]
- Leturia, P. *Consecuencia inesperada del movimiento litúrgico benedictino* [Est. ecles. 9 (1930) 539-553].

Era corriente la teoría de una influencia más o menos profunda del *Ejerculatorio* del monje de Montserrat Cisneros en los *Ejercicios* de San Ignacio. El movimiento litúrgico benedictino moderno se encuentra en contradicción con esta teoría, como es fácil suponer. [2865]

Kiene, H. *Von der Mozarabischen Liturgie* [Ben Monatschrift 12 (1930) 299-310].

Sobre l'origen i història de la litúrgia mossaràbiga, les seves relacions amb les orientals i occidentals i amb la de l'Orde Benedictina i valor de les seves *preces* pròpies del temps dels grans pares de Toledo. [2866]

Vasconcellos, A. de *Fragmento precioso d'un codico visigotico*. Coimbra 1929, 16 p.

Full d'un cantoral visigòtic trobat a Coimbra. Indica que la litúrgia visigòtica s'estengué fins a aquesta ciutat | ex: Ephem. lit. 44 (1930) 129. [2867]

Serra i Vilaró, J. *Missal de la Colegiata de Sant Vicens de Cardona* [An. sac. Tarrac. 6 (1930) 286-300, 1 lám.].

Notes històriques i descripció d'un petit missal de la noble família de Cardona escrit l'any 1412, propietat de l'autor d'aquestes notes. [2868]

Marty, J. *Le bréviaire de Cuxa du XIII siècle et Saint Ermengol d'Ayguatèbia* [Rev. hist. Dioc. Perpignan 1926, 310-341] | ex: Rev. Mabillon 20 (1930) 167*. [2869]

Capdevila, S. *Antifonari del segle X* [An. sac. Tarrac. 6 (1930) 295, 1 lám.].

Notes descriptives d'uns fulls amb notació musical existents a l'Arxiu arxidiocesà de Tarragona. [2870]

Cañas, C. *La poesia del breviario* [Rev. ecles. 2 (1930) 198-208, 578-590].

Importancia del conocimiento de la métrica clásica, para justipreciar la him-

nodia sagrada. Historia de la versificación griega y latina. Sistemas de versificación. ¿Conocieron los antiguos el sistema de versificación litúrgico-accentual y el llamado vulgar de los pueblos neolatinos? [2871]

Vària

Castillo, A. del *De la antigua consagración de la iglesia monástica de Cambre* [Bol. r. Acad. Gallega 19 (1930) 185-197, 5 grab.].

Haciendo reparaciones en el altar de esta antigua iglesia (del siglo x) se halló parte del fuste y capitel de una columna que sería el pie del altar antiguo; en el centro del capitel y tapado con un ladrillo había un receptáculo en el que se halló una curiosa anforita conteniendo reliquias. El ánfora en forma de taza mide 75 mm. de altura por 105 mm. de ancho. Entre las reliquias había huesos, un tubito con restos de papel y una cruz de chapa de cobre dorado con alma de madera, de brazos desiguales y con cinco chatones o vidrios. Recuerda por la forma y tamaño los pectorales de nuestros grabados. [2872]

Cavestany, J. *De los viajes retrospectivos*. — I. *El equipaje* [Bol. Soc. Esp. Exc. 38 (1930) 131-142, 10 láminas].

Entre los objetos descritos, un altar portátil de los siglos xvii-xviii. [2873]

Ribó, A. M. *La Dogmática litúrgica de la Festa de Crist Rei* [Reseña ecles. 22 (1930) 81-87]. [2874]

Orígenes de la devoción al Corazón de Jesús en España. Valladolid, Impr. Casa Soc. Cat. 1929, 16.º, 16 p. | ex: Reseña bibl. León, fasc. 5, n. 2056. [2875]

Fogués, F. *Como se celebran las fiestas de Navidad en Carcagente* [An. Centro Cult. Valenciana 3 (1930) 178-190].

Notas folklóricas de costumbres re-

lacionadas con las fiestas litúrgicas.

[2876

Amades, J. *Refrans referents a Roma* [Vida Cristiana 17 (1930) 367-369].

Relació, acompanyada de notes aclarint-ne el significat, de refrans catalans en els quals hi entra el nom de Roma. [Pla 2877

Música

Spanke, H. *Die Theorie Riberas über Zusammenhänge zwischen frühromanischen Strophenformen und andalusisch-arabischer Lyrik des Mittelalters* [Volkstum u. Kultur, d. Romanem 3 (1930) 258-278].

Examen de la teoria de Ribera sobre l'origen aràbic de la lírica dels Minnesingers. El punt capital és el de les *Cántigas* del rei savi. [2878

Anglès, H. *Dos tractats medievals de música figurada*. Extracte del *Festschrift J. Wolf Martin Breslauer*. Berlin 1929, pàgs. 6-12.

Es troben aquests tractats al ms. 5-2-25 de la Colombina de Sevilla, l'un és anònim i l'altre de Nicolau de Senis. [2879

Anglès H. *Els cantors i organistes franco-flamencs i alemanys a Catalunya els segles XIV-XVI*. Extracte de la miscel·lània oferta a D. F. Scheurleer. La Haya 1925, pàgs. 49-62.

Transcripció de 35 documents dels arxius de la Corona d'Aragó i del Reial Patrimoni de Barcelona referents als esmentats músics que servien a la reial capella. [2880

Subirá, J. *La Música. Sus evoluciones y estado actual*. Editorial Paez, Madrid 1930 (Bibl. de Ensayos, n. 17).

La forma, el espíritu en la evolució musical; las tendencias formales y espirituales de la música contemporánea | ex: Rev. mus. Cat. 27 (1930) 485-487. [2881

Ursprung, O. *Neuere Literatur zur spanischen Musikgeschichte* [Z. Musikwiss. 12 (1929) 93-104].

Bibliografia crítica de la literatura hispànica musical als darrers temps: Obres de Pedrell, Anglès, Sunyol, Obra del Cançoner de Catalunya, Wagner. [2882

Gibert, V. M. de *Les obres de l'organista Joan Cabanilles* [Rev. mus. Cat. 27 (1930) 100-106].

Comentari a les obres publicades per H. Anglès. Cfr. n. 1934. [2883

Jepessen, K. *Die neuentdeckten Bücher d. Laudens d. Ottaviano dei Petrucci u. andere Musik Seltenheiten d. Bibl. Colombina zu Sevilla* [Z. Musikwiss. 12 (1930) 73-79].

Consideracions generals sobre algunes rareses musicals conservades i perdudes de la Colombina, especialment de la primera música impresa en el segle XVI. Índex de les composicions incloses en dos llibres, 74 i 60 cançons de *Laudes* o cants sagrats impresos a Venècia per Petrucci en 1507 i 1508, una de les joies d'aquesta biblioteca. Transcripció de les quatre peces: Al bel fonte, Salve sacra-ta, Ave panis angelorum i Que debb'io far. L'autor prepara l'edició crítica dels dos llibres. [2884

Ripollés, V. *Fragmentos del Epistolario Pedrell* [Bol. Soc. Cast. Cultura 9 (1930) 314-321].

Sobre el *Canto de la Sibila* en la noche de Navidad. Dos versiones de este canto en el *Cancionero de la Colombina*. [2885

Martínez Hernández, A. *Antología musical de cantos populares españoles y un suplemento de Cantos populares portugueses*. Barcelona 1930, 246 p.

Antología de 241 cantos populares, muchos de carácter religioso, de los distintas regiones de España y algunas de Portugal. Prólogo de J. Subirá. [2886

Ribera, J. *The music in ancient Arabia and Spain*, trad. a l'anglès per E. Hague i M. Leffinwell. Califòrnia 1930, xvii-283 p. | ex: Times lit. Supplement 3939 (1930) 623. [2887]

Sunyol, G. M. *Els Cants de la Genealogia de Jesucrist* [Vida Cristiana 17 (1930) 54-58].

Transcripció del cant inèdit del "initium sancti evangelii secundum Mattheum" tal com el canta l'abat de Montserrat a bell punt de la mitja nit de Nadal, juntament amb una altra melodia de la mateixa narració històrica segons Sant Lluç; tot plegat precedit de notes aclaratòries. [Pla 2888]

Wagner, P. *Untersuchungen zu den Gesangstexten und zur responsorischen Psalmodie der altspanischen Liturgie* [Spanische Forschungen 2 (1930) 67-113].

Comparació dels textos cantats de la litúrgia mossaràbiga. Predomini dels textos de l'Antic Testament i en particular del saltiri en la litúrgia de la missa i també en els responsoris dels nocturns; insinua com a possible explicació la importància de l'element jueu en l'església mossaràbiga. El cant era diatònic, com el gregorià. [2889]

Anglès, H. *La Música a Catalunya els segles x-xi. — L'Escola de Ripoll* [Rev. mus. Cat. 27 (1930) 156-157].

Programa de la conferència donada a la Sorbona de París el 18 febrer 1930: Reminiscències litúrgico-musicals visigòtiques a Catalunya. Els monuments musicals a Catalunya i el fet d'una notació neumàtica catalana alternant amb l'aquitana. Caràcter especial de la cultura musical a Catalunya. L'escola de Ripoll. [2890]

Anglès, H. *El "Chansonnier fran-*

çais" de la Colombina de Sevilla [Est. univ. Catalans 14 (1929) 227-258].

Descripció del manuscrit 5-1-43 de la Bib. capitular de Sevilla, comprat a Roma l'any 1515, donant els incipits de cada una de les peces que conté, anotant si són o no publicades, nombroses il·lustracions musicals i 4 fotocòpies del còdex. [Rius 2891]

Anglès, H. *Orgelmusik der Schola Hispanica vom XV bis XVII. Jahrhundert*. Festschrift P. Wagner, Leipzig 1926, p. 11-26.

Conferència llegida en el Congrés de música de Leipzig. Notes històriques sobre: 1. Els orgues i els mestres constructors d'orgues a Espanya als segles xv-xvii, ja estrangers, ja hispànics. — 2. Els organistes. — 3, 4. Teories sobre música i monuments musicals d'aquells segles. [2892]

Subirà, J. *La participación musical en el Antiguo Teatro Español*. Publ. de l'Inst. del Teatre Nacional. Diputació Prov. de Barcelona.

El primer capítol va dedicat a la música en els antics misteris i representacions i en les èglogues d'Encina | ex: Rev. mus. Cat. 343-344. [2893]

Geis, C. *Nou aplec de velles Nades* [Juventus 9 (1930) 683-690].

Transcripció de text i música de cinc nades, algunes de conegudes, altres amb variants noves. [2894]

Gibert, V. M. *El romanticisme en la música religiosa*. Conferència [Rev. mus. Cat. 27 (1930) 390-402].

El romanticisme no determinà en la música religiosa catòlica un corrent renovador, per bé que, en alguns sectors de l'activitat romàntica, es produïren bells escrits de caràcter sacro-musical.

[2895]

FILOSOFIA, TEOLOGIA, DRET

Filosofia

Palacio, J. M.ª *Boletín de Ética* [Ciencia Tomista 42 (1930) 222-236]. [2896]

Miranda, C. de *Boletín de Metafísica. Tratados generales, monografías* [Ciencia Tomista 41 (1930) 375-397]. [2897]

Palmés, F. M. *Boletín de Psicología pedagógica* [Est. ecles. 9 (1930) 69-86; 257-267]. [2898]

Fernández, A. *Boletín de Filosofía. I. Lógica* [Ciencia Tomista 42 (1930) 78-86]. [2899]

Ortega Rodríguez, E. *Logicismo y psicologismo* [Rev. ecles. 2 (1930) 301-312].

Principios supremos y fundamentales de la Lógica: *principio de contradicción, identidad, razón suficiente y tercero excluido* en las discusiones de los siglos XIX-XX. [2900]

Miquel d'Esplugues *Què pot ésser avui la filosofia?* [Criterion 6 (1930) 191-195 i 3 figs].

Extreu, gairebé sense comentari, alguns punts de vista del darrer dels tres articles que amb el títol genèric "Ciència i Filosofia" foren publicats a *Scientia* (F. de Sarlo. I-IV-1930) [Pla 2901]

Hellin, J. M. *A propósito de un libro (Thomisme et méthode de Rimaud, J.)* [Est. ecles. 9 (1930) 268-275].

Síntesi de l'obra del P. Rimaud, S. J. És examinat el mètode tomista en els seus antecedents d'educació, actitud i esperit, i també en si mateix, investigant les regles que serva en filosofar

per fer-ho "recte et facilitate". Són escatides les regles d'invenció i després les que el tomisme segueix en fer la síntesi o construcció de doctrina. L'autor de l'obra analitzada és un tomista rígid, per bé que es permet algunes reserves i fins i tot crítiques. [Quera 2902]

Xirau, J. *La teoría de los valores en relación con la Ética y el derecho* [Asociación Esp. Prog. Ciencias 8 (1929) 57-62]. [2903]

Ugarte de Ercilla, E. *Vuelta a la Historia de la Filosofía Medieval* [Est. ecles. 9 (1930) 48-68].

Es tracta d'escatir les raons en pro i en contra d'una filosofia escolàstica medieval. Són exposades primer les raons dels qui la neguen, i després la rèplica i solució de Wulf. S'estudien els caràcters d'aquesta escolàstica medieval a) caràcters comuns; b) caràcters privatius: essencials, quasi essencials, substantius i accidentals. [Quera 2904]

Segarra, J. A. *Justificación del realismo crítico* [Criterion 6 (1930) 123-138].

Exposició de la solució intermitja entre escepticisme i dogmatisme, idealisme i realisme extrems dels problema de l'objectivitat. [Pla 2905]

García, D. *De rebus metaphisice perfectis seu de natura et supposito secundum primum totius Philosophiae principium*. Barcinone, typ Claret 1930, VIII-136 p.

Exposició detallada de les opinions dels teòlegs, dividits en dos grups, i especialment de Sant Tomàs i Caietà sobre el tema indicat i defensa de la teoria pròpia. [2906]

- Saz, E. *El hilemorfismo y la ciencia química moderna* [Est. ecles. 9 (1930) 480-517]. [2907]
- Sarri, J. *L'ideal de la ciència en la filosofia cristiana* [Criterion 6 (1930) 76-80].
Estudia la posició d'En Comellas en el procés lògic de la filosofia cristiana. [Pla 2908]
- Samuel d'Algaida, P. *Documents per a la Història de la Filosofia catalana* [Criterion 6 (1930) 305-311].
Biografia i bibliografia de Fra Ramon Strauch, fra menor i bisbe de Vich. [Pla 2909]
- Robles Dégano, F. *Novedades metafísicas* [Rev. ecles. 2 (1930) 658-662].
El concepto de relación "in genere". [2910]
- Puigdessens, J. *La personalitat* [Par. Cristiana, 12 (1930) 211-216].
Estudia i precisa el concepte de personalitat escolàstica, examinant el Kant i el nietzscheà. [Pla 2911]
- Puig, I. *Determinació de l'edat de la Terra* [An. sac. Tarrac. 6 (1930) 311-334]. [2912]
- Pérez del Pulgar, J. A. *Trascendencia filosófica de las investigaciones de la física matemática sobre la constitución de la materia* [Est. ecles. 9 (1930) 367-378]. [2913]
- Alonso Bárcena, F. *Labor filosófica de D. Alberto Gómez Izquierdo* [Razón y Fe 91 (1930) 32-42].
Se presentan los rasgos más salientes de este malogrado profesor de Lógica en la Universidad de Granada. Aspiraciones científicas. Sus vastos conocimientos de los sistemas filosóficos modernos. Sus manifestaciones neoescolásticas. Su labor de maestro. [Quera 2914]
- Heimsoeth, H. *Los seis grandes te-
mas de la Metafísica occidental*. Madrid 1928, 325 p. | ex: Bib. Bleiblat theol. Lit. 9 (1930) n. 7384. [2915]
- Manyà, J. B. *Questions de gnoseologia* [An. sac. Tarrac. 6 (1930) 61-106].
Sobre la teoria de l'intellecte agent en els escolàstics i en Balmes. [2916]
- Garcia, D. *El principi de causalitat i les teories relativistes i quantitatives* [Par. Cristiana 11 (1930) 101-115].
Estudi del principi de causalitat en si mateix i en les teories relativistes i quantitatives. [Pla 2917]
- Bertran i Güell, J. *Documents per a la Història de la Filosofia catalana* [Criterion 6 (1930) 60-75; 175-183].
Segueix amb la influència del Sistema combinatori de Ramon Lull sobre la filosofia cartesiana. [Pla 2918]
- Asin Palacios, M. *Un aspecto inexplorado de los orígenes de la filosofía escolástica*. Melanges Mandonnet, París 1930, t. 2 p. 55-67.
En los siglos XI-XII hay un salto de continuidad en la cultura teológica dogmática: desde Abelardo, San Anselmo y Pedro Lombardo hasta Alberto Magno, Santo Tomás y Escoto media un abismo de profundas diferencias. ¿Cómo llenar este vacío? Propone esta segunda hipótesis: el súbito progreso de la Teología escolástica del siglo XIII podría atribuirse, no sólo a la introducción de las obras meramente filosóficas de los musulmanes, sino también a la de algunos tratados estrictamente teológicos de dogmática musulmana. Coetaneos entre las doctrinas del *Ictisad* de Algazel y la escolástica. De él se deduce que no solo la actitud peripatética exagerada de los averroístas latinos tiene sus precedentes islámicos, sino también la intermedia o modelada de los tomistas, es decir, que en la síntesis albertino-tomista entraron también elementos islámicos, no solo filosóficos, sino tam-

bién teológicos, con ciertas salvedades.
[2919]

Domínguez, D. *¿Qué pensar del teosofismo?* [Sal Terrae 19 (1930) 55-67 y ns. ss.].

Historia del teosofismo, doctrinas, relaciones con otras sectas, valor doctrinal, dogmas particulares. El teosofismo y el catolicismo. [2920]

Carreras Artau, J. *La psicología individual y sus problemas* [Asociación Esp. Prog. Ciencias 8 (1929) 176-190]. [2921]

Carreras Artau, T. *Problemas actuales de la psicología colectiva y étnica y su transcendencia filosófica*. Asociación Esp. Prog. Ciencias, Barcelona 1929. Discurso inaugural de la sección 6.ª. [2922]

Carmona Nenclares, F. *Notas para un ensayo sobre Edmundo Hüsserl* [Criterion 6 (1930) 241-265].

Posició d'aquest filòsof en la tradició filosòfica i notes doctrinals peculiars tot seguint les seves *Investigacions lògiques*. [Pla 2923]

Dogmàtica, Apologètica

Humilis de Génova, P. *De Sacrae Theologiae scientifica natura* [Estudis Franciscans 42 (1930) 165-180].

Per a resoldre si és o no és ciència la Teologia, proposa primer el concepte filosòfic ciència, exposant diverses definicions i opinions, entre elles la seva, que és: la Teologia és ciència verdadera encara que *subalternada* i imperfecta. [Pla 2924]

Marxuach, F. *Compendium Theologiae naturalis sive Theodiceae*. Madrid, ed. Razón y Fe 1929, 188 p. [2925]

Teixidor, A. *De doctrina circa reviviscientiam meritorum maxime digna,*

quae ab omnibus fidelibus cognoscatur [An. sac. Tarrac. 6 (1930) 7-40].

Amb doctrina del Tridentí de l'Es-critura i Sant Tomàs defensa aquesta tesi: *Merita apud Deum, per peccata mortificata, per sequentem quancumque iustificationem ad integrum proemium reviviscunt*. [2926]

Dalmau, J. *Voluntariedad del pecado original y explicaciones que de ella da Santo Tomás* [Est. ecles. 9 (1930) 188-212].

Aquest treball malda per exposar amb la major exactitud possible el procés teològic en l'explicació del pecat original, ho i investigant els elements de solució que es troben en les obres del Doctor Angèlic. Es per això que estudia el retoc de la concepció agustiniana que donaren Sant Anselm, Sant Tomàs i sobretot els teòlegs post-tridentins, els quals es fixaren més en la voluntarietat del pecat original. Divers camí seguit per Billot. Posició de Sant Tomàs en la qüestió de la voluntarietat del pecat original. [Quera 2927]

Pumar Cornes, C. *De Oeconomia Theologica*. Pars Prima: *De forma sacramenti Matrimonii*. Santiago de Compostela, Imp. del Seminario, 4.º, xx-2023 p. | ex: Rev. ecles. 2 (1930) 487-503. [2928]

Michaël a Neukirch, P. *Concordia trium sententiarum de materia et forma in Ordine Presbyteratus* [Est. Franciscans 42 (1930) 438-444].

Exposades les tres sentències referents a quima sia la matèria pròxima del presbiterat, explica com, ben enteses, hi ha perfecta concòrdia entre elles. [Pla 2929]

Laures, J. *La Escolástica y la ciencia moderna* [Razón y Fe 93 (1930) 225-230].

Juicios favorables que hoy en día el

mundo ilustrado va formándose de la Escolástica. Bastantes de las innovaciones modernas, aun en las ciencias económicas, aparecen ya enseñadas, más o menos rudimentariamente, por Santo Tomás y por aquellos grandes escolásticos de los siglos XVI y XVII.

[Quera 2930

Teixidor, L. *Del concurso inmediato de Dios en todas las acciones y efectos de sus criaturas* [Est. ecles. 9 (1930) 321-350].

Continuació d'una sèrie d'articles anteriors. Aquí l'autor dona cinc arguments de raó natural, per tal de provar la tesi del concurs immediat de Déu. Després mostra detalladament com Sant Tomàs defensa completíssimament aquesta mateixa tesi en la q. 3 *De Potentia* a. 7, adés en proposar les dificultats, adés en resoldre-les, adés en la demostració del cos de l'article.

[Quera 2931

Urbano, L. *La predicación contemporánea. La libertad. El milagro. El espiritualismo*. Conferencias predicadas en la iglesia de San Ginés, de Madrid, en las cuaresmas de 1927, 1928 y 1929. Madrid, Bruno del Amo, editor | ex: Ciencia Tomista 41 (1930) 135-136.

[2932

Broch, P. *Preparación intelectual para la fe* [Ciencia Tomista 41 (1930) 36-49, 166-187, 323-342; 42 (1930) 199-221].

[2933

Ugarte de Ercilla, E. *Valores evangélicos en la realización del milagro* [Razón y Fe 90 (1930) 403-422].

Exposició de las dos teorías opuestas referentes a la naturaleza del milagro: la de Santo Tomás y la de Benedicto XIV. La primera exige para que haya verdadero milagro que supere las fuerzas de toda la naturaleza creada; la segunda se contenta con que exceda las fuerzas de la naturaleza sen-

sible, y por tanto admite que hay milagros realizados por los ángeles, aunque con la autorización de Dios. Se explican las pruebas de cada una de las dos teorías, y la solución que cada una da a los argumentos de la otra. El autor, si bien concede a ambas teorías gran probabilidad, parece inclinarse por la de Benedicto XIV.

[Quera 2934

Trancho, A. *Boletín de Apologética* [Ciencia Tomista 42 (1930) 87-98].

I. Tratados generales. — II. Cuestiones concernientes a la primera parte de la Apologética: a) Naturaleza de la Apologética. b) El milagro. — III. Cuestiones concernientes a la segunda parte: a) Jesús. b) La Iglesia. — IV. Asuntos varios.

[2935

Marxuach, F. *El dogma católico acerca de Dios y sus tres personas*. Barcelona, E. Subirana 1928, 217 p. | ex: Arch. Ibero-Amer. 33 (1930) 482.

[2936

Colunga, A. *La vida de un dogma* [Ciencia Tomista 41 (1930) 5-35].

Conclusió del treball ja ressenyat en el n. 1975.

[2937

Lama, M. de *Cuestiones teológicas* [Rel. y Cultura 12 (1930) 250-267].

Crítica de la exposición que hace el P. H. Longe (*De gratia*) de la doctrina de San Agustín sobre el libre albedrío, según el cual habría variado en el curso del tiempo.

[2938

Climent, J. *De crítica histórico-teológica* [Rev. ecles. 2 (1930) 647-657].

El primer que propugnà la Concepció Immaculada de Maria no fou Eadmer — 1150 —, ni Lull, ni Duns Scott, sinó Pere Micha, anomenat *Pere el Compostelà*. Cita el text en què defensa el privilegi de Maria, prova que el còdex de l'Escorial R-11-14 és del mestre Pere Micha, i dedueix que fou escrit en 1140.

[Rius 2939

Modest de Mieres, P. *La mediació universal de la Verge Santíssima* [Est. Franciscans 42 (1930) 181-205].

Exposició, no tesi, de la doctrina de la mediació comprnent l'estudi del concepte essencial de la mediació amb les seves diverses divisions: ontològica i moral, natural i graciosa, primària i secundària, absoluta i participada, necessària i de pura conveniència. Analitza la mediació de Maria comparada amb la del Crist i la dels àngels i sants; els diversos aspectes d'aquesta mediació: la cooperació de Maria a l'obra de la redempció, la seva maternitat espiritual i la seva intercessió actual en el cel. Explica les tres propietats característiques de la mediació de Maria: universal, actual i directa i acaba manifestant com tot l'estudi de la Mariologia pot reduir-se a l'estudi de Maria mitjançera de totes les gràcies. [Pla 2940]

Gomá, Excmo. I. *El XV Centenario de Efeso*. Tarazona 1931, 58 p.

Carta pastoral en la qual se trata especialment de la maternitat divina de la Virgen y de las excelencias que de ella derivan: señora, corredentora y mediadora universal. [2941]

Xiberta, B. F. M. *L'escapulari del Carme i la Teologia* [Bon Pastor 8 (1930) 292-297].

Notes teològiques sobre l'aparent contradicció entre la incertesa de la nostra salvació i la promesa feta als qui porten l'escapulari. 2942

Bover, J. M. *Síntesis orgánica de la mariología en función de la Asociación de María a la obra redentora de Jesucristo* (Conferencia). Madrid 1929, 27 p. (Est. Ecles.). [2943]

Lugar preferente que ocupa la Santísima Virgen en la ascética y en la mística cristiana. Memoria n. 72 sobre el tema: 9.º de la sección primera. Crónica ofic. Congr. Mariano Hisp.-Amer. Se-

villa. Madrid, Imp. Sáez Hnos. 1930, 762-779 | ex: Reseña bibl. León, fas. 5, n. 2249. [2944]

Ascètica

Hernández, E. *Boletín de Teología ascética y mística* [Est. ecles. 9 (1930) 87-103]. [2945]

Els Exercicis de Sant Ignasi

Calveras, J. *Ejercicios espirituales de Sant Ignasi de Loyola*. Text i versió (Bibl. d'Exercicis, II). Barcelona, Foment de Pietat 1930. 300 p. [2946]

Casanovas, I. *Introducció als Exercicis espirituals de Sant Ignasi de Loyola*. Teoria i preparació (Bibl. d'Exercicis, III). Barcelona, Foment de Pietat 1931, 8.º, 335 p. [2947]

Casanovas, I. *El método de San Ignacio en los Ejercicios* [Manresa 5 (1929) 3-7 y sigue en los otros núms.]. Exposición detallada del método ignaciano en los Ejercicios. [2948]

Pons, J. *Meditaciones según el método de San Ignacio sobre las verdades fundamentales para la enmienda de la vida*. Barcelona, Lib. y Tip. Cat. 1930, 8.º, 3 vols., 679, 687 y 628 p. | ex: Rev. Filol. Esp. 17 (1930) 22268. [2949]

Ignazio de Loyola *Esercizi spirituali*. Versione italiana completa con introduzione e note di Pio Bondoli, e con il testo spagruolo e latino a fronte. Prefazione de G. Filograssi. Milano 1929, 52, 351 p. | ex: Bib. Bleiblat theol. Lit. 9 (1930) n. 8144. [2950]

Ignazio de Loyola *Esercizi spirituali preceduti della sua autobiografia*, prefazione de G. Papini. Cronologia e bibliografia. Firenze 1928, 32-200 p. | ex: Bib. Bleiblat 9 (1930) n. 8141. [2951]

Bover, J. M. *La contemplación para alcanzar amor y la doctrina de San Ber-*

nardo sobre el amor de Dios [Manresa 6 (1930) 320-326].

Textos del *De diligendo Deo* de San Bernardo que justifican e ilustran el modo cómo San Ignacio enfoca el amor de Dios en su contemplación para alcanzar amor. [2952]

Bover, J. M. *De la meditación a la contemplación según S. Ignacio*. Apéndice: algunos textos más importantes sobre la aplicación de senticios [Manresa 6 (1930) 104-122]. [2953]

Bubatscher, Th. *Die Exerzitiien un-sere Rettung*. Innsbruck, Rauch 1930, 151 p. | ex: Theol. u. Glaube 22 (1930) 13*. [2954]

Buck, J. M. de *Un manuscrito inédito referente a los Ejercicios* [Manresa 6 (1930) 65-66].

Descripción de un códice de Bruselas con unos ejercicios de 30 días, compuestos por el P. Pablo Campanus en 1580, una especie de Diario, del cual se ocupará en otra ocasión, y un documento que ocupa 6 folios y se reproduce: *Brevis responsio R. P. Laurentii Norwegii, pbr. S. J. ad interrogationes quasdam de ratione tradendi Exer-citia spiritualia*. [2955]

Codina, A. *Rectificación* [Manresa 6 (1930) 236].

El autor, en su obra *Los orígenes de los Ejercicios* p. 250, había dicho que Vegz copió de Montesinos la traducción de la *Vita Christi*, pues repite siempre el error *licos* por *litos*, pero ahora en un incunable de Venecia de 1498 ha hallado este mismo error. [2956]

Codina, A. *Un comentario de San Ignacio a la anotación 18* [Manresa 6 (1930) 314]. [2957]

Laversin, F. de *Au rythme des Exer-cices*, Paris, Spes 1930, 219 p.

Proposa exemples de Sant Lluís Gonzaga, Claudi de la Colombière, mártirs

canadencs, PP. Doyle i Lenoir influenciats dels "Exercicis" | ex: Rev. des Lectures 17 (1930) 1216. [2958]

Longridge, W. H. *Retreats for Priest according to the method and pla of the Spiritual Exercices of S. Ignatius*. Londres, Mowbray 1930, 12.º, XIV-367 p.

Grups de meditacions per a tandes d'exercicis de 12, 4 o 3 dies. Apéndice amb instruccions pràctiques | ex: Rev. Asc. Myst. 11 (1930) 212. [2959]

Ratti, A. *Saint Charles Borromée et les Exercices de saint Ignace*, 3.º edit. augmentée d'une introduction et de l'encyclique "Mens nostra". Paris, Spes 1930, 82 p. | ex: Rev. des Lectures, 17 (1930) 1091. [2960]

March, J. M. *Colección importante de Ascética. Plática sobre la indiferencia* [Manresa 6 (1930) 250-253].

El ms. 3620 de la Bib. Nacional de Madrid, grueso infolio de 760 folios, del s. XVI, contiene una importante colección manuscrita de tratados ascéticos, unos en castellano y otros en latín. Noticias sobre siete de estos tratados, algunos inéditos del P. Ávila. [2961]

Brémond, H. *Adieux à la controverse* [Vie Spirituelle 23 (1930) 1-28].

La controvèrsia és sobre el valor dels Exercicis Espirituals de Sant Ignasi. Contesta especialment a l'article del P. Picard publicat a la mateixa revista t. 22 (1930) 50-79. [2962]

Picard, G. *Saint Ignace et les Exercices* [Vie Spirituelle 22 (1930) 50-79].

Controvèrsia sobre els articles de Bremond. [2963]

Pottier, A. *Pour Saint Ignace et les Exercices contre l'offensive de M. Brémond*. Paris, Téqui 1930, 183 p. | ex: Rev. Sc. phil. theol. 19 (1930) 43*. [2964]

Peters, J. *Die Ignatianische Exerzitiien in den Missionem des 17. und 18.*

Jahrunderts [Kath. Missionen 54 (1926) 337-339; 375-378].

Notícies breus, extretes de les principals obres impreses sobre aquest tema, d'exercicis donats a Xina, Japó, Índia i Amèrica els segles XVII-XVIII, el mètode, els fruits.

Die Ignatianischen Exerzitien in den Missionen von 1800 bis Gegenwart [Kath. Missionen 56 (1928) 106-112].

Continuació del treball anterior des del 1800 fins al present. [2965]

Poullier, L. *Reflexions sur la Semaine des Exercices*. Toulouse, Apost. de la Prière 930, 48 p. | ex: Rev. des Lectures, 17 (1930) 1089. [2966]

Sierp, W. *Ignatianische Wegweisung durch das Erdenleben*. Freiburg, Herder 1930, XII-326 p.

Reflexions i meditacions sobre el fonament dels Exercicis de Sant Ignasi | ex: Z. Asz. Mystik, 5 (1930) 190-191. [2967]

Taixidor, L. *San Agustín y los Ejercicios* [Manresa 6 (1930) 337-364].

Textos de San Agustín que parezcan de mayor provecho así para el que áa los Ejercicios como para el que los recibe. [2968]

Taixidor, L. *Sentido teológico de las peticiones que señala San Ignacio en los Ejercicios* [Manresa 5 (1929) 101-123; 6 (1930) 25-45; 202-217].

Estudio teológico de las peticiones que se prescriben como propias de las diversas Meditaciones o Contemplaciones. [2969]

Viller, M. *L'ascèse des Exercices de Saint Ignace* [Rev. apol. 46 (1928) 498-499].

Comentari a l'obra de E. Bönenghars, *Die Aszese der Ignatianischen Exerzitien*, Friburg, Herder 1927. [2970]

Moral, Dret

Göller, E. *Das spanisch-westgotische Busswesen vom 6. bis 8. Jahrhundert* [Röm. Quartalschrift 37 (1929) 245-314].

Examina la doctrina sobre la penitència: 1. En les disposicions dels sinodes hispànics del segle VI, de Barcelona (any 540); Girona (517); Lleida (540); Toledo (589) relacionant-la amb la doctrina anterior, del concili d'Elvira i de Sant Pacià. — 2. La doctrina de la penitència en Isidor de Sevilla, llarg capítol (pàgs. 255-269) collacionant els diversos textos. — 3. Doctrina dels sinodes posteriors a Isidre. També estudia la doctrina de Pirmini, l'apòstol dels *alemanni* qui, com és sabut, sortí d'Espanya en temps de la invasió mahometana, i al de Teodulf, també de procedència hispànica. [2971]

Virgil, E. P. *Boletín de Teología Moral*: 1. Libros de texto o manuales para confesores.—2. Monografías.—3. Estudios sobre moralistas cristianos [Ciencia Tomista 42 (1930) 377-392]. [2972]

Ferrerres, J. B. *La muerte real y la muerte aparente con relación a los Sacramentos*. Barcelona, Subirana ed. 1930, 8.º, 312 p. | ex: Est. ecles. 9 (1930) 557-559. [2973]

Ferrerres, J. B. *Los Esponsales y el Matrimonio*. Madrid, Razón y Fe 1927, 8.º, XII-578 p. | ex: Est. ecles. 9 (1930) 555-557. [2974]

Alonso, S. *Indisolubilidad del matrimonio* [Ciencia Tomista 41 (1930) 343-374].

Exposició de la doctrina tècnica y pràctica de la Iglesia sobre este tema. [2975]

Negrete, E. *Los Moralistas Cristianos* [Rel. y Cultura 12 (1930) 59-71]. Algunes consideracions sobre aquest

tema motivades per la publicació de la collecció que porta aquest mateix títol, en francès, i que ara es publica en castellà. [Pla 2976]

Muñiz, F. A. *Boletín de Sociología*. I. *Sociología*. — II. *Cuestiones sociales* [Ciencia Tomista 42 (1930) 237-256]. [2977]

Miquel Rosell, F. J. *Análisis de la enciclica "Rerum novarum" de León XIII* [Rev. ecles. 2 (1930) 432-438; 555-569; 682-686]. [2978]

Gomá y Tomás, I. *La autoridad de la Iglesia en las cuestiones todas de orden social* [Rev. ecles. 2 (1930) 1-35].

Lección o conferencia leída en el Congreso Nacional de Acción Católica celebrado en Madrid los días 13-17 de nov. de 1929. [2979]

Blanco Nájera, F. *La Iglesia, la Familia y el Estado en la Escuela primaria* [Rev. ecles. 2 (1930) 525-542, 663-681].

Estudio de la legislación económico-social sobre la educación religiosa de la niñez. [2980]

Fuster, F. *Boletín Canónico: Exposición y discusión de los principales puntos de Derecho Canónico tratados en la Prensa técnica* [Est. ecles. 9 (1930) 104-117; 378-396; 518-530]. [2981]

Alonso, S. *Boletín de Derecho Canónico* [Ciencia Tomista 42 (1930) 364-376].

Sobre disposiciones o respuestas dadas por las Congregaciones de la Curia Romana. [2982]

Pérez, R. *Boletín Canónico*. — *Resolución de algunas dudas*. — *La nueva bula de Cruzada*. — Un documento interesante del Episcopado Español. — Duda sobre el ayuno en la Consagración de iglesias y anotaciones a la misma. — Exequias de los postulantes y alumnos de una religión. Congreso

catequístico de Zaragoza. — Sagradas Congregaciones del Concilio, de Religiosas, Pro Ecclesia Orientali. — La enajenación de bienes eclesiásticos. El tesoro artístico de España. — La colación de la primera tonsura. Competencia del juez en las causas matrimoniales por el título de quasi-domicilio [Rel. y Cultura 9 (1930) 109-129; 432-446; 10 (1930) 266-280; 11 (1930) 99-104; 417-437; 12 (1930) 420-435]. [2983]

Beneyto Pérez, J. *Instituciones de Derecho Histórico Español*. Barcelona 1930, 8.º, 2 vols. de 296 y 302 p. | ex: Anal. Centro Cult. Valenciana 3 (1930) 234. [2984]

Sierra Corella, A. *Las parroquias mozárabes de Toledo* [Rev. ecles. 2 (1930) 641-646].

En Toledo hay 6 parroquias de rito latino o romano y 2 de rito mozárabe. Para los fieles de este rito la jurisdicción es personal, es decir, sobre las personas, aunque residan en territorio de parroquias latinas. Por una bula de Julio III de marzo de 1553, se aprobó un acuerdo entre los párrocos latinos y mozárabes. Sus principales disposiciones son: Los párrocos mozárabes deberán hacer la matrícula de todos sus parroquianos y de todos sus descendientes masculinos para conferirles los sacramentos y recibir de ellos los derechos y obligaciones. Las mujeres mozárabes solteras o latinas casadas con mozárabes siguen este rito. Casadas con latinos siguen la condición del marido; pero la primera hija de un mozárabe conserva esta tradición y la pasa a su marido y a toda su descendencia. Mujer mozárabe, viuda de latino, vuelve a la parroquia de su padre, pero no sus hijos. Mujer latina viuda de mozárabe conserva el rito mozárabe; a no ser que pase a segundas nupcias con latino. Otras disposiciones parecidas referentes a los domésticos y amos. [2985]

Le Bras, G. *Sur la part d'Isidore de Séville et des espagnols dans l'histoire des collections canoniques, à propos d'un livre récent* [Rev. Sc. religieuses 10 (1930) 218-257].

Examen minuciós amb exposició de doctrina pròpia de l'obra de Sejourné (Cfr. n. 1460) seguint les quatre parts d'aquesta: sa vida i obra literària; activitat jurídica; la qüestió de la *Hispana* i influència pòstuma del gran doctor. Sobretot, s'entreté a examinar el punt tercer, o sia la formació de la *Hispana*. En general s'inclina a eixamplar el radi territorial d'influència sobre ella com sobre l'*Epitome*. [2986]

Bidagor, R. *La Iglesia propia medieval española* [Razón y Fe 90 (1930) 481-499].

Importancia de las iglesias medievales que Stutz llama "iglesias propias". Qué son: Escritura de fundación y dotación. Reparos a la concepción de Stutz, en lo que atañe a las iglesias propias españolas. Incontestable unidad de la Iglesia desde sus orígenes. Proceso de organización local autónoma. Desarrollo de la iglesia privada. Disposiciones conciliales contra las pretensiones de sus dueños. En España la iglesia propia no tuvo el carácter independiente, ni en lo patrimonial ni en lo jerárquico, como en otras naciones. Si es verdad que en España los propietarios de las iglesias propias tomaron como modelo para sus pretensiones de independencia a los monasterios, con todo no hay duda que la iglesia propia se orientaba dentro del marco jerárquico. [Quera 2987]

Esch, A. *Die Ehedispens Johannes XXII und ihre Beziehung zu Politik* [Hist. Studien (1929) Heft 183, II p.].

Per a estudiar les relacions de les dispenses matrimonials concedides per Joan XXII amb la política, aprofita especialment informacions aragoneses i

les taxes arotades en els registres de la Cúria [2988]

Finke, H., Jaffé, E. *Die gefälschte Ehedispens für König Sancho IV von Kastilien und Maria de Molina* [Arch. Kulturgeschichte 29 (1928) -39-157].

Cfr. el núm. 1999 que dona notícia de la traducció d'aquest treball. [2989]

Garrán y Moso, J. *La provisión de Sedes Episcopales*. Tolosa, Edit. Guipuzcoana 1930, 4.º, 131 p.

Monografia con una parte histórica, falta de crítica, otra sobre la disciplina vigente y otra acerca las bases para una reforma | ex: Razón y Fe 93 (1930) 472-473. [2990]

Ramos y Loscertales, J. M. *La formación del dominio y los privilegios del monasterio de San Juan de la Peña entre 1035 y 1094*. Madrid 1929, 110 p.

Estudio comparativo de los fueros y privilegios del monasterio de San Juan de la Peña sobre el tema indicado. Relaciones en cuanto al dominio de propiedades del monasterio con los particulares, con el señorío real y con los obispos de Zaragoza. [2991]

Palacio, J. M. *La pena de muerte ante el Derecho natural* [Ciencia Tomista 42 (1930) 309-326].

Doctrina sobre la pena de muerte en S. Tomás, Báñez Bartolomé de Medina, Domingo de Soto, Suárez. La guerra como argumento "ad hominem" a favor de la pena de muerte. Como corolario general se infiere que en el sistema filosófico tomista no se puede impugnar la licitud de tal pena. [2992]

Montserrat, C. *Els títols clàssics de l'esclavatge* [Criterion 6 (1930) 5-10].

L'autor es proposa, són ses mateixes paraules, remarcar l'angúnia que hom experimenta en observar com alguns llibres de text donen encara com a bo — o almenys el proposen sense comentaris — un dels títols amb què antany

era legitimat l'esclavatge. Es refereix al títol provinent del fet que un infant neixi de pares esclaus. [Pla 2993]

López Ortiz, J. *El derecho Musulmán en la Investigación Alemana de la Postguerra* [Rel. y Cultura 10 (1930) 412-424].

Recensió bibliogràfica del més sobresortint dels estudis alemanys, referents a dret musulmà, de la guerra ençà. Hi ha petites indicacions sobre aquests mateixos estudis a altres nacions.

[Pla 2994]

Regatillo, E. F. *Interpretación y Jurisprudencia del Código Canónico*. Santander, Admón. de "Sal Terrae" 1929, 4.º, 568-xx p. | ex: Est. ecles. 9 (1930) 554-555. [2995]

García Suárez, E. *Labor juridicopenal del P. J. Montes* [Rel. y Cultura 9 (1930) 211-234].

Ressenya crítico-bibliogràfica d'algunes obres del P. Montes: *Precursos de la ciencia penal en España; Crimen de Herejia*; d'algunes monografies i principalment del *Derecho Penal Español*. [Pla 2996]

Blanco Nájera, F. *En torno del anti-*

quo axioma jurídico "Ubi tumultus ibi fumus" [Rev. ecles. 2 (1930) 49-72].

Estudio canónico en el cual se expone lo más saliente que se ha escrito sobre esta materia tan debatida y de tan prácticas consecuencias. [2997]

Fuster, F. *Legislación canónica y civil sobre el tesoro artístico y literario de la Iglesia* [Est. ecles. 9 (1930) 5-31].

L'Església catòlica ha acabat un tresor ingent de valor artístic i literari inestimable. Es tracta de dilucidar els límits de l'esfera jurisdiccional del poder civil i eclesiàstic en les obres d'art. Dues parts té l'article: I. Principis jurídics generals pels quals es regeix aquesta matèria. II. Legislació eclesiàstica general i particular per a Espanya. [Quera 2998]

Rial, S. *Cánones del Código Canónico sobre las Religiosas*. Tarragona, Imp. Suc. de Torres & Virgili 1929, 3.ª ed., 8.º, 362 p. [2999]

Concilium Plenarium Lusitanum Osi-sipone actum anno 1926. — Acta et Decreta (Editio officialis). Lisboa, Ex Typis União Gráfica, 190×260 mm. 160 p. | ex: Brotèria 10 (1930) 323. [3000]

BIBLICA

Colunga, A. y Bercibar, V. *Boletín de Sagrada Escritura: Introducción general, exégesis del Antiguo y Nuevo Testamento* [Ciencia Tomista 41 (1930) 64-92. [3001]

Páramo, S. de *Los cuatro Evangelios de Nuestro Señor Jesucristo*, traducidos als castellano por el Ilmo. Dr. D. Félix Torres Amat. Con notas sacadas de los Santos Padres y expositores sagrados. Nueva edición. Madrid, "Ap. de la

Prensa" 1930, 16.º, 506 p. | ex: Reseña bibl. León, fasc. 5, n. 2201. [3002]

Obiols, S. *La Bíblia* vol. XXI. — *Epístoles de Sant Pau*. Monestir de Montserrat 1930, 4.º, 475 p.

Text llatí, versió catalana i abundoses notes. Continuació de l'esplèndida edició montserratina de la Bíblia. [3003]

Wiese, L. *Los libros de los Macabeos* [Spanische Forschungen 2 (1930) 300-360].

Acurada edició d'aquesta versió castellana inèdita, segle XIV, conservada en el ms. I-j-6 de l'Escorial. L'havia preparada Wiese i la publica ara Th. Heinerman. [3004

Bover, J. M. *Para la historia de la Vulgata en España* [Est. bíblicos 1 (1930) 89-93].

Notas sobre estos tres puntos: 1, los problemas que principalmente hay que estudiar (origenes, su desenvolvimiento hasta el s. XII y diferentes centros o focos de nuestra tradición manuscrita). 2, elementos que se pueden utilizar (a más de los bíblicos deberían estudiarse los autores). 3, método que puede emplearse (comparación de las lecciones con las ediciones de Dom Quentin y de Wordsworth-Wite). [3005

Revilla, M. *La controversia sobre las versiones vernáculas de la Biblia en el Concilio de Trento* [Rel. y Cultura 10 (1930) 88-104].

A base de la documentació que publica la *Görres* sobre el Concili Tridentí l'A. ressenya les opinions de Didac d'Alaba Esquivel, Alfons de Castro, Bartomeu Carranza, Andreu Vega, Vicens Luna o. f. m., i card. Pacheco manifestades en el citat Concili sobre aquesta qüestió. [Rius 3006

Allgeier, A. *Das afrikanische Element im altspanischen Psalter* [Spanische Forschungen 2 (1930) 196-228].

Estudia la influència africana en el saltiri mossàrab. Compara especialment les dues recensions de Lorenzana i Ximenes de Cisneros (ed. Ortiz) amb el còdex Veronensis (*R*), essencialment africà segons Capelle. De primer fa la comparació de *R* amb les lliçons concordants de les dues recensions i conclou que una pila de lliçons de *R* no secundàries, sinó primitives, passaren al saltiri mossàrab. Que les dues recensions tenen com a fonament un altre text hispànic més antic influenciat se-

gurament pel saltiri romà. Després compara *R* amb cada una de les recensions. La d'Ortiz està en més estreta relació amb *R*. És, doncs, manifest que en el saltiri mossàrab hi ha elements africans i que aquests elements ja hi penetraren abans de la divisió en les dues recensions. [3007

Bover, J. M. *Crítica textualis Novi Testamenti in crism revocata* [Est. bíblicos 1 (1930) 329-353].

Necessitat d'adoptar principis verda-ders i sòlids, la seva aplicació lògica. Valor dels documents i manera de discernir la valor crítica d'aquests documents. [3008

Blondheim, D. S. *Gleanings from the Bible of Alva*. Medieval Studies in memory of G. Schoeperle, New York 1927, p. 317-327.

Aprofita aquesta traducció de l'Antic Testament de l'hebreu en castellà feta per un rabí, per a complementar el seu *Essai d'un vocabulaire des parlers romans juifs au moyen age* | ex: Romania 54 (1928) 293. [3009

Bover, J. M. *Dos papiros egipcios del N. T. recién publicados* [Est. ecles. 9 (1930) 289-320].

Papiro n. 1570 de la col·lecció de Michigan i el Oxyrhyncus Papyri n. 847 que arrojan mucha luz sobre los problemas referentes principalmente a la crítica textual de los Evangelios: el llamado grupo Cesariense y valor del código B. [3010

Solalinde, A. G. *Los nombres de animales puros e impuros en las traducciones medievales españolas de la Biblia* [Modern Philology 27 (1930) 473-485; 28 (1930) 83-98].

En español tenemos cuatro biblias traducidas del hebreo; dos versiones más del hebreo con contaminación del texto de la Vulgata y dos versiones del texto de San Jerónimo. Mientras las

traduccions de la Vulgata mostren entre elles y su original una dependència absoluta, lo que las hace coincidir en el vocabulari empleat, las versions del hebreu tropezaban con la inseguridad de la interpretació que pueda darse a las voces hebreas de estos pasajes y de ahí que rara vez una misma palabra española sirve para traducir la misma voz hebrea. Examen de los hebraísmos, latinismos y palabras españolas sobre la nomenclatura de animales. Vocabulario comparativo entre las diversas biblias y escritos de los autores medievales. Los nombres de animales que se estudian son los mencionados en los dos pasajes paralelos del *Levítico* 11 y *Deuteronomio* 14. Aprovecha cuatro traduccions: 1) la de la *General Estoria* de Alfonso X escrita en 1270; 2) la del ms. Escorial I. j. 8 copiado en región aragonesa en el siglo XIV; 3) la del rabi Mosé Arragel de Guadalajara, 1422-1433; 4) la llamada Biblia de Ferrera, impresa en 1553. [3011

Obiols, S. *El grec del Nou Testament*. II. *Fragments escollits* (Publicacions Biblia de Montserrat, sèrie A, volum 1). Monestir de Montserrat 1929.

En el primer volum s'ha donat la preceptiva gramatical. En aquest s'hi donen passatges dels diversos autors del Nou Testament amb una breu introducció filològica i diverses notes filològiques al peu de la plana | ex: Par. Cristiana 11 (1930) 538. [3012

Farré, A. *L'estil literari de la Bíblia* [Bon Pastor 8 (1930) 484-499].

Característiques literàries de la Bíblia més exposades a la incomprensió: l'espontaneïtat, la sublimitat, la veheència, l'exageració i el realisme. [3013

Colunga, A. *La inspiración divina de la Sagrada Escritura* [Ciencia Tomista 42 (1930) 58-77].

La inspiració de la Sagrada Escrip-

tura respecte de les paraules enteses com a dictat mecànic, no s'ha d'admetre, ni tan sols la *noció mecànica*, que anorrea la cooperació de l'home. La inspiració és positiva, antecedent i concomitant, s'extén a totes les potències i actes de l'escriptor, inaccessible al testimoni de la consciència de l'hagiògraf, és divino-humana, tota l'Escritura és inspirada i no exclou cap forma literària apta per expressar la veritat.

[Casanelles 3014

Casanelles, J. *El Pentateuc*. I. *La Gènesi* [Bon Pastor 7 (1930) 196-199].

El llibre de la Gènesi enclou tres gènesis: la del món, de l'houe i del poble escollit. Si ho mirem en el text dels Setanta trobarem d'aquestes tres gènesis a Gen. 2, 4; 5, 1, i 32, 2 respectivament, de manera particular. La paraula de Déu creadora del poble la trobarem a Gen. 12, 1-3. Si Déu trobà bona la seva obra creadora i la beneí, clou l'obra creadora del poble en la benedicció de Jacob. [3015

Diego, S. *Trabajos recientes sobre el Pentateuco* [Est. ecles. 9 (1930) 122-133].

Notas críticas sobre las obras recientes de Beas, *Institutiones biblicae*; Murillo, *El problema pentateúico* y Goettsberger, *Einleitung in das A. T.* [3016

Murillo, L. *La restauración de Israel en los discursos de Isaías, 40-80* [Est. bíblicos 1 (1930) 169-178]. [3017

Herranz, A. *El profeta Malaquías y el sacrificio de nuestros altares* [Est. bíblicos 1 (1930) 283-300, 377-389]. [3018

Fernández y Fernández, J. *El suplicante individual en el antiguo Israel* [Est. bíblicos 1 (1930) 143-154, 212-223]. [3019

Santos Olivera, B. *El Deseado de las gentes* [Est. bíblicos 1 (1930) 94-100, 179-183]. [3020

Sangrán y González, J. de *La profecía del Apocalipsis y los tiempos actuales*. Madrid, Ed. Voluntad 1929, 228 p. | ex: Razón y Fe 93 (1930) 89-90.

[3021]

Ribó, A. M. *Els carismes en la primitiva Església segons la doctrina de l'Apòstol* (1 Cor. 12-14) [Reseña eclesiástica 22 (1930) 18-23].

Tenen el seu origen en Déu. Cal distingir alguns carismes dels dons de l'Esperit Sant i de les gràcies del sagrament de l'ordre. Són definits els carismes.

[Casanelles 3022]

Quiroga, F. *Personalidad divina del Espíritu Santo en San Pablo* [Est. bíblicos 1 (1930) 113-121].

Ensenyances del Apòstol acerca de *El Espíritu Santo y el hombre, El Espíritu Santo y Dios, El Espíritu Santo y Cristo*.

[3023]

Murillo, L. *La Parusia en el apóstol San Pablo* [Est. bíblicos 1 (1930) 264-282].

[3024]

Jiménez Lemaur, C. *¿Cristianismo de San Pedro o cristianismo de San Pablo?* Estudio crítico-histórico acerca de San Pedro y las instituciones mosaicas. Carabanchel Bajo, Imprenta Parroquial 1929, 8.º, XI-169.

Propónese el autor patentizar que San Pedro creía firmemente que nuestra justificación proviene tan sólo de Jesucristo y no de los ritos legales del judaísmo | ex: Razón y Fe 91 (1930) 278.

[3025]

Goñi, B. *El milagro según la Biblia* [Rev. eclesiástica 2 (1930) 257-266].

Sirviéndose como guía de Santo Tomás, examina brevemente lo que se encuentra en la Biblia acerca del milagro en estos cuatro puntos: a) su concepto; b) su posibilidad; c) su discernibilidad; y d) su fuerza probativa.

[3026]

Gomá, I. *El Evangelio explicado*. Vo-

lumen I. *Introducción. Infancia y vida oculta de Jesús. Preparación de su ministerio público*. — Vol. II. *Años primero y segundo de la vida pública de Jesús*. — Vol. III. *Año tercero de la vida pública de Jesús*. Barcelona, Bib. Balmes 1930, xxvi-464; 403; 424, con mapas.

[3027]

Herranz Arribas, A. *Expulsión de los profanadores del Templo* [Est. bíblicos 1 (1930) 122-142].

[3028]

Bover, J. M. *¿En qué año de Tiberio murió Jesucristo?* [An. sacra Tarrac. 6 (1930) 41-60].

De la comparación de los diversos textos especialmente de las crónicas antiguas publicadas en *MGH* se deduce que el año de la pasión de J. C. fué el 30.

[3029]

Colunga, A. *La teología mística en los Evangelios sinópticos* [Ciencia Tomista 42 (1930) 145-168].

El sermó de la muntanya enclou el necessari per a la perfecció cristiana. L'anàlisi-estudi de les benaventurances confirma el títol de l'article. També es dedueix de la reforma de la Llei. Es comparen les doctrines amb les de Sant Agustí, Sant Tomàs i Sant Joan de la Creu.

[Casanelles 3030]

Colunga, A. *La teología mística en San Pablo* [Ciencia Tomista 42 (1930) 289-308].

[3031]

Castrillo Aguado, T. *Remittentur ei peccata multa, quoniam dilexit multum* [Est. bíblicos 1 (1930) 354-376].

[3032]

Bover, J. M. *Las cartas de Sant Pau* [Bon Pastor 7 (1930) 20-27].

Disposició externa, cronologia, doctrines i autenticitat de les cartes de Sant Pau.

[3033]

Herrera Oria, E. *Historia popular de San Pablo*. Madrid 1929, Est. Eclesiásticos, 8.º, 157 p. con ilustr. | ex: Sal Terrae 19 (1930) 90-91.

[3034]

Berecibar, V. *La legislación civil mosaica y el Código de Hammurabi* [Cien-
cia Tomista 42 (1930) 350-363].

El poble d'Israel abans de Moisès ja tenia les seves consuetuds. En fixar-les legalment Moisès va codificar-les no sols en ordre a les pròpies consuetuds, sinó àdhuc a les dels altres pobles veïns i els més antics. Comparació amb el codi d'Hammurabi. Aquest és més dur; com a fonament del dret penal té la pena del talió. Coincidències. El de Moisès l'avantatja de molt en la part del coneixement de Déu i de la moral.

[Casanelles 3035]

Antoni M.ª de Barcelona, P. *La legislació social del Pentateuc* (acabament)
[Est. Franciscans 42 (1930) 145-164].

Dret de propietat damunt la terra de Canaan davant la nació i el dret de l'individu damunt el tros de terra que li lliuraren. L'organització social dins el poble nòmada i dins el poble sedentari.

Les lleis de guerra antigament eren absolutament inhumanes. Se'n ressenten les lleis mosaïques. Les ciutats de refugi eren per a evitar que les sancions judicials no esdevinguessin una injustícia moral. El dret penal no estalvia gaire la pena de mort i estableix una gradació de delictes amb les sancions proporcionades. [Casanelles 3036]

Conde, P. J. *El origen del lenguaje* [Rev. eclesiàstica 2 (1930) 313-317; 421-431].

Examen de los datos en que se fundan los teólogos que sostienen la intervención preternatural de Dios al formarse la lengua hablada por nuestros primeros padres. [3037]

Voltas, P. *El sionisme o la qüestió nacional hebraica*, 2 vols. (Bibl. "La Paraula Cristiana", III i IV). Barcelona, Tip. Occitània 1928-1929, 8.º, 255 i 247 pàgines. [3038]

LLISTA D'AUTORS MODERNS

- Adalbert von Bayern 2513 Avezou 2525
 Agapito 2737. 2738. 2740. 2748. 2759. 2760. 2762
 Aguado 2266. 2332
 Aguiló 2394
 Aguirre 2787
 Aicardo 2571
 Alameda, J. 2542
 Alameda, S. 2864
 Alcover 2836
 Alip 2581
 Allgeier 3007
 Allué 2216
 Alonso, F. 2914
 Alonso, J. 2601
 Alonso, N. 2600
 Alonso, S. 2975. 2982
 Alós 2111
 Altaner 2557
 Altisent 2435
 Alvarez Cabanas 2754. 2758. 2771
 Alvarez, J. 2599
 Alvarez, L. 2099. 2100
 Alventosa 2288
 Amades 2877
 Ambrós de Saldes 2443
 Andréadés 2322
 Anglés 2879. 2880. 2890. 2892
 Angulo 2749. 2750. 2772
 Anspach 2294
 Antoni M. de Barcelona 3036
 Antuñia 2323. 2326
 Aramon 2341
 Arboleya, L. 2546
 Arboleya Martínez 2652. 2653
 Arco 2406
 Arconada 2145
 Arellano 2442
 Artigas 2220. 2408
 Artiñano 2484
 Asín 2315. 2316. 2919
 Athanase de St. Paul 2169. 2831
 Avezou 2525
 Avinyó 2210
 Back 2264
 Baer 2325
 Baeza 2261
 Ballester 2486
 Balton 2616
 Bandín 2569
 Banús 2494
 Barrau 2324
 Barreira 2672
 Barrio 2635
 Bartolomé 2568
 Basalenque 2347
 Basili de Rubí 2272
 Bassegoda 2720
 Basté 2861
 Bataillon 2291
 Bauza 2459
 Bazaco 2638
 Bayle 2477. 2478
 Bell 2173
 Bellogin 2479
 Beltrán, F. 2396
 Beltrán de Heredia 2282. 2286. 2299. 2658
 Beltrán, P. 2682
 Beneyto, 2984
 Berecibar 3001. 3035
 Berjón 2678
 Bertini 2118. 2267
 Bertran i Güell 2918.
 Bertran i Pijoan 2381
 Bertrand, J. 2458
 Bertrand, L. 2508. 2509
 Beuve 2285
 Bevan 2691
 Bidagor 2987
 Bierman 2618
 Bihlmeyer 2076
 Blanco, J. 2840
 Blanco Nájera 2980. 2997
 Bleye 2485
 Blic 2218. 2255
 Blondheim 2804. 3009.
 Boas 2193
 Boehmer 2276
 Bofarull 2422
 Bohigas 2417
 Bondioli 2950
 Bonilla 2287
 Bonjour 2510
 Bordoy 2539. 2825
 Borí 2651
 Bouvier 2241
 Bouza 2684. 2700
 Bover 2943. 2952. 2953. 3005. 3008. 3010. 3029. 3033
 Bremond 2962
 Breuer 2249
 Broch 2933
 Brunel 2344
 Bruno de J. M. 2168. 2177
 Bubatscher 2954
 Buceta 2504
 Buck 2200. 2955
 Bueno 2565
 Bustamante 2398
 Caillet 2511
 Calmette 2490
 Calveras 2946
 Cañas 2871
 Capánaga 2094. 2095
 Capdevila 2421. 2429. 2870.
 Caramit 2180
 Carayon 2197
 Carbia 2612
 Carmona 2929
 Carreras, J. 2921
 Carreras, T. 2922
 Carreres 2734
 Carrión 2296, 2556
 Carro 2247
 Casado 2559
 Casanellas 3015
 Casanovas 2148. 2149. 2947. 2948
 Cascón 2383. 2619
 Castillo 2620. 2731. 2733. 2768. 2784. 2795. 2872
 Castrillo 3032

- Castro 2656
 Cavaller 2548
 Cavallera 2182
 Cavestany 2755. 2873
 Chacel 2262
 Chevalier 2184-2186
 Cirot 2353. 2356
 Claudio de J. C. 2191
 Climent 2939
 Codina 2956. 2957
 Colina 2092
 Colunga 2085. 2086. 2937.
 3001. 3014. 3030. 3031.
 Conde de Cedillo 2713. 2718.
 2728
 Conde de Polentinos 2717
 Conde, J. 3037
 Conde, R. 2621
 Cook 2707
 Couto 2790
 Coppin 2243
 Coster 2157
 Cossou 2507
 C. P. 2765
 Covarsi 2715
 Crehan 2153
 Crisógono de J. S. 2305
 Cuetos 2622
 Cugini 2237
 Cumont 2817

 Dalmau 2927
 Davids 2293
 Déchéne 2151
 Deibel 2377
 Delaney 2625
 Desclot 2355
 Desvizes 2712
 Deuchler 2467
 Diego, G. 2204
 Diego, S. 3016
 Díez 2284
 Domínguez Bordona 2385.
 2528. 2798. 2805
 Domínguez, D. 2248. 2920
 Domínguez, J. 2741
 Donato 2341. 2387
 Dreyer 2321
 Duhr 2457. 2570
 Dudon 2155
 Duran, A. 2742
 Duran, J. 2743
 Duro 2839
 Dyke 2152

 Español 2503
 Egas 2165
 Eguía 2209. 2329
 Ehrle 2298
 Eitel 2517
 Engelhardt 2626
 Entrambasaguas 2314. 2659
 Enwistle 2357
 Esch 2988
 Esperandieu 2683
 Eugenio de San José 2171.
 2179. 2189
 Eyer 2588

 F. B. 2721. 2862
 F. T. D. 2849
 Fajarnés 2211. 2212. 2444.
 2496
 Farinelli 2384
 Farré, A. 3013
 Farré, L. M. 2245
 Farrell 2254
 Fehrle 2236
 Felder 2567
 Fernández, A. 2899
 Fernández, E. 2628
 Fernández, J. 3019.
 Fernández, M. F. 2402
 Fernández, R. 2627
 Fernández, V. 2339
 Ferrà 2719
 Ferreira 2534
 Ferreres 2973. 2974
 Fidele 2225
 Filangieri 2669
 Filograssi 2950
 Finke 2278. 2989
 Fisher 2462. 2463
 Fitzler 2598
 Florencio del N. J. 2190.
 2597. 2624
 Floriano 2716
 Fogués 2876
 Foguet 2842
 Folch 2710. 2753
 Font 2646
 Foronda 2130
 Fossati 2256
 Francés 2154. 2773
 Francisco de Palou 2616
 Freitas 2480
 Frischauer 2685
 Froberger 2874
 Fuentes 2300

 Fueyo 2105
 Fussenegger 2824
 Fuster 2981. 2998

 Gaibrois 2560
 Gaiffier 2209
 Gaillard 2704
 Gallego 2723
 Galmés 2213
 Gandía 2460
 García, A. 2330. 2331. 2533
 García y Bellido 2671
 García, B. 2594
 García y García 2472
 García, D. 2906. 2917
 García, E. 2452
 García, J. 2465
 García Merchante 2789
 García Rey 2566. 2791. 2792
 García Suárez 2996
 García Villada 2380. 2726.
 2514
 Garrán, 2990
 Garrastachu 2273
 Garrigou 2170. 2174
 Gautier 2172
 Gazulla 2446
 Geis 2894
 Getino 2196. 2281. 2306
 Giambene 2834
 Giannini 2363
 Gibert 2883. 2895
 Gil 2109
 Gillman 2194. 2195. 2279.
 2280
 Giménez 2492
 Giovanmozzi 2830
 Girona 2498
 Gispert 2623
 Glorieux 2129
 Göller 2971
 Gomà 2941. 2979. 3027
 Gomes 2823
 Gómez 2744
 González, J. 2837. 2838. 2852
 González Palencia 2403. 2451
 González Simancas 2687
 Goffi 3026
 Gorce 2270
 Gouron 2491
 Goyanes 2302
 Grabmann 2142
 Granada 2201
 Grandmaison 2150.

- Green 2115
 Gregoire de St. Joseph 2268
 Grosse 2677
 Gudiol 2709. 2796
 Guerreiro 2629
 Guidaldi 2239
 Guignard 2135
 Guilloux 2083
 Guiu 2645. 2853
 Gürster 2132

 Hague 2887
 Haida 2077
 Hatzfeld 2370
 Hellin 2902
 Heilmeyer 2730
 Heimsoeth 2915
 Heins 2409
 Hentrich 2146
 Heraeus 2074
 Herculano 2657
 Heredero 2841
 Hernández, E. 2188. 2945
 Hernández, F. 2689
 Herráez 2774
 Herranz 3018. 3028
 Herrera 2636. 2637. 3034
 Hosten 2630
 Huarte 2634
 Humilis de Génova 2924
 Huonder 2631

 Ibarra 2641
 Igual 2732. 2797
 Iñiguez 2690
 Iriarte 2088. 2137. 2574
 Ivars
 Ivon l'Escop 2654
 Izaga 2122

 J. V. 2433
 Jacob 2376
 Jampy 2541
 Jane 2464
 Jarecki 2075
 Jarnés 2850
 Javierre 2499
 Jecker 2234. 2235
 Jepsen 2884
 Jérôme de Paris 2089
 Jiménez, C. 3025
 Jiménez, M. 2432
 Jornet 2675

 Junyent 2679
 Kaminka 2320
 Kane 2112
 Katterbach 2426
 Kehr 2519
 Kempf 2250
 Keniston 2244
 Kiene 2866
 Kilger 2632
 Klaißer 2372. 2400
 Kleinschmidt 2745
 Klupfel 2489
 Knapp 2703
 Koch 2128
 Krauss 2365
 Kronseder 2176
 Kuhn 2711
 Kurth 2807
 Kürzinger 2277

 Laistner 2334
 Lama 2854. 2938
 Lambert 2686
 Lanversin 2958
 Laurs 2217. 2930
 Lauvière 2617
 Lavaud 2159
 Le Bras 2986
 Lecina 2311
 Lecuona 2337
 Legendre 2258
 Legrand 2486. 2487
 Lehman 2333
 Leite 2121
 Leirós 2436
 Lejarza 2633
 Le Jeune 2506
 Lemaitre 2766
 Leturia 2156. 2532. 2591.
 2615. 2865
 Levi, E. 2338
 Levi, R. 2319
 Lieberman 2340
 Liell 2799
 Lladó 2794
 Llanos 2292
 Llobera, J. 2206
 Llobera, J. M. 2102
 Llorens 2576. 2835
 Lonati 2512
 Longridge 2959
 López, A. 2390. 2469. 2561.
 2614
 López de Castenada 2613

 López, J. M. 2611. 2746
 López Ortiz 2994
 Loughran 2456. 2466
 Luengo 2727
 Lugan 2202

 M. M. 2681
 Maas 2410. 2608. 2610
 Macdonald 2187
 Macias 2437
 Mager 2375
 Mainard 2476
 Manyà 2916
 Manuel II 2389
 Manurovsky 2775
 March 2348. 2649. 2961
 Marcos 2096
 Marden 2124. 2126
 Margelli 2110
 Maria Serafina 2843
 Marinescu 2500
 MartíAlbanell 2855. 2857
 Martí de Barcelona 2420
 Martí, L. 2776
 Martindale 2151
 Martínez Aloy 2505
 Martínez de Burgos 2201
 Martínez Hernández 2886
 Martínez, J. 2698
 Martínez Santa-Olalla 2699
 Martínez Vélez 2084
 Martorell 2345
 Marty 2869
 Marxuach 2925. 2936
 Mas 2430
 Mauricio 2572. 2832
 Mayer 2413
 Medina 2468
 Mendoza 2706
 Menéndez, J. F. 2729
 Menéndez y Pelayo
 Merkle 2139
 Michaël a Neukirch 2929
 Michel-Ange
 Millàs 2318. 2453
 Miquel 2978
 Miquel d'Esplugues 2081.
 2117. 2901
 Miranda 2897
 Modest de Mieres 2940
 Moniz 2520
 Montesinos 2198. 2275
 Montserrat 2993
 Moragas 2445

- Morais 2800. 2806
 Morrison 2809
 Morán 2676
 Mugartegui 2448. 2644
 Mulert 2335
 Mullani 2259
 Muller 2516
 Múnera 2816
 Muñiz 2977
 Murillo 3017. 3024

 Nairne
 Navarro, J. 2736
 Navarro, M. 2593
 Navas 2418
 Negrete, E. 2976
 Negrete, J. 2082
 Neuss 2802. 2803
 Ninck 2136
 Novoa 2553
 Núñez 2083

 Obiols 3003. 3002
 Ochoa 2482
 Ogara 2120
 Ohrem 2373
 Olalla 2607
 Oleza 2447
 Orduña 2666
 Ortega, A. 2555
 Ortega, E. 2900
 Orueta 2702
 Ostrogorsky 2785
 Ottaviano 2214

 Pader 2606
 Palacio 2896. 2992
 Palmés 2898
 Papini 2951
 Paradela 2441
 Páramo 3002
 Pardavé 2863
 Pardo 2558. 2605
 Pastell 2418
 Peers 2144
 Pelster 2116
 Pemán 2725. 2756. 2777
 Pepler 2820
 Perancho 2858
 Pérez Constantí 2439
 Pérez Gómez 2604
 Pérez Goyena
 Pérez, L. 2579. 2602. 2603
 Pérez Llamazares 2297. 2424

 Pérez de Moya 2391
 Pérez, N. 2473. 2859. 2860
 Pérez, P. 2577
 Pérez y Pando 2667
 Pérez del Pulgar 2913
 Pérez, Q. 2097. 2106. 2147
 Pérez, R. 2983
 Pérez de Urbel
 Peters 2965
 Pfandl 2203. 2502. 2530
 Picard 2963
 Pieris 2598
 Pijoan 2763
 Pinedo 2705
 Plattard 2257
 Plischke 2475
 Polo 2131
 Pons 2949
 Porté 2395
 Post 2665
 Pottier 2964
 Pou 2538. 2564
 Poullier 2966
 Prado 2563
 Puig i Cadafalch 2693.
 2694. 2696. 2697
 Puig, I. 2912
 Puigdessens 2911
 Pumar 2928

 Quiroga 3023

 Ràfols 2662
 Rahilly 2845
 Ramis 2438
 Ramon i Arrufat 2364
 Ramon Maria, P. 2304. 2793
 Ramos 2991
 Rassow 2358
 Ratti 2960
 Recasens 2251
 Regatillo 2995
 Reisser 2167
 Remigi de Papiol 2847
 Revest 2642
 Revilla 3006
 Revuelta 2551
 Rial 2999
 Riba 2362
 Ribas 2578
 Ribes 2128
 Ribera 2887
 Ribó 2087. 2874. 3022
 Richert 2664. 2708

 Richstaetter 2178
 Ripollés 2885
 Risco 2265. 2829
 Rius 2404. 2449
 Roa 2848
 Robles 2910
 Roca 2815
 Rodrigues 2329
 Rodriguez, A. 2547
 Rodriguez, C. 2098
 Rodriguez Moñino 2223.
 2388. 2393. 2407
 Rodriguez Pomar 2529
 Rodriguez de Prada 2846
 Rodriguez, R. 2536. 2701.
 2811
 Rohr 2827
 Rojo, A. 2423
 Rojo Orcajo 2416. 2801
 Rojo del Pozo 2826
 Romero, C. A. 2470
 Romero Otaño 2271
 Roselló 2647
 Roupain 2175
 Rötter 2240
 Rovira 2488
 Royo 2079
 Rubert 2242
 Rubio, J. A. 2526
 Rubió i Lluch 2434. 2493
 Rubio y Moreno 2414
 Rubio y Muñoz 2474
 Ruggieri 2419
 Rullan 2643
 Rutter 2764

 Sabbe 2812
 Sacs 2722. 2751
 Sainz 2399
 Salarrullana 2648
 Samuel d'Algaída 2215. 2562.
 2909
 San Martín 2145
 Sanabre 2660
 Sánchez Albornoiz 2351.
 2352. 2366.
 Sánchez Cantón 2778. 2779
 Sánchez Pérez 2107
 Sánchez Rivera 2747
 Sánchez Rogerio 2114
 Sanchis Sivera 2386
 Sanders 2119
 Sandoval, A. de 2818
 Sandoval, M. de 2113

- Sangrán 3021
 Santos, R. dos 2670
 Santos Oliveira 2722. 3020
 Sanxo 2448. 2650
 Sanz, A. 2550
 Sanz, J. M. 2527
 Saralegui 2752. 2769
 Sarasola 2531
 Sarre 2692
 Sarret 2454
 Sarri 2908
 Saudreau 2181
 Saz 2907
 Schellhas 2428
 Schlayer 2199
 Schors 2192
 Schreiber 2369
 Schüler 2828
 Schurhammer 2595. 2596
 Schuster 2253
 Schweinfurth 2785
 Seaver 2501
 Seca 2573
 Seffinwell 2887
 Segarra, F. 2123
 Segarra, J. A. 2905
 Seidlmayer 2822
 Seipel 2101
 Seligman 2217
 Serra Hunter 2313
 Serra i Vilarió 2427. 2495.
 2868
 Serrano y Sanz 2343. 2349.
 2411
 Sierp 2967
 Sierra Corella 2405. 2985
 Simpson 2461
 Smitt 2590
 Snayders 1354
 Sofer 2160-2162
 Solà, D. 2813
 Solà, F. 2545
 Solà, J. 2544
 Solà, J. M. 2575
 Solalinde 2108. 3011
 Solano 2537
 Spanke 2878
 Steinen 2819
 Steinmetz
 Stern 2274
 Streicher
 Street 2668
 Stetner 2163
 Sturdevant 2327
 Subirà 2881. 2893
 Sudhorff 2164. 2301
 Sunyol 2888
 Sureda Blanes 2786
 Sureda, J. 2438
 Tarré 2735
 Tavera 2770
 Teixidor 2091. 2926. 2931.
 2968. 2969
 Tejada 2767
 Tejera 2543
 Temeson 2158
 Ternus 2219
 Te-rasse 2688
 Thomas, A. 2834
 Thomas, H. 2809
 Thomas V. a Zeil 2090
 Trancho 2935
 Trend 2295
 Trens 2780
 Torquemada 2392
 Torralba 2592
 Torre 2246. 2471
 Torres 3002
 Torró 2289
 Tulla 2680
 Ubierna 2845
 Ugarte 2904. 2934
 Uloa 2589
 Urbano 2932
 Uriarte 2311
 Ursprung 2882
 Urteaga 2470
 V. G. 2783
 Valery 2695
 Valle 2640
 Valls 1350. 2328
 Valverde 2397
 Van Horne 2483
 Van Hove 2269
 Van Oorde 2078
 Vasconcellos 2867
 Vázquez 2739
 Vega 2104
 Vegue 2781. 2782
 Vélez 2093. 2103. 2207.
 2549
 Venegas 2588
 Vescher 2808
 Viegas 2629
 Vieillard 2450
 Vigil 2972
 Vila 2661
 Viladevall 2149
 Villalba 2580
 Viller 2970
 Vincke 2522-2524
 Vindel 2399
 Vinyolas 2821
 Vives 2336. 2382. 2521.
 2814
 Vocht 2290
 Voltas 3028
 Voretzsch 2596
 Vossler 2368
 Wagner 2889
 Walfson 2317
 Weingertner 2714
 Wessels 2587. 2613
 Whishaw 2674
 Wiese 3004
 Willemesen 2497
 Wisser 2586
 Wohleb
 Wölfel 2583-2585
 Woodruff 2810
 Wossler 2367
 Wright 2480
 Wyngaert 2582
 Wulf 2134
 X. 2554
 Xavier d'Olot 2222
 Xiberta 2269. 2303. 2942
 Xirau 2903
 Yaben 2252
 Zaragüeta 2221
 Zarco 2307. 2415. 2431.
 2540. 2673
 Ziegler 2518
 Anònims 2138. 2233. 2401.
 2412. 2425. 2515. 2535.
 2552. 2639. 2655. 2663.
 2757. 2788. 2833. 2844.
 2851. 2875. 2944. 3000.

LLISTA DE REVISTES

- American historical Review. — New York-London.
 Analecta Bollandiana. — Bruxelles.
 Analecta Sacra Tarraconensis. — Barcelona.
 Analecta Ordinis Carmelitarum discalc. — Roma.
 Anales del Centro de Cultura Valenciana. — Valencia.
 Anales Luis Vives (Anexe de "Cultura Valenciana"). — Valencia.
 Annalen d. histor. Vereins f. d. Niederrhein. — Colônia.
 Anthropos. — Viena.
 Anuario de la Historia del Derecho Español. — Madrid.
 Aragón. — Zaragoza.
 Archiv für Geschichte der Medizin. —
 Archiv für katholisches Kirchenrecht. — Mainz.
 Archiv für Kulturgeschichte. — Leipzig und Berlin.
 Archiv für das Studium der neuen Sprachen und Literaturen. — Braunschweig.
 Archivalische Zeitschrift. — Múnic.
 Archivio storico lombardo. — Milano.
 Archivo Agustiniانو. — Madrid.
 Archivo Español de Arte y Arqueología. — Madrid.
 Archivo Ibero-Americano. — Madrid.
 Arquitectura. — Madrid.
 The Art Bulletin. — New York.
 Art Index.
 Art Studies.
 Arte Español. — Madrid.
 Atenas, revista de orientación pedagógica. — Madrid.
 Azul. — Buenos Aires.
 Belvedere. — Zurich - Leipzig - Viena.
 Benediktinische Monatschrift. — Beuron.
 Bibliofilia. — Firenze.
 Bibliographie internationale der Zeitschriftenliteratur. — Leipzig.
 Bibliographie der Socialwissenschaft. — Berlin.
 Bibliographisches Bleibblatt der Theologischen Literaturzeitung. — Leipzig.
 Bibliographisches Jahrbuch für Altertumskunde. — Leipzig.
 Bibliographisches Monatsbericht über neuerschienene Schul, Universitäts- u. Hochschulschriften. — Leipzig.
 Bibliotheca Philologica Classica. — Leipzig.
 Biblos. — Coimbra.
 Boletín de la Biblioteca Menéndez y Pelayo. — Santander.
 Boletín de la Biblioteca Universitaria de Coimbra.
 Boletín de la Comisión de Monumentos Históricos y Artísticos de la provincia de Valladolid.
 Boletín de la Comisión Provincial de Monumentos de Orense.
 Boletín del Instituto de Investigaciones Históricas. — Buenos Aires.
 Boletín del Museo Provincial de Bellas Artes. — Valladolid.
 Boletín de la Real Academia Española. — Madrid.
 Boletín de la Real Academia Gallega. — La Coruña.
 Boletín de la Real Academia de la Historia. — Madrid.
 Boletín de la Real Academia de Toledo.
 Boletín de la Sociedad Castellonense de Cultura. — Castellón de la Plana.
 Boletín de la Sociedad Española de Excursiones. — Madrid.
 Boletín de la Sociedad de Estudios Vascos. — San Sebastián.
 Boletín de la Sociedad Arqueológica Luliana. — Palma de Mallorca.
 Bollettino delle Pubblicazioni italiane ricevute per diritto di stampa 1927. — Firenze.
 El Bon Pastor. — Barcelona.
 Brotéria. — Oporto.
 Bulletin Hispanique. — Bordeaux.
 Bulletin de la Société de l'Histoire du protestantisme français. — Paris.
 Bulletin of Spanish Studies. — Liverpool.
 Butlletí arqueològic. — Tarragona.
 Butlletí del Centre Excursionista de Bages. — Manresa.
 Butlletí del Centre excursionista de Catalunya. — Barcelona.
 Burlington Magazine. — Londres.
 Byzantinische Zeitschrift. — Leipzig-Berlin.
 The Catholic Historical Review. — Washington.
 The Church quarterly Review. — Londres.
 La Ciencia Tomista. — Salamanca.
 Compas d'or. — Anvers.
 Comptes rendus de l'Académie des inscriptions et belles lettres. — Paris.
 Convivium. — Torino.
 Le Correspondant. — Paris.
 Criterion. — Barcelona.
 Cultura Valenciana. — Valencia.
 D'ací d'allà. — Barcelona.
 Deutsche Literaturzeitung. — Leipzig.
 Deutsche Nationalbibliographie. Reihe A: Neuerscheinungen des Buchhandels. — Leipzig.
 Deutsche Vierteljahrschrift für Literaturwissenschaft und Geistesgeschichte. — Halle a. Saale.
 Divus Thomas. — Freiburg.
 The Dublin Review. — London.
 Ecclesiastical Review. — Philadelphia.
 English historical Review. — London.
 Ephemerides Liturgicae. — Roma.
 Ephemerides Theologicae Lovanienses. — Louvain.
 La Estrella del Mar. — Madrid.
 Estudios Bíblicos. — Madrid.
 Estudios Eclesiásticos. — Madrid.
 Estudios Franciscans. — Barcelona.
 Estudis Universitaris Catalans. — Barcelona.
 Etudes. — Paris.
 Euphorion. — Leipzig.
 Franziskanische Studien. — Münster i. W.
 Gasetta de les Arts. — Barcelona.
 Gazette des Beaux Arts. — Paris.
 Die geistige Europa. — Paderborn.
 Glotta. — Göttingen.
 Göttingische gelehrte Anzeigen. — Berlin.
 Halbjahrverzeichnis der in deutschen Buchhan

- del erschienenen Bucher, zeitschriften und Landkarten. — Leipzig.
- Hespéria. — Paris.
- Historische Studien. — Berlin.
- Historisches Jahrbuch. — Munich.
- Historische Zeitschrift. — Berlin.
- Hochland. — München u. Kempten.
- Ibero-Amerikanisches Archiv. — Berlin-Breslau.
- International Bibliographie des Buchs und Bibliothekswessens. — Leipzig.
- Investigación y Progreso. — Madrid.
- Jahresberichte für Deutsche Geschichte.
- Jahresbericht über die Fortschritte der klassischen Altertumswissenschaft, *amb els annexes*: Bibliotheca philologica classica.
- Biographisches Jahrbuch für Altertumskunde. — Leipzig.
- Jahresbericht über die Erscheinungen auf dem Gebiete der germanischen Philologie, herausg. von d. Gesellschaft für deutsche Philologie in Berlin.
- Jahresbericht d. Kaiser-Wilhelm-Oberrealschule in Suhl, Wiss. Beilage.
- Jahresbericht über die Wissenschaftlichen Erscheinungen auf dem Gebiete der neueren deutschen Literatur. — Berlin.
- The Jewish Quartely Review. — London.
- Journal and Proceedings of The Asiatic Society of Bengal. — Calcutta.
- Juventus. — Barcelona.
- Die katholiken Missionen — Gladbach.
- Kunstwissenschaftliches Jahrbuch der Görresgesellschaft. — Augsburg.
- Leonardo. Rassegna bibliografica. — Milano Roma.
- List of American doct. dissertations. — Washington.
- Literaturblatt für Germanische und Romanische Philologie. — Leipzig.
- Literaturwissenschaftliches Jahrbuch der Görresgesellschaft. — Freiburg i. Br.
- Literarisches Zentralblatt für Deutschland. — Leipzig.
- Manresa. — Bilbao.
- Revista del Clero Leonés. — León.
- Mensajero de Santa Teresa. — Burgos.
- Minerva Zeitschrift. — Leipzig.
- The Modern Language Review. — Londres.
- Modern Languages notes. — Baltimore.
- Modern Philology. — Chicago.
- Monatschrift für Geschichte und Wissenschaft des Judentums. — Breslau.
- Monte Carmelo. — Ávila.
- The Month. — Londres.
- Le Moyen Age. — Paris.
- Neophilologus. — Den Haag.
- Neue Jahrbücher für Wissenschaft und Jugendbildung. — Leipzig-Berlin.
- Nouvelle Revue Théologique. — Louvain.
- Oberdeutsche Zeitschrift für Volkskunde.
- La Paraula Cristiana. — Barcelona.
- Philologus. — Leipzig.
- Philosophisches Jahrbuch. — Faldá.
- Polybiblion. — Paris.
- Razón y Fe. — Madrid.
- Recherches de science religieuse. — Paris.
- Recherches de Théologie ancienne et médiévale. — Louvain.
- Religion y Cultura. — El Escorial.
- Reseña bibliográfica de la provincia de León, S. I. — Valladolid.
- Reseña Eclesiástica. — Barcelona.
- Revista de Archivos, Bibliotecas y Museos. — Madrid.
- Revista del Ateneo de Jerez de la Frontera.
- Revista de la Biblioteca, Archivo y Museo del Ayuntamiento de Madrid.
- Revista de Catalunya. — Barcelona.
- Revista del Centro de Estudios Extremeños. — Badajoz.
- Revista Eclesiástica. — Madrid.
- Revista de las Españas. — Madrid.
- Revista de la Exposición Misional Española. — Barcelona.
- Revista de Filología Española. — Madrid.
- Revista internacional de Estudios Vascos. — San Sebastián.
- Revista Jurídica de Catalunya. — Barcelona.
- Revista de Menorca. — Mahón.
- Revista Musical Catalana. — Barcelona.
- Revista de Occidente. — Madrid.
- Revue apologetique. — Paris.
- Revue d'Ascétique et Mystique. — Toulouse.
- Revue Bénédictine. — Maredsous.
- Revue critique d'Histoire et de Literature. — Paris.
- Revue de l'Enseignement des Langues vivantes. — Paris.
- La Revue Générale. — Bruxelles.
- Revue Hispanique. — Paris.
- Revue Historique. — Paris.
- Revue d'Histoire ecclésiastique. — Lourvain.
- Revue d'Histoire franciscaine. — Paris.
- Revue d'Histoire de la Lorraine. — Nancy.
- Revue d'Histoire des Missions. — Paris.
- Revue historique du Diocèse de Perpignan.
- Revue des Lectures. — Paris.
- Revue de Littérature comparée. — Paris.
- Revue Mabillon. — Abbaye de Saint Martin de Ligugé (Vienne).
- Revue de Philosophie. — Paris.
- Revue des Sciences Philosophiques et Théologiques. — Kan-Faris.
- Revue du seizième siècle. — Paris.
- Rheinisches Mussum f. Philologie. — Frankfurt
- Rivista di Filosofia. — Bologna.
- Romania. — Paris.
- Römische Quartalschrift. — Roma.
- Sal Terrae. — Santander.
- Schlaistik. — Frburg de Brisgövia.
- Schweizerische Monatshefte für Politik und Kultur. — Zurich.
- La Scuola Cattolica. — Milan.
- Steyer Missionstote.
- Stimmen der Zeit. — Freiburg i. Br.
- Studia Catholica. — Nijmegen.
- Syria. — Paris.
- Theologische Quartalschrift. — Tubinga.
- Theologie und Glaube. — Paferborn.
- Theologische Literaturzeitung. — Leipzig.
- Theologische Revue. — Münster i. W.
- Times Literary Supplement. — London.
- Unitas. — Roma.
- Universidad. — Zaragoza.
- Vida Cristiana. — Barcelona.
- Vida Lleidatana. — Lleida.
- La Vida Sobrenatural. — Salamanca.
- La Vie Spirituelle. — Paris.
- Volkstum und Kultur der romanen. — Hamburg.
- Zeitschrift für Aese und Mystik. — Innsbruck.

Zeitschrift für Deutschekunde.
 Zeitschrift für Ethnologie. — Berlin
 Zeitschrift für kath. Theologie. — Innsbruck.
 Zeitschrift für Kirchengeschichte. — Gotha.
 Zeitschrift für Missionswissenschaft. — Münster
 i. W.
 Zeitschrift für Musikwissenschaft. — Leipzig.

Zeitschrift f. die neutestamentalische Wissen-
 schaft, — Giessen.
 Zeitschrift der Savigny Stiftung für Rechtsges-
 chichte, kanonische Abteilung. — Weymar.
 Zeitschrift für schweizerische Kirchengeschichte.
 — Friburg.
 Zentralblatt f. Bibliothekswesen. — Leipzig.

MISCELLANIES

Asociación Española para el progreso de las
 ciencias. Congreso de Barcelona. — Madrid
 1930.
 Philosophia Perennis (Festgabe Joseph Geysler).
 — Regensburg 1930.
 Festgabe Heinrich Finke. — Münster i. W. 1925.
 Festschrift G. Schnürer. — Paderborn 1930.
 Festschrift P. Wagner. — Leipzig 1926.
 Festschrift J. Wolf Martin Breslauer. — Berlin
 1929.
 Spanische Forschungen der Görresgesellschaft.

Gesammelte Aufsätze zur Kulturgeschichte
 Spaniens. Erste Reihe. II Band. Münster i. W.
 1930.
 Medieval Studies in memory of G. Schoepperle. —
 New York 1927.
 Mélanges Baldensperger. — Paris 1930.
 Mélanges d'histoire Générale pub. par M. Ma-
 rinescu. — Cluj 1927.
 Mélanges Mondonnet. — Paris 1930.
 Mélanges Lot. — Paris 1925.